COMMENTARII DE REBVS IN SCIENTIA NATVRALI ET MEDICINA GESTIS.

VOLVMINIS XII. PARS IV.

LIPSIAE MDCCLXV.
APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH
Venduntur etiam
Amſtelodami apud I. Schreuder, Pariſiis apud Briaſſon, Patauii apud I. Manfré,
Holmiae apud L. Saluium.

I.

istoire de l'Académie Royale des Sciences. Année MDCCLVIII. Avec les Mémoires de Mathématique et de Physique tirés de Registre de cette Académie, à Paris, de l'imprimerie Royale 1763. 4. 3 Alph. 13 pl. 18 tab. aen.

h. e.

istoria et Commentarii Regiae Academiae Scientiarum Parisiensis ad annum 1758.

n historia Academiae inter *obseruationes ad Physicam generalem pertinentes* legitur

1. Narratio de stupendis effectibus duorum p. 19. rbinum, qui in insula Melita anno 1757 d. 19 tobr. et 5 Nouembris saeuierunt. Prior horum rbinum, qui vix trigesimam horae partem durauit, eo saeuiit, vt etiam eiusmodi tormenta bellica, ae globos plus quam 40 librarum eiaculantur, erteret et elocaret.

2. In quadam aerifodina agri Lugdunensis re- p. 21. riri fertur vegetatio metallica in tignis quercinis, bus crypta quaedam olim suffulta fuit.

3. A Reu. P. BERTIER obseruatum est, fru- p. 22. s, praesertim melopepones et cerasa, per hie-

mem optime conſeruari in vaſis fictilibus muſc
circumdatis, ſi ea vaſa in medio fundi foſſae, glaci
repletae, ita ponantur, vt omni ex parte glaci
cingantur et tegantur.

p. 23. 4. Singularis ſpecies Iridis d. 14 Martii an. 175
ſub finem horae 10 antemeridianae viſa eſt Cl. PIN
GRÉ, quae a meridiano circulo paullulum verſus o
cidentem declinabat; amplitudo arcus erat praete
propter 5 graduum, pars infima circiter gradus 1
ſupra horizontem eleuata erat, et conuexitas ru
bra verſus ſolem ſpectabat, ſed ita, vt recta line
a ſole ad arcum ducta fere ad rectos angulos tan
genti inſiſteret; curuatura non tam vniformis era
quam in vulgari Iride; et colores eius viuidiores v
debantur per tabulas vitreas feneſtrae, quam apert
feneſtra conſpecti.

p. 24. 5. Ill. HALLERUS experientia edoctus, vulga
ratione excoquendi ſalem haud parum acidi in ſal
contenti in auras abire, et ea de cauſſa ſalem m
nus bonum haberi, cogitauit de alia methodo e
aquis ſalinarum parandi ſalem, ſine coctione, ſol
euaporatione, per radios ſolis adiuta. Experimen
ta eum in finem ab ipſo inſtituta mirifice ſucceſſiſſ
ipſe ad Academiam ſcripſit, quae hoc inſtitutum a
vtilitate vehementer commendat.

p. 27. 6. Cl. Abb. SAUVAGES, Societatis Regiae i
Monte Peſſulano ſodalis, retulit Academiae, inn
tuiſſe ſibi araneae ſpeciem, araneis cellarum ſimill
mam, ſed ſub dio habitantem in ripis fluminu
et aggeribus viarum, ob miram induſtriam, qu
ſuum ſibi cubile parat, valde notabilem. Excau
enim illud in terra ſaepe ad duos pedes profundu
eiusque ſuperficiem, perfecte cylindricam, rario
tela inueſtit, aditumque claudit porta verſatili,
minutiſſimis terrae particulis fabricata, et per fi
ſic ſuſpenſa, vt quotiescunque aperta fuerit, ſtati

recid

ecidat ſuo pondere in os foſſae ſeu cubilis, illudque exacte recludat; ad interiorem etiam huius portae ſuperficiem multa fila annectit, quae ad ſe rahendo, vi non exigua reſiſtit portam aperituris. Plures obſeruationes nondum licuit Viro Cl. inſtituere, quae vitae genus harum beſtiolarum docere potuiſſent. Fortaſſe (ſi nobis coniecturam proponere liceat) omnia illa animalculi molimina ſolam ecuritatem ouulorum eiusdem reſpiciunt.

Obſeruationes anatomicae ſunt quatuor.

1) Cl. MORAND Academiae oſtendit lienem hominis, cuius duae tertiae partes oſſeae erant. Tertia pars, vaſis ſplenicis contigua, ſubſtantiae erat ſpongioſae, quae oſſeae firmiter adhaerebat. Ceterum hic lien neque inſolitae magnitudinis erat, neque homini, dum viueret, moleſtus fuerat. p. 41.

2) *Idem* in corde viri, ſubitanea morte exſtincti, ad baſin duas deprehendit concretiones oſſeas, et pericardium ſtricte adhaerens cordi; palpitationes tamen cordis vir ille nunquam erat queſtus. p. 42.

3) Ruſtici cuiusdam in montibus Gebeanicis filius inde a quarto aetatis ſuae anno vsque ad ſextum creuit ad quinque pedum longitudinem; forma tamen eius non erat monſtroſa, neque morbus hoc prodigioſum incrementum anteceſſerat, neque ipſum cum dolore vel incommodo quodam coniunctum fuerat, praeter famem fere continuam, et vix explebilem. Quinto iam anno omnia pubertatis ſigna aderant; viribus etiam tantae ſtaturae conuenientibus pollebat puer adeo, vt onus 150 librarum facile humeris imponeret, et aſportaret; mentis tamen vis, licet maior, quam in puero ſex annorum eſſe ſolet, non par cum corpore incrementum ceperat, ſed actiones eius infantiam prodebant. Cum autem ſeptimum aetatis annum attigiſſet hic p. 44.

 puer,

puer, quem omnes gigantem euaſurum eſſe putabant, crura eius incuruari ceperunt, ſtatura et vires imminui, vox minus robuſta fieri. Nunc vitam agit inter imbecilliores cenſendus.

p. 46. 4) Cl. HERISSANT Academiae monſtrauit calculum e veſica equi extractum, in cuius medio erat fruſtum ligni.

Inter *Elogia*, quae *Hiſtoriam* huius anni claudunt, legitur IUSSIEU elogium, ex quo quaedam excerpſiſſe haud poenitebit.

p. 115. ANTONIUS DE IUSSIEU, Eques, Regi Galliae a conſiliis et epiſtolis, Doctor Medicinae, Profeſſor publicus et Demonſtrator in Horto Regio, Academiarum Scient. Pariſinae et Berolinenſis, nec non Societatis Regiae Londinenſis Sodalis, natus erat Lugduni anno 1686. d. 8 Iulii. Patrem habuit LAURENTIUM DE IUSSIEU, Medicinae Doctorem, matrem LUCIAM COUSIN, quae, quamdiu in vtero ipſum geſtauerat, mira ſe teneri ſenſerat cupiditate plantarum cognoſcendarum, et herbario ſibi componendo indefeſſam operam impenderat. Erunt, qui dicant, hanc rem vitae genus nati portendiſſe. Vtcunque autem ſit; certe vulgaris illius opinionis de phantaſiae matris in foetum vi immunes fuiſſe videntur ANTONII parentes, quippe qui ipſum Eccleſiae deſtinabant. Neque renuebat filius, ſed annum aetatis decimum quartum agens tonſuram patiebatur. At amor plantarum, qui ſe iam ante illum annum in ipſo manifeſtauerat, quemque reprimere parentes non multum laborabant, cum exercitationem corporis ac defatigationem, cum excurſionibus botanicis coniunctam, infirmitatibus, quibus corpus filii obnoxium erat, medelam afferre viderent, amor ergo ille in dies magis magisque creſcebat, ſuſtentatus inprimis Medici non incelebris,

GOIF-

GOIFFONI, inſtitutione, ad quem ANTONIUS ſe applicauerat, cum eum in deſcriptione plantarum circa Lugdunum naſcentium edenda occupari audiiſſet. Cui amori cum ſatis ſe poſſe facere, ſi deſtinatum vitae genus teneret, vereretur, abſoluto in magno Ieſuitarum collegio Lugdunenſi philoſophiae curriculo, poenituit ipſum conſilii priſtini, et medicinae ſe dicare maluit, ſi id ſibi fas eſſet. Licuit autem ipſi eſſe tam felici, vt et a ſacerdote quodam, viro bono et ſapiente, cui animum ſuum anxium aperuerat, in nouo propoſito confirmaretur, et parentibus ſuis ac magiſtris facile perſuaderet, vt id ratum haberent. Itaque plenus cupiditate artem ſalutarem addiſcendi ſub finem anni 1704 vniuerſitatem in Monte Peſſulano petiit, quod iter plantas prope viam colligens confecit. Ibi per tres annos aſſiduus interfuit praelectionibus CHIRACI et CHICOYNEAU in medicina, MAGNOLII in botanica, DE LA PEYRONNIE in anatomia, et DIDERI ac LA FAVEUR in chymia. Quod tempus hiſce doctoribus dandum non erat, aeſtate quidem excurſibus botanicis, hieme autem repetendis laboribus chymicis cum aliquot amicis impendit. In illis autem excurſibus coepit tunc etiam praeter plantas alia ad hiſtoriam naturalem ſpectantia attendere, et praecipue foſſilia ſibi colligere. Nec praxin clinicam neglexit, ſed eam, medico quodam celebri, in cuius familiaritatem et conuictum admiſſus fuerat, diligenter exercuit. Vltimo anni 1707 menſe, poſt habitam publice ſub CHIRACI praeſidio diſputationem *de natura et curatione vulnerum*, iura Doctoris medicinae cum omnium plauſu nactus eſt. Sequenti anno Lutetiam contendit, non alio conſilio, quam vt TOURNEFORTIUM audiret; ſed cum eum morbo, qui vitam eius finiit, correptum inueniret, ſtatim in Normanniam et inferiorem Britanniam

profectus est, nascentes in oris harum prouinciarum maritimis plantas noscendi et conquirendi cupidine impulsus. Ex quo itinere cum Lutetiam reuertisset, munus Professoris in horto Regio, tunc vacans, quod multi ambiuerant, ipsi praeter eius spem atque opinionem demandatum est anno 1710. Proximo anno iter in prouincias Galliae mari mediterraneo adiacentes suscepit, et multis plantis inde reportatis hortum Regium ditauit. Deinceps animum applicuit ad describendam et in ordinem redigendam collectionem plantarum a BARELLERIO, e familia DOMINICI, in eius per Galliam, Hispaniam et Italiam itineribus conquisitarum, quod opus publici iuris fecit. Postea ipse iter botanicum per Hispaniam et Lusitaniam sumtibus Regiis instituit, et decem mensium spatio confecit, ex quo ingentem plantarum copiam, et magnum numerum rerum memorabilium ex ceteris naturae regnis, in hortum Regium misit. Cum tamen neque hoc itinere expleuisset desiderium incognitas sibi plantas videndi, rursus adiit prouinciam Lugdunensem, vt in montium huius prouinciae fastigiis vix accessibilibus plantas cum fratre exquireret. Et hoc postremum fuit iter eius botanicum; reliquum vitae spatium Lutetiae exegit, muneris sui functionibus, et aegrorum curationi vacans. Obiit apoplexia correptus d. 22 Aprilis anni 1758. Scripta eius, praeter ea, quae in Commentariis Acad. Sc. habentur, sunt: *Additamentum ad Institutiones botanicas* TOURNEFORTII *in edit.* 1719; Liber *de proprietatibus et vsu Simarubae;* et Oratio *de progressu botanices*, cum *Introductione in cognitionem plantarum*, et plurimis Thesibus Medicis.

Commentarii, quos hoc volumen complectitur, sunt numero duo detriginta.

1. *Theore-*

1. *Theoremata dynamica* Cl. D'ARCY.

2. *De solutione sulphuris in spiritu vini: Auctore Comite* DE LAURAGUAIS*. Cum Auctor intelligeret, sulphuris et spiritus vini particulas non nisi in statu vaporum coniungi secum inuicem posse: post vnum et alterum tentamen scopum suum sic optime assecutus est. Magnae cucurbitae, in balneo arenae positae, indidit flores sulphuris, et deinde in eadem lagenam collocauit, in quam vulgarem spiritum vini infuderat, et capitello imposito matracium adaptauit; quo excepit destillatione genitum liquorem, in cuius 14 drachmis decem grana sulphuris soluti continebantur, vt comparatio inter grauitates specificas huius liquoris et spiritus vini instituta docuit. pag. 9.

3. *Cl.* DE LA LANDE *commentatio de inaequalitatibus in motu Martis, quae ex actionibus Iouis in ratione duplicata inuersa distantiarum oriuntur.*

4. *Comitis* DE LAURAGUAIS *experimenta circa misturas, quae aetherem praebent, circa aetherem ipsum, et circa eius miscibilitatem cum aqua.*** Haec experimenta in ipso contextu, quo Auctor ea enarrauit, legenda sunt. Nobis non licet, nisi quaedam consectaria ex illis ducta hic annotare. Nimirum inde colligit, 1. omnem aetherem, siue vitriolicum, siue nitrosum, solui posse ab aqua, sed ita, vt detur punctum saturationis; hinc semper iacturam aetheris fieri, cum ab eo superabundans oleum per aquam separetur: 2. aquam esse tam aptum auxilium rectificandi aetheris, quam vtilis ea, docente KUNKELIO, est ad spiritus vini rectificationem; p. 29.

 et

* Lecta d. 27 Mai. 1758. ** L. d. 3 Iun. 1758.

et aetherem hoc modo rectificatum facilius misceri aquae, haud tamen vltra certum terminum.

5. 6. *Disquisitionis super positione praecipuorum punctorum in theoria planetarum superiorum*, Pars II et III. Auctore Cl. LEGENTIL.

7. *Cl.* BEZOUT *commentatio de curuis lineis, quarum rectificatio a quantitate data pendet.*

8. *Cl.* MARALDI *commentatio de motu nodorum quarti satellitis Iouis.*

9. *Cl.* GUETTARD *descriptio salinarum in*
p.99. *ora maritima Normanniae prope Abrincam.* Descripta hic est ratio parandi salem per ablutionem arenae, quae in littore maris aqua marina imbuta reperitur. Hanc arenam siccam colligunt, et deinde lauant, atque aquam loturae in vasis plumbeis, patulis et parum profundis, super flamma lignorum euaporationi exponunt, donec sal in fundis vasorum gignatur.

10. *Clar.* MACQUER *commentarius de nouo quodam metallo, sub nomine Auri albi, vel Platinae noto.*
p.119. Vir doctissimus, laudatis iis, qui de hoc nouo metalli genere scripserunt hactenus, et inprimis Cl. LEWIS, Anglo, enarrat experimenta, quae super eo ipse et Cl. BAUMÉ coniuncta opera instituerunt. Inter haec maxime notatu dignum est, quod, postquam hoc metallum in furnis fusoriis maximo, quem excitare poterant, igne fundere incassum allaborarant, illud tandem fuderint in foco speculi caustici egregiae virtutis. Partes quae fusae fuerant, si-
p.127. mul atque de foco dimouebantur, rursus solidae euadebant, et superficiem ostendebant rotundam, politam,

politam, ac ſplendentem colore argenti. Huiusmodi pars ſub malleo facile ſe patiebatur in laminam extendi valde tenuem ſine vllis fiſſuris. Tentarunt deinceps ſolutionem huius metalli in aqua regia, quam, vt alii, longe difficiliorem et tardiorem, ſolutione auri, experti ſunt; optime tamen eam ſuccedere viderunt, cum libram vnam menſtrui, quod ex aequalibus partibus acidi marini et acidi nitroſi mixtum erat, in balneo arenae ad ſoluendam vnam vnciam metalli adhiberent. Intellexerunt etiam, praecipitatum huius metalli, per alcalia fixa vel volatilia factum, eſſe quidem pulcre rubri coloris, vt LEWIS annotauit, ſed non niſi cum haud maior copia alcali adhibeatur, quam quae ad ſaturandum liquorem requiritur; ſin autem plus addatur, praecipitati colorem minus minusque ſaturum fieri. Hinc colligi poſſe, monet Cl. MACQUER, haud parum ſoluentis acidi in praecipitato remanere, et exinde rationes reddi poſſe quorundam phaenomenorum a LEWIS notatorum, veluti, cur nunquam omne, quod a menſtruo ſolutum eſt, praecipitari queat, quantumuis alcali ſolutioni frigidae addideris etc. Reductionem cum tentarent, eamque conſueto modo obtinere non poſſent, rurſus foco ſpeculi cauſtici vſi ſunt; et tunc nacti ſunt maſſam vitreſcentem opacam; neque tamen ſic veram vitrificationem auri albi peractam eſſe affirmare audent, propter materias ſalinas, quas cum praecipitato miſcuerant. Tandem nouum hocce metallum cum duplo plumbi in cupella torſerunt per 50 horas violento igni, quibus elapſis habuerunt non grauum rotundum ſplendens, ſed laminam, cuius ſuperficies ſuperior erat obſcurior, inferior autem alba et argentei coloris; haec maſſa ſub malleo bene duci poterat, et decima ſexta parte minus pendebat, quam ante cupellationem, neque

p.130.
p.131.

que ſolutio eius in aqua regia indicium plumbi prae-
bebat.

11. *De obſeruationibus Mercurii in Sole d. 6 Nouembr. 1756 habitis, et de rectius computandis eiusmodi coniunctionibus, ac theoriae Mercurii elementis perficiendis Auctore Cl.* DE L'ISLE.

12. *Cl.* MACQUER *commentarius de terris argillaceis, earumque ad fuſionem diſpoſitione per miſtio-*
p. 155. *nem cum calcariis.* * Cum Vir doctiſſimus, Cl. POTT experimenta in *Lithogeognoſia* expoſita in terris permultis repetendo, didiciſſet, omnes terras argillaceas, quales a natura ſuppeditantur, quamuis alioquin refractarias igni, tamen facile et perfecte fundi poſſe, ſi cum calcariis vel gypſoſis terris commiſtae fuerint, eius rei cauſſam indagare non neglexit. Equidem mox eam quaerendam eſſe putauit in acido vitriolico, quod in argilla ineſſe ſolet. At poſtquam viderat, argillas, calcinatas ſaepius et vehementer, aeque bene ac non calcinatas, cum creta fundi, miſſam fecit hanc coniecturam, aliamque viam ſibi ineundam eſſe intellexit. Etſi autem meditationibus ſuis atque experimentis nondum ad
p. 175. plenam cauſſae cognitionem perductus eſt: tamen hoc perſpexit, rationem, cur argilla apyra, ſi cum terra calcaria miſta ſit, non amplius igni refragetur, ex parte hanc eſſe, quod in omni argilla, quae adhuc in naturali eſt ſtatu, vel quae non niſi per lotionem in aqua purificata eſt, inſit pars arenacea.
p. 172. Nam quotieſcunque hanc arenaceam partem ab altera argillae, igni refractariae, parte, pure argillacea, quae baſis ſeu terra aluminis eſt, ope acidi vitriolici, et phlogiſti ſeu alcali fixi, ſeparauit, de-
inde

* Lect. d. 26 Mai. 1762.

inde hanc mere argillaceam partem, in magna feruentis aquae copia bene ablutam, cum terris calcariis in varia proportione commiſcuit, nullam harum miſcelarum fundere igni, quamuis violento, potuit. Quodſi autem his iisdem miſturis addidit arenam, etiam apyram, ſuper porphyrite ſubtiliter comminutam, facile earum fuſionem impetrauit, dummodo ratio ponderis adiectae arenae ad pondus miſturae triplam ſeſqui alteram non ſuperaret; ratio enim haec maior fuſionem difficiliorem reddidit, et quintupla fuſionem penitus impediuit. Igitur hoc tantum reſtat, vt inueniatur ratio, quamobrem tres hae materiae apyrae, arena, terra pura argillacea, et terra calcaria, iuxta certas proportiones idoneas commiſtae, igni ſe patiantur fundi; de qua re Cl. MACQUER experientiam et rationem porro conſulet.

13. *Cl.* DU HAMEL *obſeruationes botanico-meteorologicae ad annum* 1757.

14. *Cl.* GUETTARD *de lapide molari commentatio.* * Lapis, quo in Gallia et praeſertim in regionibus circa Lutetiam ad molendum frumentum vtuntur, multum differt ab eo, qui in molis noſtris et borealium regionum conſpicitur; vt ergo recentiores Lithologi minus conſiderate videantur egiſſe, cum peculiarem lapidum ſpeciem, ſub nomine lapidis molaris, conſtituerunt. Eſt autem Pariſiorum lapis molaris ſilicis ſeu pyromachi ſpecies, quae a vulgari ſilicis ſpecie, quae in ſclopetis adhibetur, non differt, niſi hoc, quod plena ſit foraminum et cauitatum variae magnitudinis, per totam lapidis craſſitudinem, quinque ſaepe pluriumue pedum extenſa- p. 207.

* Lecta d. 19 Apr. 1758.

tenſarum. Et haec commentatio deſtinata eſt, tam natali ſolo huius lapidis, quam modo, quo is inde eruitur, deſcribendo. Sub finem eius Cl. Auctor etiam coniecturas ſuas de geneſi huius lapidis proponit.

15. *De vera longitudine graduum Meridiani in Gallia Auctore* DE LA CAILLE.

16. *De noua conſtructione telarum, quibus picta aulaea confici poſſunt*, Auctore Cl. VAUCANSON.

17. *Commentatio Cl.* DE LALANDE, *in qua determinatur motus, qui vniuscuiusque planetae primarii nodis ab actione ceterorum omnium conciliatur, inaequalitas praeceſſionis mediae aequinoctiorum, et mutatio latitudinis ſtellarum fixarum, ſumto grauitationis vniuerſalis principio. Pars I.*

18. *De fluuiis Normanniae, qui terras ſubeunt, aliisque Galliae fluuiis commentarius Cl.* GUETTARD.* Inter fluuios Normanniae, quinque, quibus hoc accidit, memorat Vir Cl. Primus eſt is, cui *Riſellae (la Riile)* nomen eſt, et qui *Bellemontium Rogerii* alluit; in huius alueo et ripis fiunt nonnunquam foramina conica, in quae tanquam in infundibula incidunt aquae inferiores, ſuperioribus ob maiorem, quae ipſis eſt, celeritatem in curſu pergentibus. Sic fluuius paullatim in duarum leucarum ſpatio exhauritur et conſumitur aeſtate. Hieme autem curſum haud interruptum agit palam; cuius rei rationem Auctor Cl. partim a maiori hac tempeſtate copia pluuiae, partim a ſtagnis ſubterraneis repetit, quae in viſceribus montium vicinorum latere, non leuis, vt docet, ſuſpicio

* L. d. 12 Iul. 1758.

fpicio eft, et quae, aqua pluuiali altiore reddita,
quas fuas fluuio per eadem foramina, per quae il-
m acceperunt, refundere poffunt. Foramina
tem illa, feu cauitates, facile poffunt exiftere in
lo illius regionis, quod plenum eft filicum fub
mo iacentium. Alius fluuius, qui eodem fere
odo intercidit, vocatur *Iton*, et eft is, qui oppi- p.283.
m *Euroicum* praeterfluit. Idemque de amniculo
urea (*l'Aure*) prope *Verniolum* eft dicendum. Eft
oque in eadem prouincia riuus (*Sap-André* dictus) p.288.
i, vbi in curfu fuo per vallem occurrit colliculo,
medio vallis iacenti, fubit hunc colliculum, etin
pofito latere rurfus exit; neque tamen gurges,
c cauum vllum confpicitur, in quod decidat, fed
ntinuo curfu inter filices fe abfcondit. Quintus
tem amniculus *Droma* prope *Baiocam*, poftquam p.293.
ltum iam aquae per foramina minora in alueo
s abforptum eft, gurgiti fubmergitur, nec rurfus
odit in lucem. Sub finem huius commentatio-
Cl. Vir de famofa Rhodani occultatione in confi- p.313.
s Sabaudiae et Galliae agit, eiusque claram no-
nem verbis et icone animis lectorum informat.

19. *Equitis* D'ARCY *problema mechanicum.*

20. *Eiusdem defcriptio Oualium* CARTESII *per*
tum continuum.

21. *De offificatione commentatio Cl.* HERIS-
NT *. Petrificationi fimilem effe offificationem,
nmunis fere eft Phyfiologorum opinio; quam p.323.
nen relinquere primum coegit Cl. Virum confi-
atio magnarum mutationum, quae offibus etiam
ltorum nonnunquam accidunt. Deinde autem
feries

* Lecta in publico conuentu poft Pafcha 1758.

ſeries obſeruationum atque experimentorum in omnis generis oſſibus captorum duxit ipſum ad aliam oſſificationis notionem, quam veram eſſe ſibi non temere perſuaſit. Intellexit nempe, oſſificationem
p. 326. non eſſe niſi incruſtationem quandam fibrarum et fibrillarum parenchymatis cartilaginoſi, ad retis inſtar texti, quod vnam partem ſubſtantiae omnis oſſis conſtituat, per particulas terreſtres ſeu cretaceas, quas vaſa illi telae intexta ſecreuerint, et quae alteram ſubſtantiae oſſium partem componant. Quam ſententiam omnino probaſſe nobis videtur Cl. HERISSANT per experimenta coram illuſtri Academia inſtituta, et hic perſcripta, quae partim euincunt, oſſi cuilibet membranas ſeu cartilagines ineſſe, quae oſſificatae nobis appareant, ſed reduci ad veram ſuam formam poſſint, ſi terreſtribus particulis, fibrillas ipſarum inueſtientibus, per liquorem acidum exuantur, partim, eiuſmodi maſſam cartilagineam ſeu corneam, in quam particula ſolidi oſſis emollita fuerit, poſſe arte rurſus in os conuerti, ſeu, reſtituendis ipſi partibus cretaceis, duritiem adipiſci tantam fere, quantam celluloſa tela oſſium habeat. Sed haec experimenta in ipſo hoc volumine legenda ſunt, quoniam ipſe Auctor tanta enarrauit breuitate, vt aut contextus orationis ad verbum in latinam linguam transferendus nobis ſit, aut verendum, ne vim eorum probandi, illis ſtrictim recenſendis, multum imminuamus.

22. *Obſeruatio eclipſis lunae d. 23. Ianuarii 1758 habita a Cl.* PINGRÉ.

23. *Cl.* DE LA LANDE *commentatio de quibuſdam phaenomenis, quorum cauſſa eſt attractio, quam omnes planetae in tellurem exercent, et ſpeciatim de mutatione latitudinis ſtellarum fixarum.*

24. *De*

24. *De ossium exfoliatione commentarius Cl.* TE-
ON *. Num in osse exfoliatio semper locum ha- p.372.
at, si illud per caussas externas et recentes, veluti
inus inflictum, integumentis suis priuatum fuerit,
vtrum in huiusmodi vulneris curatione remedia
rituosa et siccantia, an humectantia et vnctuosa
hibenda sint, quaestiones sunt, super quibus chi-
rgiae magistri inter se non consentiunt. Quae
sensio in re non parui momenti impulit Virum
vt aliquid certi super his quaestionibus per expe-
ntiam inuenire conaretur. Igitur in multis cani-
s experimenta cepit, ossa eorum coronalia denu-
ndo, et vulnera diuersis methodis tractando, et
id in singulis quotidie obseruaretur, sollicite an-
tando, quorundam etiam capita, post vulnerum
ationem abscissa, in aqua macerando, donec inte-
menta cranii sponte ab ossibus recederent, vt, quo-
odo os in loco vulneris pristini sese haberet, co-
oscere posset. Qua ratione didicit, omnem denu- p.400.
tionem ossis, vtcunque curatio instituatur, sequi
oliationem, magis minusue apparentem, vel fal-
n decompositionem partium ossis in denudata eius
perficie; quo minus autem sensibilis sit exfoliatio,
citius sanari vulnus; retardari sanationem a me-
amentis spirituosis, adiuuari contra ab humectan-
us et balsamicis; vt proinde MONROI metho-
m ceteris praeferre nullus dubitet.

25. *Eiusdem de ossium exfoliatione commentarius*
er **. In hoc V. Cl. sub examen vocat BELLO- p.403.
II methodum vulnera capitis recentia tractandi,
ibus cranium retectum est; et quoniam haec me-
odus inuentori visa est praecauere exfoliationem,
alii

* Lectus d. 6. Decembris 1758.
** L. d. 18. Aug. 1759.

alii autem contrarium obſeruarunt, oſtendit primum
p. 408. Cl. TENON per experimenta, ea methodo exfoliatio-
411. nem, ſaltim inſenſibilem illam, neutiquam euitari. Deinde cum BELLOSTIUS perforationem cranii vſque ad diploën in parte denudata commendaſſet eo conſilio, vt in foraminibus naſcendi facultas daretur tuberculis illis (*bourgeons*), quae reparandis oſſis integumentis materiem debent ſubminiſtrare; a quibuſdam autem Chirurgis obſeruatum ſit, non ſemper in iſtis foraminibus tubercula illa enaſci: Cl. Auctor per experimenta diſcere allaborauit, tum quibus in caſibus foramina tuberculis vacua maneant, tum quae ſit horum tuberculorum origo. Et ad illud quidem quod attinet, intellexit, ſemper naſci tubercula, ſi perforatio vſque ad ſanguinis qualemcunque effuſionem facta ſit, ſin autem foramina non humectentur guttulis ſanguinis, nulla in eis enaſci, ſiue altius, ſiue minus alte perforatum fuerit os. Originem autem horum tuberculorum, ſiue in fundo
p. 418. eiuſmodi foraminis, ſiue alibi in denudata oſſis ſuperficie prodeuntium, ſollicite perſcrutatus, deprehendit eam in tela ſpongioſa oſſium, quod vocabulum idem ſibi notare monet, ac Cl. HERISSANT parenchyma cartilaginoſum, de quo paullo ante diximus. Haec enim, inquit, tela ſpongioſa, poſtquam inter curationem emollita eſt, et priuata particulis terreſtribus, quae eam inueſtiebant, intumeſcit, extenditur, parit exfoliationem, et in ſuperficie oſſis denudata protrudit illa tubercula granoſa et rubicunda, quae vulgus chirurgorum pro tuberculis carneis habet, ſed quae non ſunt niſi partes oſſis terra ſua priuatae, quae deinceps nouis particulis terreſtribus veſtiuntur, et oſſeam naturam poſt ſanationem recuperant.

26. *Cl.* HERISSANT *obſeruationes doctrinam de* *iorbis oſſium illuſtrantes* *. Cum Vir Cl. ſcire cupe- p.421. et, qui fieri poſſit, vt a quibuſdam morbis pars oſ- um duriſſima conuertatur in corpus ſpongioſum, ı quo ſingulae cellulae membrana quadam veſtitae onſpiciuntur, quae in compacta oſſis ſani parte ulla apparet: experimentum inſtituit, quod ſequi- ır. Os femoris infantis medium diuiſit, et partem, ı qua erant condyli, poſtquam inde partes muſcu- oſas et adipoſas abſtulerat, nihilque niſi aliquas ten- inum ac ligamentorum partes et perioſteon reli- uerat, macerauit ſpiritu nitri fumante cum quadru- lo aquae diluto; et cum os, eroſa eius materia cre- cea, ſatis molle ac flexile redditum eſſet, diſſecuit ud in longitudinem in duas partes aequales, qui- us omnem ſuccum medullarem et oleoſum, in cel- lis membranoſis haerentem, ſuperinfuſa ſaepius qua calida eluit; quo facto, portionem perioſtei, olſella prehenſam attollens, leniterque huc illuc itans, animaduertit, ſacculos membranaceos, qui llulas ſubſtantiae cellularis inueſtiebant, eſſe pro- ıctiones perioſtei, immo per lentem vitream adiu- oculo has productiones inſertas vidit ſubſtantiae rtilaginoſae, in quam dura oſſis pars per macera- onem fuerat conuerſa. Itaque quatuor partes incipales, diuerſae naturae, ad os formandum con- ırrere intellexit, quarum prima eſt cartilaginoſa, cunda terreſtris ſeu cretacea, tertia ſuccus viſcoſus u mucilaginoſus, particulas terreſtres partibus car- aginoſis agglutinans, quarta denique tela celluloſa embranacea, perioſteo continua, quae ſeſe inter nnes fibrillas, fibras, et lamellas ſubſtantiae cartila- noſae inſinuat, ſingulis fibris oſſeis, h. e. fibris ſub- ntiae cartilaginoſae cretacea materia incruſtatis,

* L. d. 4 Dec. 1762.

perioftea quafi praebet, et rete fubtiliffimum nervorum atque vaforum fanguiferorum capillarium fuftinet. Qua notione offis praemiffa, Cl. HERISSANT pergit ad morbos offium confiderandos.
p.424. Magno obferuationum numero fe edoctum effe, ait, initium cuiuslibet morbi offium, luxatione et fractura exceptis, fieri ab emollitione, et fequi decompofitionem fubftantiae offis, magis minusue fenfibilem, fenfibilem femper praecedere infenfibilem, eamque fieri, auferendis feu deftruendis fucceffiue particulis cretaceis; fenfibilem effe, fi parenchyma cartilaginofum aut in maffam fpongiofam vel laminas diuidatur, quae tamen fubfiftant, et fublato morbo, denuo offificentur, aut vna cum materia cretacea imminuatur, deftruatur, euanefcat, vt maxime in fenectute fieri folet. Quarum omnium mutationum exempla aliquot, a fe obferuata, iconibus huic
p.426. commentationi adiectis exhibet. Ad quaeftionem, quid fiat materiae cretaceae, a fibris parenchymatis cartilaginofi feparatae, refpondet, eam in fanguinem reuerti, et aut cum vrina excerni, aut, vt apud podagricos, in articulos extremitatum offibus morbidis proximos, quin etiam nonnunquam in vifcera deponi. Quae fingula fingularibus obfer-
p.430. uationibus confirmat. Addit, fpem hinc fibi factam effe, fore, vt etiam nodofa podagra, pro immedicabili morbo vulgo habita, arte medica expugnetur, patefacta nunc indicatione, in huius morbi curatione tenenda; neque experientia fe omnino deftitutum effe, ex quo tempore fatis magnam copiam remediorum abforbentium, cum falibus volatilibus coniunctorum, podagricis exhibere coeperit.

27. *Cl.* DE LA CONDAMINE *de infitione variolarum commentarius alter, quo hiftoria huius methodi*

hodi ab anno 1754 vsque ad 1758 continuatur.*
n hoc commentario Auctor Cl. primum supplet p.439.
quaedam, in priori omissa; deinde fata, quae haec
nethodus annorum quinque 1759 antecedentium
patio in Gallia habuit, progressusque, quos in
Anglia, Dania, Suecia, Germania, Belgio, Helue-
ia, Italia fecit, commemorat; denique Cl. DE
IAEN quaestionibus erudite respondet.

28. Cl. ROMIEU (Societatis Regiae in Monte
essulano Sodalis) *commentatio theoretica et practica*
e systematibus musicis temperatis.

II.

lora Britannica; siue synopsis methodica stirpium, sistens arbores et herbas, indigenas et in agris cultas, in classes et ordines, genera et species redactas, secundum systema sexuale; additis nonnullis nouiter detectis, cum classium, ordinum et generum characteristicis, specierum descriptionibus, et virium epitome, tabulis aeneis illustrata. Post tertiam editionem synopseos Raianae, opere DILLENII concinnatam, nunc primum ad LINNAEI methodum disposita, Auctore IOHANNE HILL M. D. Societ. Reg. Burdigal. etc. Soc. Londini, impensis Iac. Waugh. 1760. 8 mai. alph. 1. pl. 19. tab. aen. 30.

icet Flora Britannica, a RAIO primum con-
dita, et a DILLENIO postea magis exculta,
otanicis notissima sit, titulusque huic quartae editio-

* Lectus in conuentu publico d. 15 Nouembr. 1758.

ni praefixus ſatis et abunde doceat, quid Cel. HILLIUS nunc praeſtiterit, et quomodo eandem noua veſte indutam ediderit magisque perfecerit, nonnulla tamen ſunt, quae moneri debent, quo huius editionis praerogatiua clarius eluceſcat. Plantas itaque, in tertia editione memoratas, determinatas aeque ac dubias, omnes methodo ſexuali diſpoſuit, et plerasque nominibus ſpecificis, a LINNAEO confectis, inſigniuit, in multis vero RAII et DILLENII nomina retinuit, recentiorumque omiſit ſynonyma, vt et quandoque modo triuialia adpoſuit. Cuilibet generi characteres praemiſit, illis autem, a RAIO exhibitis, Linnaeanos nunc ſubſtituit et integram definitionem ex LINNAEI generum editione quinta iisdem verbis repetiit; ſynonyma vero, loca natalia, obſeruationes, deſcriptiones, virtutes et quae alia de ſpeciebus in editione Dilleniana annotata legimus, eadem omnia retinuit, prout etiam easdem plantarum icones, 24 tabulis expreſſas, denuo inſeruit, his autem decem nouiter delineatas in quinque tabulis addidit. Sunt illae: 1) *Campanula patula* LINN. ſpec. ed II. p. 232. 2) *Statice reticulata* ibid. p. 394. 3) *Silene anglica* ibid. p. 594. 4) *Dianthus deltoides* ibid. p. 588. 5) *Ciſtus ſurreianus* ibid. p. 743. 6) *Ciſtus poliifolius* ibid. p. 745. 7) *Siſimbrium murale.* ibid. p. 918. 8) *Siſimbrium monenſe.* ibid. p. 918. 9) *Ononis repens* ibid. p 1006. et *Vulneraria ſupina flore coccineo* RAI. Syn. III. p. 325. Praefationis loco introductionem in rem herbariam Cel. Auctor adpoſuit, et primo partium, quae vegetabilia conſtituunt, definitiones, ſecundo ſyſtematis ſexualis explicationem dedit, quae autem omnia a LINNAEO ſunt mutuata, iiſdemque verbis repetita, immo et tabulam, quae claſſium characteres iconibus docet, ex Archiatri generibus deſumtam, addidit. Indiculus plantarum dubiarum

biarum, qui editioni tertiae in fine adpoſitus eſt, in hac noua deſideratur, neque plantas, in eodem memoratas, a Cl. HILLIO ipſi florae inſertas, neque eandem multis nouis acceſſionibus auctam fuiſſe, inuenire potuimus.

Addamus mox aliam, quae quinta quaſi eſt, editionem, vel ſi mauis, nouam Floram Britannicam, ſequenti titulo euulgatam:

III.

GULIELMI HUDSONI Reg. Societ. Soc. et Pharmacopoei Londinenſis, Flora Anglica, exhibens plantas per regnum Angliae ſponte creſcentes, diſtributas ſecundum ſexuale ſyſtema, cum differentiis ſpecierum, ſynonymis auctorum, nominibus incolarum, ſolo locorum, tempore florendi, officinalibus pharmacopoeorum. Londini ap. I. Nourſe et C. Moran. 1762. 8 mai. alph. 1 pl. 11½.

Fundamentum huius operis, quoad catalogum plantarum, vt ipſe Cl. Auctor fatetur, Synopſis Raiana agnoſcitur: cum vero huius exemplaria apud bibliopolas nulla amplius inueniantur, et recentiori tempore res botanica inſigniter aucta et inprimis Archiatri LINNAEI methodo facilior reddita fuerit, Anglicam floram ſua induſtria componere, eandemque Linnaeanis regulis ſuperſtructam edere voluit HUDSONUS. Itaque ſexuali methodo plantas diſpoſuit, characteres genericos, eſſentiales maxime, ex ſyſtematis naturae edit. X adduxit, inter ſpecifica nomina ea primum, quae in ſpeciebus plantarum dederat LINNAEUS, non omiſſis triuialibus, exhibuit, et ſynonyma aliorum, inprimis C. BAUHINI, RAII, GERARDI et PARKINSONII poſtpoſuit. Non

tamen, vt ſaepe fieri ſolet, coeco quaſi impetu, in his LINNAEUM ſecutus eſt, ſed et in generibus et ſpeciebus quandoque ab eodem receſſit. Ita *Narthecii* genus, a MOEHRINGIO conditum, reſtituit, et ab *Antherico* ſeparauit; ex *Gentiana perfoliata* LINN. nouum fecit genus, *Blackſtonia* dictum, ſequentibus characteribus definitum: Calix octofidus, corolla monopetala, tubus nullus, limbus octofidus, filamenta octo, totidemque antherae, ſtylus nullus, ſtigmata duo, capſula vnilocularis, biualuis, ſemina numeroſa parua. *Ficariam* quoque cum DILLENIO conſeruauit et a *Ranunculo* denuo ſeparauit. Sic et *Bufoniam* a tetrandriis ad diandrias, et *Cuſcutam* a tetrandriis ad pentandrias amandauit. Ita *Phleum arenarium* eſt *Phalaris ſpica ouata calycis valuulis dorſo ciliatis, culmo ramoſo. Tordylium Anthriſcus* eſt *Caucalis vmbella conferta, ſeminibus globoſis, foliolis ouatis pinnatifidis* et ſ. p. Nomina quoque ſpecifica interdum mutauit et noua conſtruxit, e. gr. *Veronica*, aruenſis, *floribus ſolitariis foliis cordatis inciſis ſeſſilibus*, et agreſtis *floribus ſolitariis foliis cordatis inciſis petiolatis*; *Valeriana*, dioica, *floribus triandriis, dioicis, foliis radicalibus ouatis, caulinis pinnatis*; *Viola*, tricolor, *caule triquetro diffuſo, foliis oblongis inciſis, ſtipulis dentato pinnatis, lacinia ſuprema oblonga crenata petiolata.*

Quo autem Floram hanc omni parte perfectam exhiberet Cel. Auctor, nomina etiam Anglica, vel ex aliis ſcriptoribus deſumta, vel nouiter confecta adpoſuit, eo inprimis reſpiciens, vt generica obtineret, quo in patriis nominibus aliquando confuſioni, quae hodie regnat, finis imponatur. Loca natalia vel ex RAIO vel propriis amicorumque obſeruationibus vbique indicauit, durationem etiam, an annua, biennis, perennisue ſit planta, an frutex, an arbor, immo et florendi tempus notauit. Quo autem

autem Angliae propriae plantae eo facilius cognofci poſſint, eas, quae ſine cultura extra hortorum pomoeria non raro vegetant, aſt ab origine purgamentis earum ſuam debeant propagationem, aſterifco ſolicite diſtinguit, et plantas cultas, non indigenas, vt *auenam ſatiuam, ſolanum tuberoſum*, plane omiſit. Hoc itaque ſtudio compoſita Flora non ſolum plantas a RAIO et DILLENIO memoratas continet, ſed multae acceſſere nouae, quae vel ab hiſce Viris inter Britannicas plantas non relatae ſunt, vel a nullo botanicorum hactenus recenſitae, vel aliae denique, a RAIO quidem adductae, a recentioribus vero aut minus recte cognitae, aut pro varietatibus habitae. Harum omnium catalogum exhibere nimis longum foret, ſufficiat aliquas nominaſſe. Ad priores pertinet *Circaea alpina; Phleum nodoſum; Geranium pyrenaicum perenne* TOURN. nomine *Geranii* perennis, *pedunculis bifloris foliis inferioribus quinque partito multifidis rotundatis, ſuperioribus trilobis, caule erecto; Campanula uniflora* etc. Nouae prorſus ſunt: *Phleum*, paniculatum, *panicula cylindrica ſpiciformi, glumis glabris, culmo ſubramoſo*; *Aira*, ſetacea, *foliis ſetaceis, panicula ſecunda coarctata, ariſtis floſculis duplo longioribus recuruis; Galium*, erectum, *foliis octonis glabris lanceolatis mucronatis, caule ſuberecto. panicula terminali, pedunculis dichotomis; Mentha*, hirſuta, *floribus capitatis globoſis, foliis ouatis, ſerratis, ſtaminibus corolla breuioribus; Satyrium*, fuſcum, *bulbis palmatis, foliis oblongis, nectarii labio trifido aequali*. Inter dubias, nunc determinatas, occurrit: *Gramen paniculatum maritimum vulgatiſſimum*, et *Gramen pumilum loliaceo ſimile* RAII Syn. vtramque plantam ad *Poam* reduxit Cel. Auctor; *Plantago alpina latifolia* eſt *Plantago*, montana, *foliis lineari lanceolatis, baſi lanatis, ſpica ſubrotunda, ſcapo tereti.*

Dipſacus ſylueſtris ariſtis fructuum erectis, a *ſatiuo* ariſtis recuruis praedito diſtinguitur; *Primulam veris maiorem minoremque* a ſe inuicem ſeparauit, dum huic ſcapum vniflorum, priori multiflorum tribuat. *Peucedanum minus* RAII eſt *Peucedanum foliis pinnatis foliolis pinnatifidis, laciniis linearibus oppoſitis, caule ramoſiſſimo patulo. Pimpinellam maiorem* foliolo impari trilobo, et *Chamaenerion paruo flore* foliis vndulato ſerratis decurrentibus caule ſubſimplici, ab altera *flore magno* praedita, foliis ſerratis ſubdecurrentibus caule ramoſo ſeparauit. *Ericam cantabricam* RAII. *Vaccinium racemis nudis, foliis integerrimis reuolutis, lanceolato ouatis, ſubtus tomentoſis* ſimili modo et *Trifolium ochroleucon*, nec non *ſtellatum glabrum*, etiam *purpureum maius foliis longioribus; Violam martiam alpinam* et *luteam grandifloram; Atriplicem anguſtifoliam laciniatam*, et *anguſtifoliam maritimam* RAII a ſe inuicem atque aliis ſpeciebus ſeparauit. Ex his nonnulla in noua LINNAEI ſpecierum editione iam notatae exſtant, vt bidens minima, alias autem fruſtra in eodem libro quaeſiuimus.

Multum itaque aucta fuit Cel. Auctoris ſtudio Britannica Flora; ipſe tamen ſibi non omnia, ſed partem aliquam amicis, qui plantas ipſi ſuppeditarunt, grata mente tribuit, inter quos nominauit ALCHORNE, BOLTON, COLLINSON, LYONS MILLER, WATSON, WILMER et praecipue STILLINGFLEET. Cl. HILLII autem Floram nullibi citatam, nullibi Eiusdem Viri commemorationem factam fuiſſe, cognouimus, an Flora haec in Anglia et Londini rara? an huius editionis nullam HUDSONUS habuit notitiam? Videtur ita. LINNAEUS in noua ſpecierum editione HUDSONUM quandoque, HILLIUM autem nunquam adduxit. Icones nullas, nullasque plantarum deſcriptiones exhibuit

xhibuit Auctor, quodsi factum esset, maxime bsoluta esset plantarum Anglicarum notitia.

IV.

Traité de Physiologie dans lequel, apres avoir etabli des theses sur le mechanisme des nos fonctions, on donne une explication courte des phénomenes du corps humain. Par IEAN FERAPIE DUFIEU, Docteur en Medecine, Correspondant de la Societé Royale des Sciences de Montpellier, & actuellement Chirurgien au grand Hôtel - Dieu de Lyon. à Lyon. chez Claude Marie Iaccquenod, fils. 1763. 12 mai. Tom. I. pl. 18. Tom. II. pl. 12.

i. e.

Tractatus de Physiologia etc. Auctore DUFIEU.

Magnorum nosocomiorum in vrbibus populosioribus ea sane est vtilitas, vt obseruationibus incerta confirmari et experimentis captis occulta detegi possint, si medici et chirurgi in illis versantes omnia rite administrant. In nosocomio magno Lugdunensi Auctor clarissimus hoc praestare tentavit, siquidem varias obseruationes medicas et chirurgicas edendi iniit consilium, quod vero postea mutauit, prouti in praefatione refert, et miras corporis humani actiones atque functiones prius rimari maluit, qua in re methodo docendi ista singulari est vsus, vt quaestionibus et responsionibus summam rerum proponat, obiectionibus dubia moueat, atque haec iterum argumentis probantibus remoueat,

quae

quae fortaſſe nonnullis placebit. Tandem promittit, ſe morbos noſocomii iſtius alio tempore deſcribere, et demonſtrare velle; ſolas enim obſeruationes medicos et chirurgos efficere credit; qua de re vero dubitabunt fortaſſe haud pauci.

p. 3. In ipſa introductione mox, quid ſit phyſiologia diſquiritur, et, cum eius obiectum ſiſtat corpus humanum, huius quoque natura, coniunctio cum anima et actio proponuntur, et poſtea ad ipſam tractationem ſit tranſitus.

Capite igitur primo de duriſſimis agitur corporis partibus, vel oſſibus, quae ad ſceleti contemplationem et compoſitionem pro ratione diuerſarum partium enumerantur, ac deinde eorum formationis modus explicatur. Effinguntur autem oſſa a lympha, quae ea nutrit; hoc ex eo probatur, quoniam lympha leniſſimo calore coit; quoniam variis principiis conſtans, vt albumen ouorum, omnium animalis partium inſeruit accretioni; quoniam mox poſt primum conceptionis tempus, et poſtea quoque, foetum nutrit; quoniam lymphae circuitus cum reliquis humoribus motis conuenit et inde facilius experientia et phaenomenis phyſiologiae explicari poteſt. Eſt enim humor viſcidus, qui in eius via particulas deponit pingues; qui, ex fractorum oſſium finibus exſudans, callum effingit, et os deperditum reſtituit, iterumque ex oſſe machinae Papinianae ope ſub glutinis forma extricatur. Praeter ea cum lympha ſit humor glutinoſus multis particulis ſeroſis refertus, qui in vaſa ei propria delatus partes deperditas reſtituit et nutrit, oſſa quoque et nutrire et reſtituere debet. Experientia ipſa hoc probatur, ſiquidem ad oſſa maiori in copia delata lympha, ea tumida et morboſa reddit, e contrario vero oſſa particulis lymphaticis orbata contrahuntur et efficiuntur fragiliora. Quibus licet plura opponi poſſint, quod quidem

uidem lympha nutrire et ſimul oſſa morboſa red- p. 13.
lere nequeat, ea tamen facile remouentur, quoniam
ympha in ſtatu naturali vix vlla ratione morboſum
uid excitet, niſi fortaſſe cauſa quaedam praeterna-
uralis accedat, quae eius tranſitum impediens varia
xcitare poteſt mala. Neque huic ſententiae iſta p. 17.
Cl. DUHAMELII, qua oſſa a perioſteo oriri exiſti-
nat, eſt contraria, ſiquidem perioſteum vaſa gerit
ymphatica, ad os lympham ipſam vehentia, neque
tiam ea, qua ſanguini, ope vaſorum ad oſſis intima
enetranti, adſcribitur nutritio, lymphae in oſſibus
ormandis et nutriendis infringit vſum, quoniam et
ſanguine ſecernitur lympha. Sed cum a ſanguine p. 22.
a ſecernatur, inde noua enaſcitur obiectio a circu-
ſanguinis in duro oſſe admodum impedito et a
orde nimium remoto deſumta, ſed et haec facile
x ſanguinis circumeuntis phaenomenis et legibus
emouetur. Inde vero ea ſententia, qua ſucco ner-
orum oſſa nutriendi tribuitur officium, opponitur,
uam vero Auctor variis phaenomenis ex brutis ani-
nalibus, praecipue a cornuum incremento ceruo-
um deſumtis, tollit, ſiquidem ex eo parari pot-
ſt gelatina. Sic quoque quae ab induratione ten-
inum, a medullae liquore nutriente deſumuntur
biectiones, variis ſoluuntur argumentis, quibus de
ſſium ortu, in iunioribus differentia, colore et
artium componentium ſtructura annectitur con-
deratio, et cartilaginum ac ligamentorum ex-
ibetur deſcriptio.

Haec excipit caput ſecundum, quod de muſculis p. 42.
git, vbi muſculorum fabrica deſcripta, omnes totius
orporis enumerantur muſculi, inde in genere quo-
nodo muſculi agant, et poſtea quomodo motus mu-
culorum fiat et excitetur, proponitur. Muſculo-
um autem actio producitur, dum fluidum nerueum
fibram muſculoſam ex ſubtiliſſimis veſiculis con-
flatam

ſlatam intrat, veſiculas extendit, et accurtationem efficit, idque ex eo apparet, quoniam ligato vel diſciſſo neruo omnis motus ceſſat muſcularis. Licet enim ille quoque ceſſet, ſi arteria ligetur vel diſcindatur, attamen hoc tantum poſt aliquod temporis interuallum fieri ſolet, praeter ea vero motus iſte a noſtra dependet voluntate, ſic etiam aliae opiniones de elaſticitate fibrarum motum producente, de aethere, de electrica materie, de aere veſiculas inflante, de attractione motum excitante refutantur. Haec excipit virium muſculorum conſideratio, vbi variorum auctorum computationibus et obſeruationibus recenſitis, num muſculi luxatione affici vel e loco a natura praeſcripto moueri poſſint, diſquiritur. Et licet hoc a nonnullis fuerit aſſumtum, Auctor tamen de eo dubitat.

p. 88. Capite tertio, quod de cerebro, neruis, horum actione, atque de ſpirituum animalium et animae exiſtentia agit, primo cerebrum ipſum cum partibus illud ambientibus et conſtituentibus, atque deinde nerui tam ex cerebello quam medulla oblongata et ſpinali orientes deſcribuntur, hinc ſpiritus animales in cerebro et neruis exiſtere, ex variis phaenomenis demonſtratur, quorum maximum eſt, quod neruo, ad diaphragma accedente ligato, mox omnis huius muſculi ceſſat motus, qui vero motus iterum excitatur, ſi neruus a ligatura verſus diaphragma digitis comprimitur; ſed et hic motus ceſſat, ſi per aliquod temporis ſpatium compreſſio durauit, et licet varia obiici poſſint, qualia ſunt, fluidum nerueum et cauum neruorum non in ſenſus incurrere; vibrationem ad motum neruorum explicandum ſufficere, caeteraque; haec tamen variis obſeruationibus atque argumentis remouentur, inprimis
p. 160. vero in explicatione vigiliarum, ſomni, imaginatio-

s, delirii, et memoriae multis hiftoriis phaenome-
ı ifta illuftrantur, ac poftea natura fpirituum ani-
alium defcribitur, de qua, remotis aliis fententiis,
ecte concludendum eft, inquit, fuccum neruo-
ım nihil aliud, quam fubtiliffimam partem ali-
entorum effe.

His confideratis quaeftio proponitur, vbi fit p. 191.
des animae? num ea in fubftantia materiali an
irituali exiftat? et qualis fit eius cum corpore
io? Ad haec, CARTESII fententia de fede ani-
ae in glandula pineali aliisque opinionibus remo-
, tandem ex obferuatione fingulari in iuuene fe-
cim annorum, cui terebra, poft laefionem ab ictu
oidis inflictam, aperiebatur caput, demonftrat cor-
ri callofo fedem animae effe adfcribendam. Ipfius
tem animae exiftentia copiofe demonftratur, con- p. 195.
ı materialiftas pluribus difputatur, de brutorum
imalium animabus nonnulla proponuntur, vete-
m fententiae variae, quid fit anima, referuntur,
les eius, num in toto corpore fit expanfa, dis-
iritur, tandemque cur in fomno vix agat anima
monftratur.

His propofitis capite quarto de pectoris orga- p. 259.
eorumque muneribus agitur, vbi primo circu-
io fanguinis confideratur, antea vero, quam ad
guinis circuitum propior fit acceffus, quae pe-
ıs tam conftituunt, quam includunt partes re-
ıfentur, praecipue autem cor accuratius cum ar-
iis et venis ei annexis et per corpus diftributis
fcribitur. Quo facto ipfius fanguinis tranfitus
r cordis caua diuerfa et quomodo ex his in ar-
ias intrat atque per venas iterum ad cor reue-
ur, explicatur, quae cuncta variis experimentis
obferuationibus maxima ex parte notis compro-
ntur. Varia quidem hic opponuntur, quae ve-
cuncta, cum non magni fint momenti, facile
remo-

p.307. remouentur, ſic quoque ea obiectio, qua circulus
ſanguinis foetui in vtero viuenti denegatur, variis
argumentis refutatur et hac occaſione circuli ſan-
guinis diuerſitas in foetu proponitur. Pari ratione
cum circuitus ſanguinis primaria cauſſa in cordis con-
tractione et motu ponatur, variae tam veterum
quam recentiorum contra eam proferuntur opinio-
nes, quibus ex ipſa cordis ſtructura et mechaniſmo
refutatis, motus cordis alterni cauſſa fluido nerueo
quidem adſcribitur, dubia tamen vera motus cauſſa
p.318. pronunciatur. Ceterum ex ipſa contractione cor-
dis et perpetuo impulſu noua effingitur obiectio,
cordi inflammationem vix non ſemper imminere;
neque hoc denegatur, ſed potius variis obſerua-
tionibus in noſocomio ab Auctore collectis com-
probatur, raro tamen contingere, quoniam ſan-
guinis perpetuo motus ſemper renouatur. Plura
p.323. tandem contra cordis motum et vim ſanguinem
propellendi proferuntur dubia, quae, dum expli-
cantur, variis conſiderationibus anſam praebent, ſi-
quidem cordis vis non ſola, ſed vaſorum vis oſcilla-
toria aliaeque cauſſae in vaſis accedentes ſanguinis
p.341. iuuant progreſſum. Ipſe autem ſanguis, variis par-
ticulis compoſitus, eſt humor alimentitius, ruber,
craſſus, mucoſus, blandus, ſaporem ſalinum et le-
nem vrinoſum linguae imprimens, quae qualitates
paulo accuratius explicantur; particulis enim variis
eſſe compoſitum, ex eo probatur, quoniam varii li-
quores, vt vrina, ſaliua et cetera ſecernuntur ex ſan-
guine. Rubor dependet a globulorum vnione, li-
cet enim globulus per ſe non ſit perfecte ruber,
quo plures tamen vniuntur, eo viuidior ruber co-
lor, indeque nitri aërei cum ſanguine commixtio
non eſt neceſſaria, neque ad pulmonum actionem
eſt reſpiciendum, quoniam ad mentem Auctoris va-
ſa capillaria plurimum conferunt et fere ſola ſan-
guifica-

ficationem peragunt. Ex sanguine vero proxi- secretus humor est lympha, in vasis lymphaticis ta, quae ad varios vsus impenditur.

Respirationis negotium hinc in censum venit, organa cuncta, quae ad respirationem pertinent, spera arteria cum larynge, pulmones, eorum ve- laris structura et diaphragma describuntur, post- psa respirationis caussa traditur, quae in expansio- et contractione pulmonum et thoracis consistit, racis vero motus ope musculorum intercosta- n, diaphragmatis et eleuatoris sterni efficitur, et t varia tam in hominibus, quam animalibus et ecipue insectis obseruata opponantur, ad cuncta ien respondetur, et tandem respiratio in asthma- s explicatur difficilis. Quibus demonstratis de uela agitur, vbi, quid aspera arteria, larynx, glot- epiglottis caeteraeque partes, ope aeris transien- varie commotae, ad conformationem vocum et orum variorum conferant, demonstratur; dein- gruis vocem ab asperae arteriae conformatione sin- ari dependere, et quomodo vox articulata in ho- ibus ope linguae et totius oris producatur, ex- atur; porro risus, tussis et quomodo ab hac dif- t sternutatio ostenditur, quibus ronchi, singul- , et ructuum subnectitur consideratio.

p. 49.

p. 398.

Ex pectore ad abdomen Tomo secundo perue- Cl. Auctor, vbi post partium in abdominis cauo tentarum descriptionem digestio exponitur. In ex- enda digestione ad variam alimentorum mutatio- est respiciendum. Ore assumta alimenta dentibus ticantur, cum saliua, humore in glandulis variis eto, commiscentur, lingua conquiruntur, versus ces feruntur, atque per oesophagum in ventriculi um perueniunt, vbi liquore gastrico accedente

p. 443.

magis soluta et ventriculi actione in pastam moller
et tenuem mutata sensim sensimque per pylorur
in intestinum duodenum deferuntur, in quo bilis
succus saponaceus amarus accedens, viscidas et glu
tinosas alimentorum partes magis resoluit, et inte
stinorum actionem excitat, ita vt vltimam quasi mu
tationem in chylum perficiat, quae succo pancreati
co simul affluente valde iuuatur. Ipse chylus, cana
p.456. lis intestinorum actione magis agitatus, promouetur
et haud parum in ingressu in vasa lactea facilitatur
quibus in vasculis ad mesenterium ducitur, vb
praeparatus et nouis particulis ex glandulis mesen
terii secretis commixtus ad ductum thoracicum e
tandem ad subclauiam vehitur. Quae vero non re
sorbentur a vasis lacteis partes crassiores, per canalen
intestinorum, et vt Auctor quidem existimat, op
aeris intestina expandentis ad rectum delatae co
liguntur ibidem, quae tandem sphinctere earum
pondere et pressione superato expelluntur. Cun
cta haec postea variis motis obiectionibus copiosion
harum rerum considerationi ansam praebent, ita v
respondendo ad obiectiones prolatas et probationi
p.490. bus additis confirmentur. Quibus expositis articul
secundo de secretione agitur, vbi primo glandula
rum descriptione earumque diuersitate exhibita
ipsum secretionis opus variis a vasorum orificiis de
pendere demonstratur, quam sententiam quiden
variis obiectionibus euertere tentat, quae vero
omnes remouentur, simulque integumentorum ratio
transpirationis secretio, sudoris differentia, lactis fe
minarum elaboratio, muci ex aspera arteria exscrea
tus, lacrymarum prouentus, muci narium excretio
ceruminis aurium, synouiae, atque vrinae secretio
nes describuntur, quibus adnectitur pilorum consi-
deratio.

Excipi

Excipit haec generationis hiſtoria, quae ita tradi- p. 572.
, vt primo partes genitales virorum, et ſeminis
ponatur elaboratio, poſtea feminarum partibus
nitalibus conſideratis, ipſius foetus inuolucra et
centa huiusque vtilitas deſcribantur, hinc actio
itus et quomodo conceptio et foecundatio perfi-
tur, delineatur. Foecundatur vero femina, quan-
ſemen maſculinum vel potius eius halituoſum in
ulum penetrat, et rudimenta foetus in eo con-
nti euoluit, prouti terrae ſuccus plantarum euol-
ſemina. Cui ſententiae plures opponuntur ob-
tiones, PLATONIS, HIPPOCRATIS, CARTE-
I, HARTSOECKERI, LEEUWENHOECKII, alio-
mque, quae autem facile refutantur, et prae reli-
is HARTSOEKERI et LEEUWENHOECKII ſen-
ntia admodum ſuſpecta redditur, cum de LEEU-
ENHOECKIO dicitur, habitu ipſum omnia viden-
praeditum fuiſſe, et de obſeruationibus cum mi-
oſcopio factis, pronunciatur, microſcopia in mani-
s hominum praeconceptis opinionibus occupa-
rum gignere miracula. Porro variis motis obie-
onibus variae ſententiae de organiſatione partium, p. 657.
ſuperfoetatione, de imaginatione matris, de men-
ruis, de foetus nutritione et infantum incremento
feruntur, atque tandem ipſa partus cauſa et phae-
omena demonſtrantur, vbi oſſa pubis diduci, variis
obatur obſeruationibus.

Ab his ad ſenſuum tranſit hiſtoriam Auctor. Ita- p. 679.
ue ſenſus tactus primum in cenſum venit. Tactus
nſus haeret in totius corporis ſuperficie atque ope
eruorum hic in papillas terminatorum perficitur,
apicibus vero digitorum prae reliquis corporis
artibus hic ſenſus obſeruatur exquiſitior, ita vt quo-
ue variis exemplis demonſtretur, fuiſſe caecos ho-
ines, qui colores diſtinguere, et ad ſolum attactum
atuam ſimilem effingere potuerint, et de iuuene

coeco nato dicitur, eum litterarum characteres a
figuras tabulae incisas penna exprimere didicisse
Sensus gustus pari fere ratione perficitur vt tactus
cum papillae adsint, quarum irritatione a corporibu
applicatis excitatur gustus; in eo tamen differt, quo
papillae paulo aliter sint effictae et corpora degu
standa prius solui debeant; gustus vero gratus at
que ingratus a spiculis diuersis salinis neruosas pa-
p.698. pillulas varie afficientibus dependet, atque in e
cum odoratu conuenit, quod quoque partes in aere
haerentes salino volatiles papillis neruosis applica
ri debeant in tunica pituitaria, per omnem narium
cauitatem satis late expansa. Indeque animalibus
quidem sensus hic adscribitur fortior; attamen Au-
ctor demonstrat, hoc non in genere esse assumen-
dum, quoniam in Antillis insulis Aethiopes odoratu
Gallofrancos ab Aethiopibus perfecte distinguere
possent, et fuisse puerum, qui odoratu inimicum ap-
propinquantem cognoscebat, et maritus factus vxo-
rem suam ab alia odore distinguebat. In auditus
descriptione Auctor organon ipsum et quomodo
radii sonori tympanum ferientes tremorem indeque
perceptionem excitent soni, proponit; quibus ex-
plicationem perceptionis soni per dentes addit, et de
surditate gangraena aliisque morbis inducta, in obser-
uationibus in nosocomio Lugdunensi factis se alio loco
p.723. acturum esse, promittit. Visus sensus, post descriptio-
nem partium oculum componentium, post luminis
naturam eiusque radiorum varie fractorum rationem
explicatam, et post ipsum variorum colorum ex radiis
lucis fractis exortum demonstratum, retinae tunicae
ex neruo optico productae et omnem oculi fundum
inuestienti adscribitur. Cui sententiae variae aliae, vt:
retinam a radiis lucis destrui; retinam transmittere
radios, ergo in ea non repraesentari posse imaginem
indeque tunicam choroideam praecipuum esse visus
organon

ganon motis obiectionibus opponuntur. Pari
odo cur obiecta in retina inuersa ratione depicta
enti secundum naturam obueniant, cur duplici
ulo non nisi vnicum obiectum videatur, cur ab
iectorum imagine exigua in retina picta ad natu-
em magnitudinem concludatur, explicatur. Qui-
s binae adnectuntur obseruationes ad visum per-
entes, et a Domino COLLOMB Regis chirurgi
marii vicario Auctori communicatae, quarum al-
a de infante monstroso agit, qui tantum vnicum
medio et inferiore ossis frontis parte gerebat ocu-
n, praeterea neque nasum, neque os, aures vero
in loco, vbi larynx positus est, monstrabat, qui
o tres horas post partum moriebatur. Altera
em caecitatis historiam refert, vbi femina ab ex-
hemate retropresso oculis ita afficiebatur, vt ea
is oculis apertis nihil, altero vero clauso omnia
nguere posset, quae vero breui restituebatur.
ndem temperamentorum ratio et diuersitas ex-
itur, et coronidis loco dissertatio de noua mer-
um in malis venereis exhibendi methodo appo-
r, cuius auctor est Dom. DAUMOND, Doctor
licinae et Professor Regius. Methodi huius nouae
o in eo versatur, vt animali e. g. caprae, vaccae
sino mercurius inungatur vel alia ratione inge-
r, atque talis animalis lac aegroto exhibeatur.
Ex ampliori hac recensione facile intelligi pot-
quo ordine quaue ratione res physiologicas,
ibus satis notas, Auctor tradidit.

V.

IOSEPHI BAADER, Phil. et Medic. Doctoris, Materiae Medicae, Botaniae, et Chemiae in Vniuersitate Friburgensi Brisgoica Professoris Ordinarii ac Publici, Obseruationes medicae incisionibus cadauerum anatomicis illustratae. Typis Ioan. Andr. Satron 1762. 8. pl. 15 ½

Quum arctiores in recensendis libellis limites nobis praescripti impediunt, quo minus omnes, quas opusculum hoc continet obseruationes, a Cl. Auctore et IOANNE MELCHIORE STOERK, Illustris Archiatri ANTONII STOERK fratre quondam amantissimo, anno 1756 defuncto, in magna domo pauperum, quae Viennae est, ab anno 1746 vsque ad annum 1750 collectas lectoribus tradamus, praemonendum esse putauimus, nos vel eas modo, quae inter reliquas notatu digniores nobis visae sunt, iam esse enumeraturos.

p. 1. Femina, temperamenti ad atrabilarium accedentis, ab ineunte aetate variis calamitatibus pressa, anno aetatis suae sexagesimo quarto, postquam ob lapsum diu male se habuerat, de cordis palpitatione continua per paroxysmos increscente, aluo adstricta, respiratione difficili, pulsu intermittente inaequali, caloribusque vagis conqueritur, quibus tandem apoplexia intra biduum aegram iugulans superuenit. In corde huiusque vasis duodecim polypi inueniebantur.

p. 9. Signifer, triginta et sex annorum, qui in praelio ipso cum equo praeceps actus erat, in itinere paulo post in Italiam suscepto, sibi incuruationem spinae dorsi contraxit, quae sensim in tumorem sat magnum gibbosum, cum emaciatione artuum inferiorum summe dolentium, vrinae difficultate molesta,

ſta, puris tandemque ſanguinis ex vrethra pro-
uio, tuſſi purulenta ſemper increuit, vſque dum,
utis retentis, diarrhoea accedens aegrum interfice-
t. In vtroque thoracis cauo inprimis dextro ſeri
ui, ſpiſſi, gelatinoſi magna copia, pulmones
eurae accreti et vlceribus tuberculisque ſcirrhoſis
ntaminati, nulla vero venereae luis indicia in toto
rpore reperiebantur.

Cubicularius vegetus, robuſtus, qui praeceps p. 15.
m equo actus aneuriſma arteriae axillaris con-
axerat, poſt annum peractum apoplexia extingui-
r. Saccus aneuriſmaticus in duas quaſi partes
uiſus apparebat, quarum ea, quae extra coſtas
ominebat, quatuor ſanguinis congrumati libras
ntinebat, interior vero ſtratis carnoſis fere re-
etus inueniebatur. Tunica externa duas lineas
aſſitie ſuperabat; coſtae autem a continuo
ritu adeo conſumtae deprehendebantur, vt vel a
uiori modo attactu in minutiſſima fruſta dehiſce-
nt.

Vir, quadraginta annorum, ſiniſtri renis abſceſſu, p. 28.
inflammatione praegreſſa orto, moritur. Bilis
nta erat tenacitas, vt aegre cultello diſcinderetur.
enis ſubſtantia fere conſumta, ex eiusdemque ſu-
rficie diſrupta quatuor librae materiae foetidae
ris inter peritonaeum et muſculos lumbales effu-
e deprehendebantur.

In ſubſtantia lienis hominis, hydrope demortui, p. 30.
mella oſſea duos pollices longa, vnum lata et li-
am craſſa, detegebatur.

Vir, conſiſtentis aetatis, melancholicus, poſt vini p. 107.
timoniati aſſumptionem, inſultum epilepticum,
hoc peracto tantam illico in brachio ſiniſtro irri-
bilitatem et ſenſibilitatem patiebatur, vt non modo
hoc, ſed et in oris, genarum et aliquando totius
pitis muſculis, vel a leuiori modo frigidae aurae

afflatu ſpaſtici et conuulſiui motus orirentur. Praeter ea etiam a quauis aeris mutatione, et animi commotione vehementiori inſultus epilepticos per integrum quadriennium experiebatur, intra quod temporis interuallum de obtuſo quodam dolore in dextro capitis latere ſub bregmatis oſſe moleſto ſaepius aeger conquerebatur. Apertum cadauer hepar mole auctum ſanguine refertum; corticalem cerebri ſubſtantiam eo in loco, in quo dolorem olim defunctus accuſauerat. duriorem et fere ſcirrhoſam, et infra hanc, abſceſſum oui gallinacei magnitudine, materia flaua, granuloſa, molli mucoſa plenum, in fundo autem ſubſtantia ex rubro liuida inueſtitum exhibuit.

p. 121. Feminae, quadraginta et quinque annorum, quae poſt partum laborioſum, ſecundinas retentas lochiaque minori copia profluentia, dolorem in dextro inguine ad lumbos vſque ſe extendentem ſenſerat, caeteroquin autem per decem ab hoc tempore annos omnis menſtruae euacuationis expers, ſatis vegeta vixerat, ſubito inſignis vteri haemorrhagia ſuperuenit, quae per ſex annos cum fluxu albo ſic alternauit, vt mox hic mox illa miſerrime aegram excruciaret, vſque accedente demum hydrope extingueretur. Cadauere aperto, nouem in veſicula fellea calculi, nuce auellana maiores; renes ex tredecim ſacculis maiorem digitum admittentibus conflati; vreteres praeter modum dilatati; veſica vrinaria craſſior; vterus maior, durus et inteſtino recto et veſicae vrinariae mediante ſubſtantia glanduloſa ſcirrhoſa accretus; vagina craſſa, vaſis ſanguiferis, liuidis, turgidis diſtincta eroſa et aperti cancri notis contaminata; in vteri ſuperficie interna eroſa aſperaque glandula dura, nigra, nucis magnitudine, tenuem nigrum, acrioremque ichorem plorans; et cor ſiniſtrum polypo, tres palmas in arterias carotides

et

t axillares se extendente, totum fere repletum, de-
rehendebantur.

Cataphractarius, quadraginta annorum, a multis p.154.
etro annis haemorrhoides fluentes passus, a casu
x equo asthmate corripitur, adeo per aliquot anno-
um cursum increscente, vt ipsi tandem mori-
ndi necessitatem inferret. Omentum fuit maci-
ntum, in peritonaei processum cum vasis sperma-
cis ita intrusum, vt epiplocelen formaret; ventri-
ulus laxus, maior; hepar, lien, renes sanguine tur-
di; pulmones vndique accreti; cor maius et am-
lioribus vasis conspicuum; in angulo bifurcationis
perae arteriae calculus, pollicem magnus, oblon-
us, asper vtrinque acuminatus, et plerique ramo-
m bronchialium ossei.

In cadauere feminae, sexaginta duos annos natae, p.184.
ucophlegmatia demortuae, omentum liuidum fere
angraenosum; lien in quinque lobos dispartitus;
esicula fellea bile tenaci, nigra et quinque calculis
ferta; renes pustulis materiam purulentam fun-
entibus obsiti; cor distentum; thoracis, abdominis,
siusque pericardii cauitas multo sero repleta ap-
aruerunt.

Femina, quinquaginta annorum, postquam p.196.
er duas, pluresue a prandio horas, vomitus,
ullis omnino remediis cedentes, tolerauerat,
perueniente tandem hydrope mortua est. In ca-
uere, praeter notabilem extrauasatae aquae fla-
escentis, in abdominis, thoracis et pericardii caui-
tibus copiam, pylorus steatomate, ipsius circui-
m ita arcte ambiente, vt vel minima saltem rima
bis e ventriculo in duodenum progredientibus re-
nqueretur, obsitus, pulmones flaccidi, duoque
aiores in vtroque cordis ventriculo polypi dete-
ebantur.

p. 202. Femina tumorem, ex febre tertiana intempeſtiue ſuppreſſa, in hypochondrio dextro ortum, inſignem et per multos annos moleſtum paſſa, hydropica demum atque ictérica moriebatur. Hepar multis ſteatomatibus conſpurcatum vltra decem libras ponderabat, in eiuſque parte conuexa tumor ſaccatus, ſex menſuras capiens, ad duas ſuperiores coſtas veras vſque adſcendebat, materia plenus flaua, opaca, purulenta, foetidiſſima adeoque acri, vt manus excoriaret, puſtulasque in his multas, variolis ſimiles, vix infra ſex ſeptimanas arte tollendas excitaret. Natarunt in ſpurca hac materia quatuor ampullae rotundae infantis recens nati capite maiores, diaphanae, quatuor millia hydatidum continentes.

p. 229. Miles aſthmate vexatus vomitu demum ſuperueniente extinguitur. Hepar paruum, contractum, durum, in eiusdemque parte concaua a latere dextro veſiculae felleae verum atheroma; ventriculus contractus; tumor in pyloro ſcirrhoſus, ciborum in duodenum deſcenſum impediens; thoracis et pericardii caua ſero multo plena; in dextro cordis ventriculo polypus; pulmones flaccidi, et hinc inde diſciſſi, materiam purulentam fundentes reperiebantur.

VI.

CAROLI GUILIELMI POERNER, Medicinae Doctoris, Delineatio pharmaciae chemico-therapeuticae. Lipſiae apud Chriſtianum Gottlob Hilſcher 1764. 8. pl. 14 ½.

Opuſculum hoc ex tribus partibus conſtat; prima pharmaciae ſtatum, ſecunda producta pharmaceutica in genere, tertia praeparationem et vires conſiderat. Pharmaciae ſtatum exponens Cl. Auctor

ctor primo ad necessitatem et vtilitatem eiusdem respicit, hancque pariter ac illam facile declarari putat, si ad separationem particularum actiuarum ab inertibus, dein ad ipsas particulas actiuas generis diuersi, tum ad concentrationem particularum actiuarum separatarum et faciliorem hinc earundem ingestionem, tandem ad coniunctionem particularum actiuarum diuersae naturae attendatur. Officinae pharmaceuticae qualitates dum recenset Noster, innuit, primam statim curam eam esse debere, vt corpora naturalia, vi salutari donata, optimae indolis in officinas deferantur, nec respectu bonitatis diuersae eorundem vendantur species, insimulque optime praeparata vnius eiusdemque generis remedia asseruentur, et vnus idemque in omnibus officinis praeparandi modus obseruetur. Instrumenta passiua, furnos nimirum et vasa dum enumerat Noster, vasa, in quibus corporum mutationes suscipiuntur, vel mutata corpora asseruantur, si ex vitro conficiantur, optima esse, et si ignis violentia obstet, figulina demum eligenda, lignea vero et metallica prorsus releganda esse, notat. Inter furnos, qui ad facilitandos labores pharmaceuticos non parum conferunt, magnam varietatem non requiri, sed vnam tantum et alteram, quae chemiae inseruiunt, furnorum speciem sufficere, et destillatorium inprimis necessarium esse, huncque si peculiari modo construatur, aliis etiam operationibus, tempore tamen diuerso, inseruire posse, putat. Furnum, Pigrum Henricum dictum, aeque ac furnum cum vesica ex officinis proscribit Noster, illumque plus damni quam vtilitatis secum ferre, huncque ignauiae et festinationi occasionem praebere et producta nihili persaepe aestimanda largiri, autumat. Inter ea, quae chemia requirit balnea, arenae, maris et vaporis balneum in pharmacia inprimis necessarium esse,

notat

notat et maris inprimis et vaporis balneum commendat. Licet enim in his ad inſtituendas operationes plus temporis impendendum ſit, id tamen ab egregio horum balneorum vſu neminem arcere debere monet, ſiquidem accuratam remediorum praeparationem et genuinam virium conſeruationem magis, quam omnem laborum moleſtiam attendendam eſſe autumat.

p. 24. Dotes pharmacopoei perpendens Noſter, optat, vt ii, quibus ars pharmaceutica hodie demandatur, eodem modo, vt aliarum ſcientiarum cultores, neque vero opificum more, ad addiſcendam pharmaciam ſe applicarent, et logices inprimis, phyſices et chemiae doctrinas addiſcerent, ſibique corporum ſimplicium cognitionem hiſtoricam eorundemque varias, quas patiuntur, mutationes cognitas redderent. Diſciplinis his inſtructum et ad artem exercendam ſe accingentem pharmacopoeum operationes attente et circumſpecte inſtituere et producta rite examinare, negligentiam autem et feſtinationem fugere debere, innuit. De corrigendis etiam remediis nouisque adeo inueniendis meditari debere pharmacopoeum, monet. Cum enim talis vir a facienda medicina remotus prorſus eſſe, omnemque vitam in praeparandis remediis conſumere debeat, illum optimam ideo corporum naturalium indolem diſquirendi eaque mutandi occaſionem nanciſci, notat, cum medico tamen, artem exercente et corporum ſimplicium aeque ac arte productorum efficaciam in corpus humanum inque materias morbificas experiente, inuentum communicandum eſſe, ſuadet.

p. 29. Praeter conſuetos pharmacopoei labores, qui in colligendis, ſeligendis, depurandis et aſſeruandis remediis ſimplicibus, deinde in inſtituendis remediorum pharmaceuticorum praeparationibus, tandem in remediis ſimplicibus aeque ac pharmaceu-

ticis,

ticis, ſecundum medicorum praeſcriptiones ſtatim componendis conſiſtunt, experimenta quoque a pharmacopoeo inſtituenda eſſe, Cl. Auctor monet, ſique experimenta inſtituat, productorum naturam, vim atque actionem in corpora, quae cum fluidis et ſolidis corporis humani partibus, in naturali ſtatu conſtitutis aeque ac morboſis analogiam aliquam habeant, experiri et producta, nouiter inuenta, cum ouorum albumine, ſanguine, bile etc. vel ſanis vel morboſis commiſcere tuncque ad mutationes ſollicite attendere et effectus accurate notare debere, autumat. Hac occaſione Noſter digreſſionem quandam facit et notionem nimiae tenuitatis nimiaeque ſpiſſitudinis humorum explicat, idque eum in finem, vt in experimentis, quae reſpectu diſſolutionis aut coagulationis corporum inſtituuntur, accurate attendat pharmacopoeus.

In ſecunda parte, quae de productis pharmaceuticis agit, primo Noſter qualitates remediorum inſitas et, cum effectus a reciproca remediorum corporisque humani partium actione dependeat, fluidarum quoque ſolidarumque partium C. H. apte iſtis reſpondentium conſtitutionem conſiderat. Ob id itaque ad irritabilitatem, rigiditatem et laxitatem fibrae tum quoque ad denſitatem et rarefactionem, ſpiſſitudinem et tenuitatem, nec non acrimoniam humorum reſpicit, et irritabilitatem cum Ill. HALLERO in glutine quidem quaerit, id vero ſe ipſum non mouere, ſed motuum tantum capax in corpore animali ab alia ſumme mobili ſubſtantia, neruis inhaerente, in motum duci, ſtatuit. Irritabilitatem hanc a remediis quoque excitari vimque eorum irritantem per ſtimulum aut ſaporem, linguae impreſſum, manifeſtari, docet. Roborantem vim per conſtrictionem linguae, emollientem vero per dilatationem et imminutam ſenſationem linguae detegi, oſten-

p. 40.

oſtendit. Quod ad actionem in fluida attinet, condenſantia remedia per ſenſum adſtrictorium, vel acidum adſtringentem, vel amarum adſtringentem, in lingua excitatum, cognoſci, reſoluentia autem ſaporem vel dulcem, vel acidum lenem, vel ſalſum, vel amarum, vel vrentem, vel ex his mixtum in lingua excitare, notat. Inſpiſſantia per ſaporem vel viſcidum, vel vrentem exſiccantem, vel acidum auſterum adſtringentem manifeſtari, diluentia vero blandam refrigerantem quaſi ſenſationem producere, aſſerit. Inuoluentia demum ſaporem viſcidum blandum ſubdulcem excitare, corrigentia vero ſapore acido, amaro, dulci, ſalſo et mixto ſe manifeſtare, oſtendit. Cum autem iſtae remediorum qualitates, ſenſu in lingua excitato percipiendae, vim ſuam atque efficaciam in fibram tantum muſcularem et humores, ſenſu percipiendos, exerceant, et aliae, non niſi odore dignoſcendae, qualitates dentur, quae praeter vim, in fibra muſculari et humoribus manifeſtandam, aliam inſuper in neruos inprimis exercent, ad varias odoris ſpecies ſimul attendendum eſſe, Noſter innuit, ideoque ad grata reficientia, foetentia, caput grauantia, nauſeoſa, balſamica, ſpirituoſa et, quae cum his aliquantum conueniunt, maxime volatilia illa, nares fortiter vellicantia reſpicit. Omnes tamen recenſitas qualitates augeri minuique poſſe, prout plures paucioresue particulae peregrinae cum mobili illa, per guſtum et olfactum detegenda, ſubſtantia coniunctae ſint, notat, ſimulque, vt ad odorem et ſaporem in diſquirendis corporibus naturalibus magis attendatur, optat.

p. 54. Qualitates remediorum pharmaceuticas ad habitum externum pertinere, et hunc eundem, quam in ſimplicibus, eſſe, notat. Cum vero ſimplicium partes, arte nunc mutatae et ex priſtino nexu diductae, aliam faciem induant, et ſimul alium actio-

actionis modum inde acquirant, ad generales eorum qualitates, ad fluiditatem, soliditatem et statum inter hanc illamue medium attendendum esse, monet. Fluida remedia particulas fouere in motu iam constitutas, hinc, si fluida remedia praeparanda sint, motum particularum constituentium attendendum esse, Noster cupit. Cum autem fluida ad soluenda corpora adhibeantur, atque haec pariter ac illa insignem saepe, ratione motus adeoque actionis quoque, patiantur mutationem: requirit Noster, vt particulae corporis soluendi ad suscipiendum propagandumque motum aptae, a menstrui seu fluidi soluentis particulis neque cohibeantur, neque motus earundem auferatur. Hinc menstrua aptissima eligenda atque, vt remedia pharmaceutica accurate praeparentur, doctrinam de menstruis, inferius considerandis, necessariam esse, censet. Solida remedia vel ex meris particulis inertibus vel ex actiuis cum inertibus coniunctis constare, et cuncta fere, in officinis deprehendenda, menstruorum ope praeparari, et horum particulas in motu antea constitutas, nunc cum solidioribus coniunctas ad tempus quiescere, et data occasione in motus cito rapi, neque velocissimos quidem, vehementiores tamen magisque constantes quam a meris fluidis produci, autumat. Quod tandem ad remedia consistentiae mediae attinet, eiusmodi statum particulas in motu iam constitutas iamque euolutas cum minus euolutis minusque mobilibus coniunctas denotare, atque, ne ex confusa compositione remedia minus apta et actiones inde minus regulares producantur, conuenientia cum solidis coniungenda fluida esse, arbitratur.

Praeparationem et vires remediorum exponens Noster, primo de menstruis pharmaceuticis agit, quorum numerum augendum, neque vnum, vt cum spiritu p. 59.

ſpiritu vini fieri ſolet, ad quorumcunque fere remediorum fluidorum praeparationem adhibendum eſſe, cenſet. Diuidit autem menſtrua in aquea, ſalina, inflammabilia et compoſita, et haec quidem in chemia vſurpari, omnia tamen, quae chemiae inſeruiunt, in pharmacia vſurpari non poſſe, ſed ea tantum, quae per ſe in corpus humanum ingeſta ſalutares effectus producunt, vel peculiari ratione praeparata tunc demum ſoli pharmaciae inſeruiunt, vtilia cenſenda eſſe, oſtendit. Ita autem hanc de menſtruis doctrinam exponit, vt non ſolum declaret, quomodo in corpora naturalia agant, ſed etiam, qua ratione in ſolidas fluidasue corporis humani partes vel naturales vel etiam morboſas actionem ſuam exerceant. De aquis notat, aquam fontanam, pluuialem etc. deſtillatam, non deſtillata puriorem, natura tamen calidiorem, et in officinis neceſſariam eſſe. Licet enim ad potiones compoſitas a medicis plerumque aquae deſtillatae odoratae praeſcribantur, tamen, ſi vires ſimplicium accuratius explorandae ſint, fluidum quoddam, quod nullam mutationem ſimplicibus inducat, requiri, autumat. Menſtrua ſalina, vt ſolent, in acida, alcalina et menſtrua ſalina mediae indolis diuiduntur, iiſque, cum ſalinis quibuscunque particulis in fluiditate conſtitutis maior mobilitas et efficacitas a natura inſit, maior quoque efficacia in corpus humanum aeque ac in remedia ſimplicia adſcribitur, horumque efficaciam augeri, oſtenditur. Inter acida menſtrua vitrioli et nitri acidum, aqua dilutum, ad praeparanda nonnulla remedia, putredini aduerſaria, cum fructu ſaepe adhiberi; acidum vero ſalis cum ſingulari modo in terram animalem agat, minus tuto interne vſurpandum eſſe, Auctor monet. Succini ſal ſolutum, cum per ſe exhibitum fibram muſcularem leuiter ſtimulet, oleoſam humorum partem

moueat,

ioueat et attenuet, neque tamen a aq osa separet
iotusque fluidi neruei nimios componat, et irregu-
ires corrigat, cum substantiis balsamicis, graueolen-
bus vel foetidis, vt menstruum mixtum egregia re-
iedia antiputrida et antispasmodica, si caussa in
scido pituitoso vnguinoso lateat, largiri, Noster
stendit. Acetum vini non destillatum gluten co-
aesionis nimis laxum pituitosum aquosum leniter
ensare, idem siccum magis, tenax, aqueis parti-
ulis fere orbatum emollire, humorum fluiditatem
iquantisper augere, irritabilitatem restituere vel
onseruare, oleosam sanguinis humorumue partem
um aquea coniunctam seruare, vel separatas rursus
iire et irregulares, ab acri principio non acido pro-
uctos, motus fluidi neruei regulares reddere, ideo-
ue cum volatilibus et spirituosis particulis itidem-
ue oleoso-resinosis vel gummeo-resinosis partibus
orporum odoratorum mixtum optima remedia dia-
horetica, omni exaestuante vi destituta et vera quo-
ue antiputredinosa, nec non egregia neruina et
borantia praebere, autumat, et dicto aceto ace-
im vini destillatum longe postponendum esse, asse-
t. Citri demum succum raro vt menstruum vsur-
ari, cum corporibus dulcibus tamen mixtum re-
iedia, viscidum atrabilarium soluentia, et putredi-
em, nondum euolutam impedientia, largiri, docet.
imili ratione reliqua menstrua, eorum vim atque
fficaciam, tum in corpus humanum, tum in reme-
a simplicia, exponit.

Ad ordines remediorum posthac progreditur p. 117.
l. Auctor, in quorum generibus coordinandis ad
abitum eorum externum respicit, ideoque primo
e remediis fluidis, dein de solidis, tandem de re-
iediis consistentiae mediae agit. In pertractan-
is hisce rebus ad modum praeparandi attendit
: primo remedia per destillationem paranda con-

 siderat.

ſiderat. De aquis odoratis notat, eas fluida ſiſtere aquoſa, particulis tantum volatilibus, iam euolutis inque motu conſtitutis, nares ferientibus et ſaporem in lingua excitantibus inſtructa. Diſtinctionem aquarum deſtillatarum in ſimplices ſeu ſemel deſtillatas et cohobatas non admittit, ſed vnam tantum ſpeciem concedit. Si enim debilior aqua poſtuletur, aquam cohobatam additione aquae fontanae deſtillatae pro cuiuslibet medici intentione debilitari poſſe, autumat. Spiritibus particulas maxime euolutas et attenuatas volatiles et in motu velociſſimo conſtitutas ineſſe, monet. Ex his ſpiritus vitrioli dulcis praeparationem notamus: infunduntur in retortam vitream ſpiritus vini rectificatiſſimi partes quatuor, olei vitrioli concentrati pars vna; retorta balneo vaporoſo impoſita, deſtillatio inſtituitur, donec nihil amplius in vas recipiens exſtillet. Fluidi, odore et ſapore leniori ſuauiſſimo inſtructi et in recipiente collecti, partibus viginti vel triginta admiſcetur naphthae vitrioli pars vna, et tunc ex balneo vaporis rurſus deſtillatur. Sic autem ſpiritum odoris ſaporisque gratiſſimi, neutiquam ſulphurei, obtineri, notat.

p. 136. Ad remedia, quae per infuſionem parari debent, nonnulla, vt Noſter docet, remedia pertinent, quae ſub eſſentiarum, tincturarum, elixiriorum, balſamorum, acetorum et oleorum compoſitorum nomine in officinis nota ſunt. Notat autem, infuſa in genere conſiderata, non ſolum partes volatiles, ſed et fixas continere debere, ita comparátas, vt vtraeque tum hae tum illae, iam euolutae atque in motum ductae inhaereant. Infuſa aquoſa, quae infuſa ſtricte ſic dicta alias vocantur, partes remediorum ſimplicium actiuas ope aquae vel euoluendas vel euolutas eodem hocce menſtruo eductas continere, ſalina autem, cum menſtrua ſalina particulas

las multo magis actiuas quam aqua contineant, demque insuper ob diuersam particularum indom diuersimode agant, magis actiua quam aquosa nset, atque pro diuersis morborum caussis et varite simplicium remediorum indole diuersa etiam enstrua eligenda esse, ostendit. Ex his vnum terumue exemplum adduxisse, sufficiat: sic raone praeparationis ad infusum a Nostro refertur sentia gummi ammoniaci cum liquore nitri regerati, quae secundum Eius praescriptionem ita ratur: sumitur gummi ammoniaci pars vna, adnduntur liquoris nitri regenerati partes duodecim; ixta digeruntur per horae quadrantem; liquori cantato adduntur extracti gummi ammoniaci uosi, cum liquore nitri regenerati parati partes atuor; mixta iterum in balneo vaporis per hom digeruntur, tandem ad vsum seruantur. Ori- inde remedium quod, egregia vi resoluente natum, viscidum inflammatorium aeque ac atraarium attenuat et oleosam sanguinis partem, ab uea secedentem, huic rursus se vnit et tunc atteat et per diuresin ex parte euacuat. Aliud insum habetur essentia asae foetidae cum liquore rnu cerui succinato: Recipiuntur nimirum asae etidae pars vna, liquoris cornu cerui succinati par- sex. Mixta, primo absque igne duorum dierum atio in loco temperato, posthac in balneo vaporis r duas horas digeruntur, et liquor percolatus ad ım reponitur. Essentiam hanc antispasmodicam cidum vnguinoso-acidum resoluere et subtilissima a ab eo liberare; sanguinem leniter commouere que tamen aestum inducere; motum fluidi neruei egularem, a memorato viscido obortum, corrire; tunc vim anodynam exercere et spasmis oque primarum viarum, a viscido acido proueni- tibus, mederi, Noster arbitratur.

p. 163. In tertia huius ordinis classe remediorum per coctionem praeparatio communicatur. Intelligit autem Noster sub decocti nomine remedium, quod ex fluido minus volatili et substantia solida, fixis particulis donata, sola decoctione, ad ebullitionem vsque euecta, producitur. Inter fluida, labori huic apta, non solum meram aquam et cereuisiam, sed omnia fluida, quorum partes constitutiuae coctione non tam cito disiunguntur et dissipantur, et quae fixiores partes cum multa aqua firmiter connexas fouent, admittenda esse et lac, serum lactis et aquam, cum salibus mediis fixioribus coniunctam, multum hic valere et in recludendis corporibus fixis, arcte inter se connexis, plura praestare, Noster asserit. Exemplum esto decoctum radicis gentianae rubrae cum liquore tartari vitriolati. Immittitur nimirum radicis gentianae rubrae concisae pars vna in vas terreum non vitreatum; adfunduntur aquae purae simplicis ebullientis partes duodecim, et adduntur liquoris tartari vitriolati partes decem. Coquuntur omnia per horae spatium, et liquor per linteum colatus et frigefactus statim in vsum ducitur. Decoctum hoc in morbis, vbi viscidum pituitosum, vel iners vel cum acida acrimonia coniunctum, resoluendum sit, vsum habere et egregie attenuare, solidas tamen partes roborare et laxis, pituitosis laudabilem medicinam praebere et ciborum coctionem iuuando a viscido praeseruare, Noster censet.

p. 166. In quarta classe remedia emulsa parare docet, in quorum praeparatione ad corpora, quae partes oleosas cum mucilaginosis coniunctas foueant, respiciendum est. Ita emulsionem ex gummi ammoniaco, et oleo amygdalarum dulcium ope tincturae antimonii tartarisatae, et aliam

ex

terebinthina, et oleo amygdalarum ſaponis veti ope parandam tradit.

Ordo ſecundus remedia ſolida continet, quae p. 169.
ſtantiae naturales dicuntur, quarum particulae, lis percipiendae, ſiue inertes ſint ſiue actiuae, eſcunt et motore opus habent, quo in motum ci et actiuae inprimis, in motum ductae, actio-n ſuam exercere queant. Cum autem ſolida plu-na ex inertibus et actiuis particulis ſimul compo-ntur, ex his plurima Noſter ſperat. Sic ſolida pora, ex inertibus et actiuis compoſita, ſi in cor-s humanum introducantur et in motum rapian-, actionem magis conſtantem et diutius duran-n exercere, quam fluida, et inertium particularum actiuas ſaepe ita figi autumat, vt extra corpus nanum in vaſis idoneis adſeruata remedia diutius durent, nec corrumpantur. Cum vero in ta eorundem praeparatione multum poſitum ſit, haec pro diuerſa mixtionis et habitus indole va-, in varias claſſes hanc ipſam Noſter diuidit. mo itaque remedia per coagulationem paranda et, quae, licet ſolida appareant, ex ſolidis en et fluidis partibus conſtare debere, notat. c de ſaponibus, balſamis ſolidis et emplaſtris. In ſecunda claſſe remedia per praecipitatio-n paranda conſiderantur, quorum praeparatio uirit, vt ſubſtantiae ſolidae menſtruo antea bene antur, ſolutio rite percoletur et mutationes ſo-oni ſenſim paulatimque inducantur. Exempli o cremorem tartari, reſinam ialappae, corallia ra et ſulphur antimonii mercuriale per praecipi-onem parare Noſter docet. De vltimo nota-s, id eadem ratione, vt ſulphur antimonii aura-n praecipitari, praeter id, quod loco acidi puri tio mercurii per aquam fortem facta, a Noſtro ibeatur, et praecipitata varii coloris obtineantur.

Sulphur hoc antimonii mercuriale insignem vim attenuantem obtinere, viscidum pituitosum resoluere, vasa subtilissima, viscido hoc referta, aperire et per colatorium cutaneum inprimis euacuare, autumat. In tertia classe remediorum per crystallisationem praeparatio traditur, quam plerumque acida cum substantiis alcalinis vel terreis vel metallicis coniuncta inire solent. Cum vero nonnullae substantiae, crystallisationem per se respuentes, non raro arctum connubium cum terreis vel metallicis vel cum alcalinis ineant, easdem, addito acido, simul crystallisari, Noster ostendit, id quod exemplo tartari vitriolati sulphureo-regulini illustrat, quem ex liquore post praecipitationem sulphuris antimonii aurati, ope acidi vitriolici factam, residuo et accurate percolato per euaporationem et crystallisationem parari, iubet. Hunc autem tartarum vitriolatum ob contentas quasdam partes sulphureas et regulinas autumat, viscidum pituitosum acidum efficacius resoluere et spasmos inde excitatos tollere. In quarta classe remedia per sublimationem paranda Noster sistit, atque monet, cauendum esse, ne substantiae inter se inuicem coniungantur, quae vel indolem venenatam manifestant, vel eandem induunt aut ad minimum noxiae euadunt. In vltima classe remedia per calcinationem paranda considerantur.

p. 186. In tertio ordine de remediis consistentiae mediae agitur, et in prima eius classe remediorum per euaporationem et inspissationem praeparatio traditur. Hic primo de extractis docetur, ad extracta rite paranda requiri, vt substantiis solidis conuenientia menstrua adfundantur. Sic ex millefolio extractum aquosum et spirituosum, tandem aquoso spirituosum paranda sunt. Primum lenem vim resoluentem cum roborante coniunctam simul-

nulque abstergentem, consolidantem et conden-
ntem; alterum roborantem et exsiccantem cum
alsamica, et tertium vim lenissimam resoluentem
um roborante et balsamica coniunctam habere,
uctor notat. Posthac mella considerat, quae cum
cidis, vel cum gummosis vel gummoso-resino-
s corporibus et acido-dulcibus immo amarican-
bus coniuncta, remedia non contemnenda, cum
calibus autem et saponibus alcalescentibus aliisque
iusmodi substantiis compositum vix laudabile pro-
ucere, censet. Ita ex melle et ex aceto angelicae
xymel angelicae, vim resoluentem, emollientem,
aphoreticam, diureticam et antiputridam habens,
ex melle et myrrha aqua simplici soluta mel myr-
hatum parari posse, ostendit. In praeparatione
bstantiae illius, Roob dictae, requirit, vt mem-
ranaceae et terrestres partes inertes separentur;
l praeparandos syrupos substantias, sapore non
leo ingrato donatas, et saccharum magis oleo-
m quam crystallisatum adhibendum esse, putat.
uod tandem ad remedia attinet, quae per lique-
ctionem et coagulationem parantur, praeter vn-
uenta nullum aliud Noster commemorat, quorum
umerum in officinis imminuendum, eaque ad
ngum tempus adseruanda non esse, recte asse-
t. Confectiones demum, condita, conseruas,
otulas, morsulos, trochiscos, taedas et alia eius-
odi plura ita Nostro comparata esse videntur, vt
cco pede ea transire consultum duceret optans,
eiusmodi praeparata, remediorum nomine non
signienda eiiciantur, quo pharmacopoei tempus
iis vtilioribus eorundemque rectae praeparationi
npendere possint.

VII.

Mémoire pour servir a l' histoire de l' usage interne du mercure sublimé corrosif; par M. LE BEGUE DE PRESLE, Docteur Régent de la Faculté de Médécine de Paris, Censeur Royal. On y a joint un Recueil d' Observations faites sur l' usage interne de ce Reméde en Allemagne, en Angléterre, en Italie etc. A la Haye, et se trouve a Paris, chez P. Fr. Didot. 1763. 12. pl. 21.

h. e.

Commentarius historiae de vsu interno mercurii sublimati corrosiui inseruiens, Auctore Cl. LE BEGUE DE PRESLE; vna cum subnexa collectione obseruationum de vsu interno huius remedii in Germania, Anglia, Italia etc. institutarum etc.

Libellus hic ex duabus quasi partibus componitur:
p. 17. in prioris capite primo Auctor de origine mercurii sublimati corrosiui agit, vbi notat, praeparationem hanc veteribus iam e. g. RHASI et AVI-
p. 22. CENNAE iam notam fuisse. In secundo capite diuersas mercurii sublimati corrosiui praeparationes commemorat, inter quas eas optimas censet, quae Venetiis, Londini et Amstelodami in magna quantitate instituuntur, atque a Viris Cll. MACQUER, BOULDOUC et CARTHEUSER indicantur. In
p. 46. tertio capite delectus mercurii sublimati corrosiui traditur, atque illud inprimis productum laudatur, quod ex mercurio et copioso acido salis constat; abundantiam enim acidi salis maxime vtilem esse et mercurium in minimas particulas diuidere, sicque efficaciam huius remedii augeri, Noster autumat.

Cum

um autem mercurius ſublimatus corroſiuus ab im-
oſtoribus non raro cum arſenico adulteretur, frau-
em hanc ope ſpiritus ſalis ammoniaci, ex ſale am-
oniaco, ſale tartari et calce viua parati, detegi,
que arſenicum admixtum fuerit, liquorem ex mer-
rio ſublimato corroſiuo adulterato conſtantem
greſcere pulueremque nigrum fundum petere,
otat, cum e contrario ex liquore, mercurium ſubli-
atum purum continente, albus puluis praecipitetur.
quarto capite auctores nominantur, qui ante ali- p. 66.
uot ſaecula iam mercurio ſublimato corroſiuo in-
rne vſi ſunt. Primum eorum BASILIUM VALEN-
INUM fuiſſe, qui dictum mercurium ad mor-
os venereos, cancros et vlcera maligna interne
ſurpauerit, notat, tuncque alios ſimul commemo-
t, qui poſt eum et ſuperiori inprimis ſaeculo vixe-
unt. In quinto capite Clariſſimi in arte Viri addu- p.108.
ntur, qui vſum dicti mercurii quaſi reſtituerunt,
ter quos primum omnium Ill. VAN SWIETEN,
nmortalis BOERHAAVII, mercurii ſublimati cor-
ſiui vſum internum iam commendantis, diſcipu-
m laudandum eſſe, cenſet. In vltimo capite ob- p.116.
ctiones recenſentur, quas nonnulli contra vſum
ternum mercurii ſublimati corroſiui mouerunt, ex
uibus inprimis Viri Cl. CARTHEUSER, BARON
ASTRUC nominantur. Tandem de methodo p.140.
ſurpandi hocce remedium Noſter notat, eam ab
l. VAN SWIETEN commendatam optimam eſſe,
primis ſi ſecundum Cl. DE HAEN omni quadriduo
urgans exhibeatur. An autem ſolutio mercurii
aqua ſolutioni in ſpiritu vini praeferenda ſit, No-
er definire non audet, idque tempore futuro de-
um patefieri, putat.

In poſteriore parte Cl. Auctor collectionem ob-
eruationum de interno mercurii ſublimati corroſiui
ſu communicat, quas tanquam apologiam com-

mentationis praecedentis conſiderat. Auctores harum obſeruationum ſunt Ill. VAN SWIETEN, DE HAEN, STOERCK, SANCHEZ, ALVAREZ, GUERING, OTTMANN, MOZEDER, ZIEGENHAGEN, EHRMANN, SPIELMANN, BONA, LEMORE, Societas Medicorum Londinenſium, BROMFIELD, DOSSIE, LOCHER et CREN. Cum vero plurium harum obſeruationum ſumma paſſim a nobis tradita iam ſit, et reliquarum epitome a Noſtro communicetur, nomina tantum Auctorum adduxiſſe, ſufficiat.

VIII.

Dictionnaire univerſel des foſſiles propres et des foſſiles accidentels, contenant une deſcription des terres, des ſables, des ſels, des ſoufres, des bitumes, des pierres ſimples et compoſées, communes et prétieuſes, tranſparentes et opaques, amorphes et figurées, des mineraux, des metaux, des petrifications du regne animal, et du regne végétal etc. avec des recherches ſur la formation de ces foſſiles, ſur leur origine, leurs uſages etc. par Mr. E. BERTRAND, Premier Paſteur de l'Egliſe Françoiſe de Berne, Membre des Acad. de Berlin, de Goettingue, de Stockholm, de Florence, de Leipſic, de Mayence, de Baviére, de Lyon, de Nanci, de Bâle, de la Societé Oeconomique de Berne etc. Tome Premier. A la Haye chez Pierre Goſſe, Iunior, et Daniel Pinet. 1763. 8. pl. 20. Tome ſecond. pl. 16 *).

h. c.

*) Alia editio prodiit Auenione; ſed inſcio Auctore, quare is nouam parat additamentis augendam.

h. e.

exicon vniuerſale foſſilium propriorum et foſſilium accidentalium, continens deſcriptionem terrarum, ſabulorum, ſalium, ſulphurum, bituminum, lapidum ſimplicium et compoſitorum, vulgarium et pretioſorum, tranſparentium et opacorum, amorphorum et figuratorum, mineralium, metallorum, petrificationum regni animalis et regni vegetabilis etc. vna cum diſquiſitionibus de formatione horum foſſilium, eorum origine, eorundem vſu etc. Auctore Cl. BERTRAND etc. Tomus I et II.

Ex perampla hac inſcriptione fere patet, quodnam ſit huius libri inſtitutum; hinc pauca tanım addimus, cum omnium, quae in hoc libro connentur, rerum ſummam cum Lectoribus noſtris ommunicare non licet. Foſſilium primo nomina allica ordine alphabetico ſe inuicem excipiunt, quius ſingulis nomina latina et germanica omniaque diuerſis auctoribus vſurpata ſynonyma ſubnectunır; hiſque ſaepe iunguntur anglica vel italica, ſi ngulare quid denotent. Characteres dein cuiusuis oſſilis peculiares deſcribuntur, ſimulque, ſi neceſarium viſum fuerit, claſſis, ordo, genus vel ſpecies efiniuntur, aut genera ad minimum vel ſpecies raecipue diſtinguuntur. Interdum quoque origo orum corporum atque natura, formatio et vſus orundem, quem in medicina aut arte quadam haent, indicantur, quae vero ignorantia aut ſuperitio introduxit, reiiciuntur. Ex his itaque paet, librum hunc, multo ſtudio conſcriptum, vtitate ſua non deſtitui, iiſque inprimis, qui chemica ertractant et in rebus mineralogicis verſantur, inſeruire

ſeruire poſſe, cenſemus. Vt autem Lectores noſtri de hoc opere ipſi iudicent, exempli loco ea, quae de Platina Noſter habet, communicemus.

Platina, inquit, eſt nomen Hiſpanicum et quidem diminutiuum a Platta, quod argentum ſignificat. Eſt itaque paruum argentum. Subſtantia eſt mineralis, ante aliquod tempus in America detecta, cui quoque nomen auri albi impoſitum eſt: nominatur etiam Platina di-pinto et Iuan-blanca. Cl. ANTONIUS DE VLLOA, Mathematicus Hiſpanicus, qui Viros Cl. GODIN BOUGUER et DE LA CONDAMINE in itinere Peruano comitatus eſt, primus habetur, qui ſingularis huius mineralis breuem mentionem fecit. Platina colorem argenti et pondus auri habet. Fulget ea et polituram admittit, neque in aere rubiginem contrahit, neque ſplendorem amittit; ſola non adeo ductilis, potius vt Tombac fragilis eſt; reperitur in venis minerarum forma vel granorum, vel pulueris; grana haec per ſe fortiſſimum ignem per duas horas requirunt, antequam funduntur; pauca vero quantitas arſenici, platinae admixta, liquationem eius adiuuat.

Vaſa metallica ex ea parantur. Pondus eius ad aquam eſt vt 17 ad 1. Si auro certa portione admiſcetur, illud neque de pondere neque de colore quidquam amittit, et haec coniunctio experimentis vulgaribus non detegitur. Ob id igitur Reges Hiſpaniae eam, quantum vſurpatur, colligi iuſſerunt. Aqua fortis eam non ſoluit, id vero praeſtat aqua regis; ſolutio vero neque oſſa, neque pennas tingit, vt a ſolutione auri fit. Si platina cum cupro miſcetur, hoc purius euadit, neque adeo rubigini obnoxium, ductilitatem tamen ſuam non amittit, tuncque eſt cuprum multo perfectius.

Philoſophi quidam ſeptimum metallum hanc nominant, vt in articulo de metallis iam dictum fuit: dicunt,

dicunt, duritie ferri cusi, fixitate et pondere auri et colore argenti praeditum esse; differre vero ab auro tenacitate, colore, duritie et gradu ignis ad fusionem necessario.

Vid. opus a nobis iam citatum: La Platine l'or blanc, ou le 8e metal. Paris in 12mo 1758. Reperitur in eo collectio experimentorum, quae cum substantia hac metallica a Viris Cll. WATSON, WOOD et LEWIS in Anglia et a Cl. SCHEFFER in Suecia etc. instituta sunt. Conferatur etiam Ann. litterar. Cl. FRERON. Tom. II. Ann. 1758. p. 160. seq. Qui platinae nomen octaui metalli imponunt, mercurium ceu metallum considerant, pro quo tamen haberi nequit.

Alii chemici contendunt, platinam nouum metallum non esse, sed vnum hactenus notorum metallorum arsenico mineralisatum. Forsan plura, quam hactenus instituta sunt, experimenta ad decidendam hanc quaestionem necessaria sunt.

IX.

Fasciculus dissertationum anatomico-medicarum. Amstelaedami apud Ioannem Schreuder. 1764. 8uo; plag. 11½. tab. aen. 4.

Proprio consilio permotus Bibliopola, in gratiam eorum, qui dissertationes ad artem medicam spectantes aestimant, eas vero non semper acquirere possunt, omnes in Germania euulgatas, ipsi obuenientes; et sententiis eruditorum dignas visas, quarum memoria asseruetur, disputationes medicas, denuo typis mandare, et in fasciculos collectas, edere secum constituit. Primus hic, quem iam prostare curauit, fasciculus quatuor continet scripta, ex anatomiae et physiologiae doctrina petita, singuloque

guloque figura quadam illuſtrato. Nos, quid in vnoquoque praecipue notatu dignum inuenimus, breuiter indicabimus.

Primum ergo ſibi vindicat locum diſputatio: *oui humani foecundati ſed deformis, trimeſtri abortu eliſi, anatomen exponens*, Auctore CAROLO AUGUSTO MADAI Med. Doct. Ex ſatis vegeta atque robuſta, viginti quatuor annorum femina, quae aliquoties iamiam puerperii incommoda feliciter ſuperauit, praegreſſo violentiſſimo a regione lumborum vſque ad regionem pubis ſe extendente motu ſpaſmodico preſſorio, trimeſtri abortu in terram fuit proiectum ouulum hoc humanum, quod omni ſtudio et induſtria examinauit, examinatumque maxima cum attentione in aes incidi curauit Cl. diſſertationis huius Praeſes PHILIPPUS ADOLPHUS BOEHMER. Duce hoc et adiutore iamdum Noſter quoque in anatomen huius oui diligenter inquiſiuit, ſuaque placita de eo nunc exponere annititur. Ad fabricam ergo, ſtructuram et figuram iſtius oui quod attinet, ita Cl. Auctor illud deſcribit, quod fuerit ex multis fibris tum longitudinalibus, tum obliquis et tranſuerſalibus ſe inuicem decuſſantibus, et mirum in modum cum contextu celluloſo coadunatis, conſtructum; quoad magnitudinem et figuram ouo anſerino proxime accedens; in ſuperficie ob adhaerentes hinc inde flocculos membranaceos valde inaequale et nodis quaſi ſcirrhisque obſeſſum. Satis craſſa eius ſubſtantia carnea, poſtquam inciſione cruciformi fuerit diſſecta, in conſpectum prodiit veſica ouata, transparens, embryonem in humore pellucido natantem continens, cuius funiculus vmbilicalis circa abdomen arctius, paullo poſt vero laxius, et in tria vaſa ſatis conſpicua fuit reſolutus, quae ſupra aliam quandam veſiculam membranaceam, tenuiſſimam, guttulas aliquot ſeri cuiuſdam limpidi continentem,

poſte-

posterius in filamentum album desinentem, flatuque immisso mox disruptam fuerunt extensa. Iam Noster descripta delineataque ouuli huius figura et substantia, disquirit, quomodo illud a reliquis partibus humanis naturalibus discrepat. Praecipue attentionem suam direxit in vesiculam illam oualem, circa funiculum vmbilicalem inuentam, eaque vtrum hydatis, an potius membrana alantoides fuerit, disquirit. Non hydatidis nomen huic vesicae competere putat, quoniam omnes proprietates, quae in ea inueniebantur nullo modo ad hydatidem possent applicari, et quamuis RUYSCHIUS nonnunquam tales circa funem vmbilicalem se reperisse docuerit, nimis tamen peculiarem et maxime discrepantem vesicae huius figuram, situm, nexum et magnitudinem, eam nullatenus hydatidem fuisse comprobare asserit. In inquirendo vero, an praesens vesicula membrana forsan fuerit alantoides, ita Cl. Auctor versatur, vt primo quid per alantoidem intelligi velit, definiat. Dici vero: alantoidem esse vrachi in nondum natis in folliculum tenuissimum membranaceum, pro recipienda vrinae portione expansionem. Perlustratis dein de praesentia membranae alantoides in vtramque partem disputatis sententiis, suam opinionem adducit, qua vesiculam istam in praesenti ouo detectam, et cum funiculo vmbilicali connexam vrachum esse in alantoidem continuatum, et peculiari ratione per funiculum cum vesica vrinaria consentientem, Noster contendit.

Adiecit huic dissertationi placita quaedam *de vracho humano* Cl. BOEHMERUS, quibus eundem peruium esse, et ad alantoidem vsque extendi posse, comprobare annisus fuit. Non solum Cel. ALBINI et NEUFVILLE de vracho peruio obseruationes adducit, sed prioris quoque iconem in academicis annotationibus exhibitam, adiecta tabula aenea illustrauit.

ſtrauit. Ad hanc rem perficiendam opportunitatem Noſtro praebuit exemplum hominis cuiuſdam quadragenarii, pectoris, viſcerum abdominalium, et ipſius veſicae vrinariae inflammatione extincti, cultroque anatomico ſubiecti. Cadaueris huius veſica, modica quantitate vrinae repleta, flatu immiſſo non ſolum in figuram fere ſphaericam eſt extenſa, ſed etiam portio vrachi adhuc praeſentis ſimul turgeſcere incepit, quo exemplo Cl. Auctor ſuam ſententiam de vracho peruio corroborare tentat, immo eundem ad alantoidem humanam, cuius praeſentiae veſtigia ſe, licet obſcure, in alio ſubiecto, detexiſſe tamen contendit, vſque extendi poſſe, nullus dubitat, quamuis adhuc nondum accurate ſatis via ad eandem ſit inuenta.

Tertia diſputatio, *de confluxu trium cauarum in dextro cordis atrio* exponit, habita in Academia Fridericiana, Auctore NICOLAO THEUNE, Leera Friſo-Orientali. Obſeruatio haec, quam Auctor de duplici vena caua ſuperiore, biniſque inſimul venis azygis, in puero, ob infarctum hepatis glandularumque meſenterii tabe et febre lenta conſumato, detectis, adducit, in Cel. BOEHMERI obſeruationibus anatomicis iamiam quidem proſtat *); ob argumenti tamen dignitatem, et exemplorum paucitatem, hanc materiam ſpeciminis academici loco ſibi ſumere, mentemque ſuam de ea exponere, Noſter non dubitauit. In duplicem ergo ſectionem hanc tractationem diuiſit, in quarum prima venae cauae tum ſuperioris, tum inferioris ortum, progreſſum, coniunctionem tum inter ſe, tum cum auricula cordis, et phyſiologice, et anatomice recenſuit; in altera vero ipſam praeſentem obſeruationem ſtudioſius contemplatus eſt, et quomodo duplices hae venae

cauae

*) Conf. Commentar. noſtr. Vol. II. P. 2. p. 247.

uae superiores detectae omnes simul cum infe-
ore in sinu Loweriano concurrerunt, et in propa-
nibus suis alias et a statu naturali aberrantes ve-
s constituerunt, indicauit, et adiecta figura illu-
auit, venarum quoque azygarum, in cadauere du-
cium, ortum situmque ita exposuit, vt in vtroque
ere vnam, dextram sinistra paullulum altiorem,
nasque trium costarum superiorum in ramo quo-
m peculiari recipientem, sinistram vero venas in-
rcostales, exceptis superioribus, quae ad subcla-
um sinistram excurrebant, excipientem, in sini-
o latere vertebrarum descendentem, et in abdo-
ne cum lumbaribus coniunctam, ambas tandem in
nam cauam superiorem vtramque, dextram et
istram insertam fuisse, docuerit.

His tandem adiecta est commentatio medica,
a *nutritionem foetus in vtero per vasa vmbilicalia
um fieri, occasione monstri ouilli sine ore et fau-
us nati* ostenditur, Auctore D. IOANNE CHRI-
IANO THEMELIO, Annaemontano. Admira-
ne omnino dignus est, quem tabula aenea deli-
ari curauit Cl. Auctor, foetus ouillus, cuius
scriptionem in praesenti tractatu dedit. Agnus,
iquis membris vere naturalibus, capite vero de-
rmosissimo natus, in antica regione colli, vbi car-
ago thyroidea locum habet, maximo, et strumae
tar sacco, molli tactuique cedente praeditus, ne
nimum faucium aut palati habuit indicium, aures
ro ibi positas, vbi in statu naturali os atque ma-
la inferior esse solent. Monstrum hoc cum in
ero vixerit, nulla tamen oris vestigia habuerit,
ostro opportunitatem praebuit, sententiam suam,
a foetum per sola vmbilicalia vasa nutriri asserit,
rroborandi. Septemdecim argumenta aliorum
ctorum, qui foetum in vtero materno per os

 nutriri

nutriri affirmarunt, adduxit, eaque interdum sat conueniente in contrarium adducta sententia refutare allaborauit.

X.

Iournal de Medecine, Chirurgie, Pharmacie, etc par M. VANDERMONDE, Docteur en Medecine de la Faculté de Paris, ancien Professeur en Chirurgie françoise, Censeur Royal et Membre de l' Institut de Bologne. Tome XV. a Paris 1761. chez Vincent. 8. alph. 1. pl. 13. tab. aen. 1. et Tome XVI. 1762. alph. 1. pl. 13. tab. aen. 1.

h. e.

Diarium ad artem salutarem, chirurgiam, pharmaciam, etc. pertinens; Auctore Cl. VANDERMONDE. Tomus XV. et XVI. etc.

In mense iulio 1761 notari meretur

Tom. XV. p. 20. 2) *Historia morbi spasmodici, in quo aegra in viginti sex mensium spatio trecentas venaesectiones sustinuit*, auctore Cl. LAUGIER. Virgo, viginti duorum annorum, a terrore suppressionem habuit mensium, quartoue mense incidit in epilepsiam hystericam, qua creberrime affecta tandem vsu lactis paululum refecta est; sed paulo post a refrigerio et ira in pristinum morbum reiecta, vehementem cephalalgiam passa est, sibique semper in paroxysmo venam secari voluit. Multos commisit diaetae errores in victu, nec nisi intra octo vel quatuordecim dies aluum deposuit; tandem dolores capitis et suffocationes periodicae factae sunt, febris habitualis aegram, per diem calore, et nocte frigore, affecit, et haemo-

emoptoe acceſſit, donec tandem poſt graues do-
es ventris lethargo et morti ſuccubuit.

3) *Obſeruatio vertiginis habitualis vſu coffeae curatae;* p. 38.
ctore Cl. FELIX. Aegra antea ab vſu coffeae
tinens, eius ope intra tres menſes a vehementiſ-
a vertigine, quae nullis cedebat medicamentis,
ne liberata eſt.

5) Cl. AUBER deſcribit *vitulum monſtroſum.* Caput p. 45.
duobus capitibus conſtare viſum eſt, duabus auri-
tribusque oculis inſtructum, quorum vnus in me-
frontis poſitus, reliquis minor, nullos continuit
nores, potius in fundo orbitae adfuit membrana
llis, quae oculo, humoribus vacuo, non diſſimilis
cuius neruus opticus naturalem habuit magnitu-
em. Duae aderant proboſcides recte conformatae
ibusque inſtructae; conſpiciebantur ſinus maxilla-
ſed vnus tantum ſinus frontalis. Vtraque pro-
cis duas maxillas habuit, 64 dentibus ornatas.
vtriusque proboſcidis in anterius et poſterius
debatur; poſterius vtriuſque cum altero con-
tebatur protuberantia oſſea; aderant duae lin-
e poſterius connexae oſſique hyoideo adhaeren-
conſpiciebantur etiam in palatis vuulae. Pha-
x ſepto membranaceo erat diuiſus, quod duplici
ophago reſpondebat, quorum ſiniſter dextro
lto anguſtior erat. Loco falcis in cerebro adfuit
cum membranoſum ad baſin cranii vſque deſcen-
s, ab interna lamina durae matris productum;
ebrum ipſum a naturali ſitu parum recedebat; me-
a ſpinalis continuato ſepto membranaceo diui-
atur. Vterque neruus opticus peculiarem emiſit
um ad tertium neruum opticum formandum.

) Cl. THIBAULT exhibet *obſeruationem, de ſemi-* p. 52
s auenae, quae in ventriculo hominis progermina-
; ibi enim remanſerant a menſe octobri ad iulium
e, et febrem, nauſeas, doloresque excitarant,

donec tandem aeger vomitu eiecit semina, quae in ventriculo radices tenuissimas longitudine duorum triumue digitorum egerant.

p. 54. 7) *Obseruatio de vulnere thoracem penetrante*, Auctore Cl. CASTILLON. Globulus plumbeus sclopeti perforauit pectus in sinistra inferiore, posteriore et laterali parte; altero die tumor ortus est in dextro latere prope papillam, ad oui gallinacei magnitudinem, quo aperto globulum exemit Cl. Auctor ipsum vulnus anterius intra decem dies, posterius intra quatuor hebdomadas coaluit.

p. 57. 8) *Excrescentiam polyposam* describit Cl. LEAUTAUD, *quam iuuenis, aluum deponens, ex ano eiecit* Pyri magnitudinem habuit.

p. 66. 10) *Obseruatio de exstirpato tumore magno, parti laterali externae labii dextri genitalium adhaerente*, a Cl. MESTIVIER. Cum tumor vaginae et intestino recto arcte adhaereret, varias cysticas tumoris partes chirurgus in eius fundo reliquit, quae scarificatae deinde ex voto suppuratione secesserunt, et aegra restituta est. Hoc steatoma quatuor librarum pondus aequauit.

p. 68. 11) *Obseruationem chirurgicam* narrat Cl. LE PEIGN de foemina, fluore albo affecta, in cuius capite, ictu funis crassi, tres tumores orti erant. Aperuit tumorem super sinus frontales affixum, ex quo pus sanguinolentum exiit, et cariem detexit, quae viginti sex lineas in longitudinem, et decem in latitudinem manarat. Frustra tractauit vulnus per mensem vsitatis remediis, tandem dilatauit a sinubus frontalibus vsque ad suturam transuersalem, et post quadraginta octo horas imposuit cariei turundam, aqua mercuriali per aquam communem mitigata imbutam; sic vulnus in dies correctum est et quarto mense caries disparuit. Cum tandem accederet pertinax hepatis obstructio: et ab hac, et a pulsatione

one perpetua durae matris cicatricis formatio re-
rdata est, donec tandem adhibuit laminam argen-
eam excauatam, et aegra deinceps vsu aquarum Pas-
rum plane restituta est.

In mense augusto 1761 deprehenditur

2) *Obseruatio de vsu pillularum cicutae in tumore scir-* p. 129.
rosso, a Cl. AUBRELIQUE. Virgo, viginti quin-
ue annorum, tumorem habuit in regione hypo-
astrica per quatuor annos ita crescentem, vt ven-
r grauiditatis speciem referret; ipse tumor iam
irrhosus maximos dolores creabat; iuscula vero
luentia aegrae exhibita et fomenta emollientia tu-
ori applicata febrem mitigarunt, atque pilulae
cutae ad tres et quatuor pro dosi sensim tumorem
minuerunt, haemorrhagias vteri coercuerunt,
gramque tandem plane sanarunt.

5) *Obseruatio defectus conformationis*, a Cl. MAI- p. 142.
ROT facta, describit puerum viuum capite mon-
roso, cui deerat os coronale, ossa parietalia et
mporum, atque loco occipitalis aderat os figurae
regularis, vt cerebrum, limitibus osseis non satis
rcumdatum, cutem valde distenderet. Facies e
axillis vtrisque tantum composita summopere de-
essa erat; nasus ex meris carnibus constabat;
lbi oculorum prominentes et cornea opaca in-
ructi, solo neruo optico sustentabantur; aurium,
b angulis maxillae inferioris haerentium, pars an-
rior sursum directa erat, et posterior deorsum ver-
bat; reliquae corporis partes sanae et bene con-
rmatae inueniebantur. Mater initio grauiditatis
rberibus male fuerat tractata.

7) *Obseruatio de fractura cruris complicata cum vul-* p. 146.
re et luxatione, quam sequebatur gangraena; Auctore
l. BAUDIN. Vir lapsu fregit inferiorem tibiae partem
fibulam e loco suo dimouit; chirurgus reduxit os

 luxa-

luxatum, idque, fracturam vulnusque negligens, fascia valde adstricta tantopere compressit, vt breui accederet gangraena, quam vero vsus chinae ita mitigauit, vt aeger tandem crure recte vti posset.

p. 151. 8) *De haemorrhagia sic sedata, vt aegra pleuritica in linteum madefactum inuolueretur*, Auctore Cl. OLIVIER. Cum post abortum sanguinis fluxus immodicus esset: aegram in linteum inuoluit, quod aqua cum aceto mixta imbutum erat, idque saepe continuauit, vt sanguinis egressus cessaret et aegra intra quatuordecim dies a febre liberaretur.

p. 156. 9) Cl. MAURANT describit *linguam monstrosam* pueri, duos pollices crassam, et ex ore ad quatuor digitos transuersos propendentem, cuius papillae neruosae obductae erant muco nigro et spisso, vnde continuo promanabat saliua viscida, lintea arrodens. Infans masticauit alimenta molarium ope, cum incisiui et canini deciderint, et maxilla inferior in medio curuata sit, vt lingua in hoc spatio haerescat. Motus maxillae inferioris infanti facillimus est, ipsamque loquelam adiuuare videtur, vti alias lactationem.

p. 179. 11) *Ad exstirpandas verrucas* suadet Cl. DE SAINT MARTIN saepe eas fricare puluere foliorum campanulae cymbalariae folio hederaceo. Idem praestat sanguis talpae.

Mensis septembris 1761 inprimis continet

p. 214. 3) *Obseruationem de effectibus olei nucis et vini Alicantici contra taeniam*, Auctore Cl. BINET. Foeminae taenia laboranti exhibuit hoc remedium per tredecim dies, et taenia inde iam tertio die per partes e corpore eiiciebatur.

p. 220. 4) *De veneno bufonis*, Auctore Cl. DELAMAZIERE. Cum quis bufonem igne camini necasset: ancilla, quae paulo post ignem ore inflabat, magna anxietate afficiebatur, et facies auresque eius valde intumescebant,

tandem

tandem in copiosum sudorem incidens altero die restituta est.

5) *Obseruationes de vsu interno extracti cicutae*, a Cl. LANDEUTTE, quod dedit militi scirrho lienis affecto, et externe applicauit emplastrum cicutae. Deinde solum exhibuit extractum ad scrupulum vnum pro dosi cum prospero successu, quae vero ad drachmam semis aucta appetitum diminuit, deiectiones et febrem ephemeram produxit, idemque ter accidit, vt tandem aeger moriretur. In foemina vero pillulae cicutae sensim dissiparunt tumorem scirrhosum mammae, quamquam harum vsu in mense secundo dolores lancinantes oriebantur. p.223.

8) Cl. DE BAUX *Epistola ad* Cl. DE LA CONDAMINE *de numero inoculatorum in Prouincia Galliae*. Intra mensium viginti vnius spatium octoginta quinque homines in Prouincia optimo cum successu inoculati sunt, in quibus tredecim erant adulti, quorum sex variolis non affecti sunt, etiamsi signa declarabant, myasma variolosum externum sanguini se immiscuisse, in reliquis vero septuaginta duobus infantibus tres quatuorue tantum a variolis liberi fuerunt. Vnde patet, aetate prouectiores, qui in crebra variolarum epidemia incolumes vixerunt, minora contagii pericula habere iunioribus, et quadragenarios rarius inde affici, quam qui vigesimum quartum vel trigesimum annum nondum superarint, quod duobus exemplis hic declaratur. p.272.

Mense octobri.

3) *Obseruatio de febre hemitritaea male tractata et inopinata crisi curata, cum obseruationibus nouis de pulsu nasali*, a Cl. DESBREST. Aeger nimiis venaesectionibus et purgantibus ad agonem vsque perductus tandem vndecimo die in sudorem largissimum incidit, et post hanc crisin in dies melius se p.312.

habuit. Haemorrhagias narium, leues quidem ſed crebras, ſemper praecedebat pulſus renitens, a Cl. Auctore pulſus diſſolutionis et pulſus naſalis dictus, qui, cum reſolutionem ſanguinis indicet, ſemper venaeſectionem diſſuadet.

p. 325. 4) *Obſeruatio de virgine, quae, cum antea obſeſſa crederetur, nunc optima gaudet ſanitate*, a Cl. GERARD. Puella duodecim annorum, difficultate deglutiendi affecta, tertio die incidit in ſingultum, qui canis latratum imitabatur, et ob debilitatem extremitatum inferiorum in lectulo retenta fuit, tandem opiſthotonus acceſſit. Vſus vero antiſpaſmodicorum, relaxantium et venaeſectio pedis affectus conuulſiuos plane diſſipauit et aegram ſanauit.

p. 330. 5) *Obſeruatio de plica polonica*, a Cl. LANDEUTTE. Morbus hic deſcriptus hereditarius fuit et ſaepe rediens, cum foemina ſexaginta duorum annorum nunc quarta laboret plica polonica, quatuor pedum longitudine et duorum pollicum craſſitie. Minime praeſcindendae ſunt hae plicae, cum inde viſus debilitetur. Cl. Auctor earum cauſſam in vitio texturae pericranii capillati et obſtructione pororum ab immunditie oriunda quaerit.

p. 336. 6) *Sectio cadaueris*, Auctore Cl. IUVET. E foemina aſcitica poſt mortem eduxit Cl. Auctor centum et decem libras aquae purae cum lamellis lymphaticis mixtae, quam ſaccus ex peritoneo factus continuit, qui vbique a muſculis transuerſis et a facie anteriore renum ſeparatus erat; viſcera vero ſana nec ab aqua circumdata inueniebantur.

p. 363. 9) *Obſeruatio de exitu oſſiculorum auditus poſt inflammationem gangraenoſam faucium*, a Cl. HENRY. Puer quindecim annorum ſexto die febris putridae eiecit e naribus fruſtulum carnis putreſcentis, et decimo die ex auribus pus emanauit, quocum ſimul malleus cum incude exierunt. Cum vero aeger non

ſenſiſſet

ſenſiſſet dolorem fixum in auribus: forte inflammatio per tubas EUSTACHII communicata in pus diſſoluit membranas aurium internas, ideoque oſſicula libera reddita exierunt et audiendi facultas aegro plane demta eſt.

Menſe nouembri

2) *Diſſertatio de colica pictonum in genere*, Auctore Cl. BONTÉ. Colica pictonum eſt vel *primitiua*, vel *ſecundaria*. *Prior*, a cauſſa ſenſibili in canalem alimentorum perducta, vel *mineralis* vel *vegetabilis* dicenda eſt. *Altera* ſiue *ſecundaria* pendet a cauſſa in maſſa ſanguinis haerente, et vel *arthritica*, vel *ſcorbutica*, vel *febrilis*, vel *melancholica* eſt. Colicae pictonum primitiuae prior ſpecies, *mineralis* dicta, oritur a pulueribus metallicis in canalem inteſtinorum introductis. *Vegetabilis* excitatur vſu potus, qui acido tartareo nimis abundat, vt vini albi, cereuiſiae veteris, vini pomacei. Peculiaria eius ſymptomata ſunt languor, facies cachectica, pondus ventriculi, nauſea, infirmitas genuum, pulſus debilis, inaequalis, vomitus acres, linguae ſiccitas, ſingultus, dolores viuidi primum in regione ventriculi, deinde in regione vmbilicali, tandem membris ſe communicantes, dolores renum cum iſchuria, aluus conſtipata, tenſa, non adeo tamen contracta, quam in colica pictonum minerali. Interdum pulſus durior fit, accedit delirium ſuaue, epileptici motus, affectus comatoſi. Declinante morbo febris lentae ſimilis perſiſtit et membrorum paralyſis ſemper accedit, ſaepe etiam icterus et hydrops. Sudores nonnunquam tum oriundi puſtulas rubras in cute excitant et paralyſin nuntiant, diarrhoea vero critica eſt et vtilis. Differt lento acceſſu a *colica pictonum minerali*, quippe quae ſubito prorumpit, ſine febre, delirio et inflammatione. *Colica pictonum arthritica* inſultus arthriticos p. 399.

producit, non adeo persistentes, quam qui a podagra irregulari oriuntur, aluus parum constipata est, dolores sunt vehementes sed breues, cum spasmo ventriculi et suppressione respirationis coniuncti, et articuli praecipue dolent. Paralysis saepe accedens curatur, si podagra metastasin ad articulos facit. *Colica pictonum scorbutica*, in tertio plerumque stadio scorbuti irrumpens, doloribus membrorum significatur et stranguriam, saepe aluum sanguinolentam, paralysin non diu durantem et mutabilem affert. *Colica pictonum febrilis* cognoscitur e faciei et oculorum colore flauo, oris amaritie, vocis raucitate, vomitu bilioso et crebro, vrina turbida, cute sicca. Saepe hanc duplicata febris comitatur, et sedatis doloribus ventris intermittens febris redit, hac cessante, dolores, icterus, ipsaque paralysis sequuntur. *Colica pictonum melancholica*, a summo gradu melancholiae excitata, valde pertinax est, dolores ventriculi insignes, flatulentiam, cardialgiam, deliria, et affectus comatosos gignit, subsultus tendinum subsequuntur et epilepsia, quae saepius, quam paralysis et mania, accedit. Vrina atrabiliaria et similis deiectio hanc interdum tollunt. *Colica hysterica*, quam paralysis et epilepsia non finit, et *colica transspirationis suppressae*, quae minime symptomata essentialia colicae pictonum habet, minime peculiares species colicae pictonum secundariae constituere possunt.

P. 434. 5) *Obseruatio de infante monstroso* a Cl. THIBAULD. Caput constabat panniculo piloso, cerebro et ossibus maxillae superioris, sphenoideo et ethmoideo, deficiente osse occipitali, coronali et parietalibus. Brachia longitudine trium pollicum, et manus figura et magnitudine pedis talpae erant, femora et crura, quatuor pollices longa, pedibus talpaceis instructa, extrorsum dirigebantur et cum perinaeo linea recta

posita

poſita erant. Viuus ad lucem productus fuit, capite praeuio.

6) *Obſeruatio de corpore peregrino trium librarum pondere, quod ex vtero foeminae exiit*, a Cl. LE CLERC. Foemina nimia vteri haemorrhagia debilitata produxit maſſam, magnitudine capitis neonati, colore cinereo et ex multis hydatidibus et corpore placentae ſimili compoſitam. Lochia deinde ſolito modo fluebant. p. 436.

7) *Obſeruatio de commotione vehementiſſima, qua aeger ad viginti quinque dies ſine ſenſuum vſu manſit* a Cl. HENRY. Vir lapſu ad crotaphitem dextrum ita vulneratus eſt, vt motu et ſenſu deſtitutus iaceret, multumque ſanguinis e vulnere, aure et ore cum vomitu amitteret. Os non fractum fuit; diſcidit Cl. Auctor pericranium, et intra quatuor dies decem venaeſectiones inſtituit, donec aeger viceſimo quinto die ſenſus recuperauit. p. 439.

Menſe decembri

2) *Notiones generales de colica pictonum vegetabili, vſu vini pomacei exorta*, Auctore Cl. BONTE. Vinum pomaceum vetuſtum, nimis fermentatum, vbi acidum tartareum quaſi liberum eſt, colicam pictonum vegetabilem producit, quae frequentior eſt in annis fertilibus, ob fructuum immaturitatem, et in ſterilibus, cum ibi vinum pomaceum vetuſtum in vſu ſit, quam in annis vilioribus. A diuerſitate ſoli et arborum aetate pretium eius pendet, idque melius eſt, quod ex arboribus vetuſtis conficitur. Colica pictonum vegetabilis ab eius vſu ſaepius inducitur in domibus celebrioribus, vbi in magnis vaſis incluſum nimis fermentare ſolet, et in iis, qui vitam ſedentariam amant; coqui ab ignis ardore rigefacti et in athmoſphaera metallica degentes, quae in coquinis a vaſis cupreis ignis calore in calcem mutatis p. 496.

oritur,

oritur, huic morbo maxime expositi sunt, nec minus ministri, inprimis diuitum. Haec saepe redire solet a leui causa, ob imbecillitatem neruorum, saepe complicata est cum colica pictonum metallica, vbi resistunt inprimis materiae metallicae vel verae, vel sub forma calcis, eaedem materiae dissolutae et in vera venena mutatae, et acidum liquorum fermentatorum in primis viis euolutum. Saepe simul coniungitur colica arthritica et rheumatica, cum podagra pendeat ab acido tartareo, atque tum prosunt vesicatoria. Cum colica pictonum melancholica sociata saepe producit tristissimos effectus, v. g. epilepsiam ad vitae finem vsque durantem, paralysin minime curandam, icterum pertinacem. Rarius se coniungit cum colica pictonum febrili et scorbutica, saepius vero cum affectibus hystericis.

p. 525. 5) *Epistola* ad Cl. Auctorem, *de piso, quod in cauitate narium progerminauit*, a Cl. RENARD. Infans trium annorum tumorem habuit in nasi dextra parte, vnde Cl. Auctor, polypum metuens, pisum eduxit, quod duodecim radices protruserat, quarum minima pollicis vnius, maxima pollicum trium longitudinem habuit.

Tom. XVI. Tomus XVI. praeter alia in mense ianuario 1762 sequentia potissimum complectitur.

p. 33. 3) *Obseruationem, de hydrophobia spontanea singulari*, Auctore Cl. MAZARS DE CAZELES. Foemina, quae vndecies grauida fuerat, semper in quatuor primis mensibus grauiditatis hydrophobia maxime singulari laborabat, quae mox a conceptione horrore potus atque ciborum liquidorum, etiamsi et alii his vterentur, se manifestauit. Adspectu et murmure aquae in tremores et animi deliquia incidit, et pontem transiit obturatis auribus oculisque deligatis.

4) *Obser-*

4) *Obſeruationes de medela duorum cancrorum vlceratorum et faciei et mammae, vſu cicutae;* Auctore Cl. DECOTES. Foeminae cancrum mammae apertum vſu pillularum cicutae, viginti octo granorum pro doſi, intra quatuor menſes plane curauit, et in viro in earum doſi ad quadraginta octo grana vſque aſcendit, et quamuis debilitatus hinc eſſet viſus, tandem intra duos menſes cancrum faciei et dorſi ex voto diſſipauit. Vtroſque vero aegros per totam curam ſingulis hebdomadibus purgauit duodecim granis *paſtae alexipharmacae de Rotrou*, quae ita praeparatur, vt ex ſemine ricini excorticato oleum prematur, pulueris relicti libra ſemis, ſerpentariae Virginianae vnciae quatuor, tartari albi vncia vna ſumatur, qui puluis ſoli per menſem exponatur, et ſub pillularum forma cum vino Hiſpanico facta exhibeatur, isque ſemper aluum duodecies et quindecies mouit. Dubius igitur eſt Cl. Auctor, vtrum huic remedio, an cicutae, maior curandi vis attribuenda ſit. p. 35.

5) *Epiſtola Cl.* LE CHANDELIER *ad Cl.* VANDERMONDE, *de nonnullis experimentis chemicis.* Cl. Auctor oleum ouorum eduxit ſine igne et ſola diſſolutione principiorum, quae ſpiritu vini rectificato paratur. 1) Diluit vitellum oui gallinacei ſeptem vnciis aquae purae frigidae, quae tingebatur et vitellum fundum petiit, nec poſt triginta ſex horas guttula olei apparuit. 2) Vitellum difficulter ſe coniunxit cum vnciis duabus olei terebinthinae, atque, cum id, quod ab vnciis ſeptem aquae ſolutum erat, affuſum eſſet, ſuper aquam natauit. 3) Vncia vna ſpiritus vini conſiſtentiam vitelli non auxit, quod deinde affuſis vnciis ſeptem aquae ſe praecipitauit, et aqua tincta manſit ſine olei indicio. 4) Vitellum cum drachmis duabus ſpiritus vini rectificati mixtum butyri conſiſtentiam accepit, et quinque p. 43.

que vnciis aquae frigidae deinceps dilutum, aliquid olei dedit. 5) Maiorem olei copiam exhibuit vitellum per octo dies conferuatum et fimili modo tractatum. 6) Drachma vna fpiritus vini non fufficit ad oleum vitelli educendum, et fpiritus vini debilitatur, fi vitellum in aqua expanfum eft, quippe qui aquae admifcetur. 7) Quatuor vitella per octo dies conferuata, cum vncia vna fpiritus vini rectificati mixta et vnciis viginti aquae diluta, multum olei intra viginti quatuor horas produxerunt. 8) Tandem denuo quatuor vitella, cum vncia vna et dimidia fpiritus vini mifcuit, et vnciis triginta aquae diluit, in qua duodecim grana aluminis foluta erant, et ex his octo vitellis fex drachmas olei confecit.

p. 49. 6) *Animaduerfiones de morbo oculorum, vbi declaratur vera cauffa fymptomatum, quae operationi extractionis cataractae bene inftitutae accedunt, et vbi proponitur modus his profpiciendi;* Auctore Cl. DEMOURS. Relaxatio vueae et corneae cicatrifatio faepe extractionem cataractae fequuntur, et a modo deligandi pendent. Suadet igitur eiufmodi deligationem, qua oculi partes externae in fitu naturali conferuantur. Inprimatur itaque oculus fanus emplaftro, vt figura oculi emplaftro impreffa remaneat, et imponatur oculo aegroto linteum fimplex iam vfitatum et aqua madefactum, fuper quod effudatur cochlear emplaftri aqua calida emolliti, vt forma oculi accuratè exprimatur; idque poft aliquot minutas fatis durum erit, vt loco linteorum vfitatorum adhiberi poffit.

p. 61. 7) *Obferuatio de callo, qui exortus eft in fractura femoris, quamquam carie maxime affectum erat*, a Cl. CAMPARDON. Operarius lapfu contufit femur dextrum fenfimque fe formauit abfceffus, qui cum aperiretur et inde effluxiffent librae duae faniei, aeger ex fubitaneo motu hoc femur fregit, ad tres quatuorue digitos fupra condylos, et dilatato vulnere caries

fimul

ſimul detecta eſt. Febris et dyſenteria inprimis moleſta erat aegro, quibus tandem ſedatis callus oſſis fracti bene formatus eſt, et vulnus ſenſim coaluit atque relicta fiſtula, vnde materies ſanioſa perpetuo emanabat, partis inferioris femoris intumeſcentia, durities et leuis exoſtoſis, aegrum a priſtinis functionibus non impediunt.

In menſe februario.

4) *Obſeruatio de catalepſi a terrore exorta*, Auctore Cl. MAZARS DE CAZELLES. Euacuato aegro per ptiſanam quandam cum vino antimoniato exhibuit iuſculum veruecinum cum paeonia maſcula, valeriana ſylueſtri et floribus gallii lutei per quatuordecim dies, et denuo purgauit, vt inde catalepſis plane diſſiparetur, quam redeuntem iterum ſimilibus remediis et iuſculis cephalicis curauit. p. 131.

5) *Obſeruatio de effectibus periculoſis a retropulſa ſcabie*, Auctore Cl. VETILLART DU RIBERT. Narrantur hic varii morbi in diuerſis hominibus inde exorti, vt anguſtia inteſtinorum, carcinoma labii oris, phthiſis, hydrops, dolores ventriculi et plura. p. 144.

6) *Obſeruatio de foemina ad annum ſeptuageſimum quintum vſque menſtruata*, a Cl. CELLIEZ. Iam a decimo tertio anno catamenia ſuo tempore habuit, quae quadrageſimo quinto anno ceſſarunt vſque ad ſeptuageſimum ſecundum annum, vbi a terrore ſubitaneo magnam haemorrhagiam vteri paſſa, et ab hoc tempore ſingulis menſibus fluxu catameniorum ſine vllo incommodo affecta eſt. p. 152.

7) *Epiſtola* Cl. SABLIERE *ad* Cl. VANDERMONDE, *de parte coſtae bouinae, quae ex fiſtula ani hominis exibat.* Decem lineas longa et quatuor vel quinque lineas craſſa erat, extremitatibus acutis curuis, et febrem, dolores, abſceſſus, ſinus et fiſtulas ſenſim exci- p. 155.

excitarat, qua quidem extracta aeger celeriter ſanatus eſt.

p. 159. 8) *Obſeruatio de punctione veſicae in vrinae retentione, cathetere ſine fructu applicato*, a Cl. AGASSON. Vir, ſexaginta trium annorum, tanta iſchuria angebatur, vt venter maxime diſtenderetur et peſſima ſymptomata adeſſent, nec niſi aliquot guttulae ſanguinis ex vrethra ſpecillo explorata exirent. Compunxit igitur veſicam Cl. Auctor acu triquetra in regione pubis, ad dextrum latus lineae albae, cum carnoſitates, in collo veſicae metuendae, punctionem in perinaeo diſſuaſiſſent. Eduxit vrinam aliquoties, et illa enchireſi iterum cum ſucceſſu vſus eſt, cum fortuito cannula e veſica exiiſſet. Cauſſam iſchuriae quaeſiuit in maſſa ſcirrhoſo polypoſa in collo veſicae haerente.

p. 169. 9) *Obſeruatio de ſectione portionis epiploi ex vulnere prope vmbilicum propendentis*, a Cl. HENRY. Vulnus tredecim lineas longum erat, vnde exiit portio epiploi quinque vel ſex digitorum, quam cum nullo modo reducere poſſet Auctor, forfice praeſcidit, vnde parum ſanguinis effluit; reliqua ſine ligatura optimo tamen cum ſucceſſu reduxit, vulnus ſutura vniit, et aeger breui tempore rurſus conualuit.

Menſe martio.

p. 223. 3) *De foemina a morſu ſcorpionis curata*, Auctore Cl. VIMONT. Ex vulnere in medio digito cubitus maximopere intumuit, et ibi puſtulae ſero maxime rodente plenae ortae ſunt, quem Cl. Auctor arctius ſupra tumorem ligauit, veſiculas incidit, ſcarificatam manum et digitum fouit ſpiritu vini, et impoſuit cataplaſma ex allio, foliis fraxini et ruta inuicem tritis et cum aqua vitae commixtis; interne vero exhibuit drachmam vnam cum dimidia theriacae. Quibus igitur remediis per quinque dies applicatis intumeſcentia cubiti plane reſedit.

4) *Obſer-*

4) *Obſeruatio de infante octenni, iam in altero aetatis anno catameniis affecto*, a Cl. BERTRAND. Haec puella anno aetatis ſecundo medio iam catamenia paſſa eſt, quae vſque ad medium quinti anni, dum variolis laborabat, ſingulis menſibus ordine conſueto fluxerunt. Nunc redierunt in medio noni anni; dum tuſſi conuulſiua laborabat. p.227.

8) *Reſponſio* Cl. DAVIEL *ad epiſtolam* Ill. DE HALLER, *d.* 11. *Nov.* 1761. Cl. Auctor contendit, iridem vix ſenſilem eſſe, et ſe ipſum ſaepe portiones huius membranae praeſcidiſſe, ſi in ſtaphylomate nimis adhaeſerit corneae, nec aegros inde viſum amiſiſſe, adeoque id requiri, ſi portio iridis incarcerata non reduci poteſt, niſi fundus oculi ſimul irritetur. Diſcindi igitur poteſt pupilla, ſi lens cryſtallina nimis magna et dura ſit, vel adhaerens, vel pupilla dilatari non queat. Ipſe inter quadraginta tres operationes cataractam extraxit, quae tam dura et craſſa erat, et pupilla nimis parua parum ſe dilatabat, vt annulus vſque ad circulum internum ciliarem diſrumperetur. Alius pupilla poſt extractam cataractam maxima ex parte motu priuata erat, ſine viſus imminutione. Alius, pupilla plane immobili facta, optime tamen picturas tractare potuit. Quodſi igitur choroidea non ſoluitur a cornea et retina ictu aliquo oculorum: ſectio iridis et pupillae eiuſque diſruptio nulla ſymptomata producit. p.245.

Menſe aprili

2) *Expoſitio et explicatio ſymptomatum colicae pictorum vegetabilis* Auctore Cl. BONTÉ. Tres claſſes eorum conſiderat Cl. Auctor, 1) ſymptomata, quae initio morbi obſeruantur, 2) quae in progreſſu eius accedunt, 3) quae in eius fine adſunt. p.300.

I) Quibus imminet haec colica, ii languore afficiuntur, digeſtio lentior fit, chylo male praeparato

ſecretiones non rite conficiuntur, vigor animi perit ex atonia neruorum et difficili circulo ſanguinis in abdomine. Facies a viſcido et acido primarum viarum palleſcit, a bile ad ſanguinem refluente ſimul cum oculis flaueſcit vel plumbea apparet. Saburra viſcida ventriculi ponderis ſenſum, ructus et nauſeas producit; eadem in omni inteſtinorum tractu expanſa et a calore euoluta ſpaſmos vagos in nonnullis partibus abdominis excitat, in aliis ſtuporem; imbecillitas femorum et genuum ſentitur, ab irritatis neruis lumbaribus; pulſus eſt exilis, durus, inaequalis, ob nexum nerui intercoſtalis cum neruis cardiacis; lingua ſicca, cruſta alba obducta; vomitus crebro accedit, mucoſus, flauouiridis, ab irritatis neruis exortus, inprimis ab acido primarum viarum, quarum ſiccitas, bilis viſcoſitas et inteſtinorum contractio ſpaſmodica, pertinacem alui obſtructionem excitant.

p. 310. II) Dolores abdominis acerrimi fiunt, acido magis euoluto, fermentato, et irritante. Infimi ventris ſenſilitas maior eſt, quam in colica pictonum minerali, tantopere increſcens, vt aegri ne tactum quidem, nec leuia ſtragula ſufferre poſſint; raro abdomen ſe contrahit, ſed potius ob flatulentiam volumine augetur; dolores renum vehementiſſimi ſunt; vrina ſaepe ſupprimitur, mox clara, mox turbida, cum dyſuria vel ſtranguria, idque ex ſympathia neruorum; dolores pungentes infimi ventris ad omnia membra expanduntur; obſeruantur ſpaſmi doloroſi, horrores vniuerſales, pulſus durus, frequens; febris accedit, affectus comatoſi a cerebri compreſſione; conuulſiones epilepticae, praegredientibus ſaepe tendinum ſubſultibus; inſomnia perpetua, deliria; rariſſime vero raucitas et ſuppreſſio loquelae.

3) *Ob-*

3) *Obseruatio de fractura complicata partis inferioris cruris, doloribus ad partum accedente;* a Cl. MUTEAU DE ROCQUEMONT. *Fil.* Foemina partui propinqua collapsu domus in subterraneum fornicem deiecta est, et e ruinis educta in syncopen incidit, et cruris fracturam complicatam passa est. Fractum os in situm iustum statim reduxit et fascias applicauit, quamquam dolores ad partum aderant. Collocauit deinde duas foeminas ad latus fracturae, quarum vna femur sursum tenebat, altera fractum crus, idque ad femoris motum dirigebat; alia latus oppositum tractabat, aliaque foeminae scapulas fixas tenebat, et ossi sacro plures panni subiiciebantur. Fricatis autem genitalibus oleo, manu repulsauit caput foetus male positum, sensimque verticem ad orificium vteri adduxit. Foetus deinde auctis doloribus viuus ad lucem editus est. Fractura nihil damni inde cepit, et intra triginta octo dies plane coaluit, salua aegrota. p.325.

5) *Obseruatio de hydrosarcocele, frictionibus mercurialibus curata, quamquam malum venereum non metuendum erat,* a Cl. TERLIER. Nauta lapsu ante sex menses sibi parabat dolores lancinantes testiculi sinistri, vt scrotum sensim maxime intumesceret, fluctuaret et initium gangraenae iam adesset, cum saltationi valde indulsisset. Remouit Cl. Auctor partem gangraenosam, aperuit saccum musculosum tunicae dartos, et exiit aqua turbida duarum librarum pondere. Ipse testiculus scirrhosus inferius excrescentia polyposa ad pugni magnitudinem onustus erat, et funiculus spermaticus scirrhosus duos pollices in diametro aequauit. Destruxit hoc sarcoma causticis, varia frustra tentauit ad leuandos scirrhos; aquam in sacco collectam decies punctione euacuauit, tandem setaceo aquae exitum parauit. Postremo adhibuit p.333.

hibuit per aliquot menses frictiones mercuriales, quibus hanc sarcocelen plane curauit.

p. 344. 6) *Epistola* ad Cl. VANDERMONDE, *de miro effectu vrinae feruidae in vulnere frontis carioso*, a Cl. HETTLINGER. Frons infantis lapsu vulneratus est, vt os coronale quinque vel sex lineas patefieret, et ex neglectu sensim carie afficeretur. Vrina feruida vero, pene calore aquae feruidae, vlceri applicata fomentatione, exfoliationem accelerauit, et vulnus intra sex dies plane consolidauit.

Mense maio

p. 398. 2) *Expositio et explicatio symptomatum colicae pictonum vegetabilis* a Cl. BONTÉ. Continuatur hic *tertia classis* symptomatum. Interdum initio decrementi colicae accedunt haemorrhagiae narium, quae crisis rara quidem, sed salutaris est, vt et accessus catameniorum, cum epilepsiam, affectus comatosos, cet. caueat, spasmos abdominales tollat et vim venaesectionis habeat. Coecitas circa finem morbi accedens a vasis sanguiferis retinae ita distentis, vt neruus opticus eiusque ramuli comprimantur, exoritur, atque dolores leuat; si vero obstructio ad cerebrum vsque progrediatur, et stupor et memoriae lapsus coniunctus sit: dolores plane tollit. Paralysis plerumque subsequitur, si morbus diutius durauit, vel saepe rediit, vel tremor membrorum iam adest. Superiores extremitates crebrius inde afficiuntur inferioribus, et semper remanet artuum imbecillitas. Cum enim neruus intercostalis et nerui communicantes dolore irritentur et extendantur: relaxatio succedit, vasa in membranis neruorum distributa obstruuntur, humor filamenta neruosa humectans dissipatur, eorum agilitas perit, vnde relaxantur fibrae musculares, quarum motus imbecillis tremorem, plane sublatus paralysin producit,

quae tamen, cum vitium in membranis neruorum haereat, curari poſſe videtur. Paralyſis inprimis ob nexum nerui intercoſtalis cum ceruicalibus brachia prae reliquis afficere ſolet, quae interdum, ſi obſtructio nerui intercoſtalis diu durauit, ob eius nexum cum neruis lumbaribus ad extremitates inferiores progreditur. Dolores colici interea continuantur, quibus ceſſantibus materia morboſa ad neruos delata paralyſin in dies auget. Epilepſia ſaepe leui cauſſa inducitur, quam ſequitur interdum mania ob debilitatem fibrarum cerebri, peritque memoria et iudicium, febris lenta accedit ob acrimoniam humorum et meſenterii obſtructionem, macies enormis, cum fluida diſſipentur a vigiliis, doloribus, febre et euacuationibus perpetuis; articulorum ſtrepitus ſemper obſeruatur in hoc morbo, ex ligamentorum ſiccitate. Hydrops ob vaſorum reſorbentium imbecillitatem accedens, inprimis aſcites, non ſanari poteſt. In exitu morbi deiicitur ex ano materia mucoſa, ſpumoſa, flaua, aquam ſupernatans, odore acido; ſalutarem hanc criſin indicant aucti renum dolores, borborygmi, flatus, tenſio abdominis, crebra eiectio materiae durae, globuloſae. Sudores raro proſunt, niſi pauca adſit materia morboſa, cuius maxima pars plerumque ad neruos gangliaque ducta paralyſin excitat. Sudor acidum odorem habet, vaſa tranſpirantia intumeſcunt, et cutis puſtulis rubris obtegitur. Vita poſt colicam hanc et plurimum triſtis eſt, cum remaneat tremor manuum, nodoſi articuli, initium paralyſeos, et corpus a omni aeris viciſſitudine ſenſibile.

3) *Obſeruatio de morte ſubita ex haemorrhagia inſolita*, Auctore Cl. GONTARD. Vino dedita, triginta quinque annorum, nocte ſenſit dolorem medii digiti manus dextrae, et altero die gangraena acceſſit tam celeris, vt cum oſſe metacarpi amputan- p.421.

 dus

dus esset; subsequitur febris maligna per tres hebdomadas, et varii abscessus insignes oriebantur, applicatis tamen auxiliis intra sex hebdomadas sanata est. Post quindecim menses, dum ebria est, sanguis subito prosilit e vena saphaena ex foramine ad mediam partem internam cruris, calami scriptorii ambitu, sine vlla contusione, disruptione vel vulneris indicio, isque tanto cum impetu promanabat, vt ex syncope in mortem incideret.

p. 426. 4) *Obseruatio de variis effectibus chinae chinae contra gangraenam*, a Cl. COULONVAUX. Vir quadraginta et duorum annorum, vera pleuritide complicata laborans, refrigerio suppressit pustulas cutis, vt tonsillarum tumore deglutitio impediretur et pessima symptomata accederent. Adhibuit decoctum chinae chinae cum optimo successu, et aeger vigesimo die morbi per aluum eiecit membranum dimidii pedis longitudine, quae oesophagi pars esse videbatur. Alius sexagenarius, doloribus rheumaticis, singultu et vomitu, vexatus, vsu tamen corticis peruuiani breui tempore est restitutus.

p. 432. 5) *Obseruatio de eadem re*, a Cl. DUPAS. Medio crure foeminae oblique fracto, tertio die accessit gangraena, quae simul femur et gluteos occupabat, reposuit crus, obtexit membrum linteis spiritu vini camphorato imbutis, deditque simul decoctum chinae chinae ad quatuor vncias intra viginti quatuor horas, quod cicatricem reliquorum vulnerum effecit, postea fractura vti simplex tractata breui tempore plane curata est.

p. 435. 6) *Obseruatio eiusdem generis*, a Cl. SALOMON. Orto sphacelo e fractura cruris cum vulnere, amputauit crus, et cortex peruuianus in opiato cum theriaca et extracto gentianae aegram restituit. Alius vlceribus crurum obnoxius, forte aqua vitriolica tractatus,

febrem

ebrem et cruris femorisque gangraenam ſibi con-raxit, quam vſus chinae chinae ſedauit, ſympto-nata deminuit, et aegrum intra quinquaginta dies anitati reddidit.

7) *Obſeruatio de bono effectu chinae chinae in ſup-uratione veſicae,* a Cl. LONGIS. Auriga, plauſtro brutus, peſſimis ſymptomatibus angebatur, inprimis iolenta retentione vrinae et alui conſtipatione. Re-iquis fruſtra tentatis, ſpecilli ope vrina educta eſt, andem gangraena genitalium ipſa acceſſit, ichoroſa nateria ſimul e veſica effluente, omnia tamen cor-exit cortex peruuianus, et tuberculum calloſum rethrae cerei emollientes ex voto diſſiparunt. Nec ninus efficax fuit cortex peruuianus in podagra ano-nala, quod duobus exemplis hic confirmatur. p.438.

8) *Obſeruatio de dyſuria, ex abſceſſu veſicae orta,* Cl. DENIS. Sexagenarius ſine febre in dyſuriam ncidit, et tandem cum vrina ſpecilli ope euacuata xiit pus, quod Cl. Auctor per ſyringam e veſica xtraxit, et eius abſceſſum iniectionibus purgauit. Decimo ſexto die vrina foetida, nigra, ſpecillum rrodens, emiſſa eſt; attamen corticis peruuiani vſus andem aegrum plane reſtituit. Vnde patet 1) in-lammationem veſicae interdum ſine febre accedere; 2) materiam malignam ſyringae ope ad ſpecillum pplicatae e veſica duci poſſe; 3) ſpecillum ſyringae ccommodari poſſe per cochleam foeminam in ſpe-cilli infundibulo factam, et cochleam marem ad ex-remitatem ſyringae poſitam; 4) fortaſſe ſyringa liſſolutionem calculi tentari poſſe. p.442.

Menſe iunio

2) *Obſeruatio de bono effectu narcoticorum in vio-lenta epilepſia, cum maniae et hydrophobiae periculo coniuncta,* a Cl. BRIEU. Militi, epilepſia vehemen-tiſſima affecto, vinum emeticum dedit, quo copioſa p.512.

 bilis

bilis euacuabatur, deinde, cum ex aegri abſtinentia nimia hydrophobiam metueret, emulſionem cum laudano liquido per octo dies adhibuit, et aeger ſanitatem recuperauit. Alii, per duos dies omnia alimenta reſpuenti, dedit lac vaccinum, cuius vſu ſenſim aliorum ciborum appetitus reuocatus eſt. Putat igitur, analogiam eſſe epilepſiae bilioſae et hydrophobiae ſpontaneae, cum vtraque pendeat a bile nimis copioſa et acri, quae vehementiſſimis euacuantibus ſubducenda ſit, et relictae partis vis refrigerantibus et narcoticis frangatur.

p. 516. 3) *Obſeruatio de paralyſi veſicae, quam iniectiones aquarum Amelouenſium in Languedocia curarunt*, a Cl. MAZARS DE CAZELES. Septuagenarius a potu ſpirituoſorum ſtatim retentionem vrinae ſenſit per tres dies, et pluribus fruſtra tentatis vrina ſpecilli ope educta eſt; acceſſit poſtea paralyſis veſicae, quam iniectis aquis puris Amelouenſibus ſenſim vicit.

p. 528. 4) *Commentarius de cataracta congenita*, Auctore Cl. DAVIEL. Huius frequentis mali operatio viginti ſemel ſuſcepta eſt ab Auctore, qui ſemper inuenit lentem mollem, membranis ſpiſſis circumdatam, quae tamen facile rumpuntur. Signa, quibus cataracta congenita diſtinguitur ab alio genere, haec ſunt; eiuſmodi oculi perpetuo rotantur, nec ipſum obiectum, nec colorem diſcernere poſſunt, ſed vmbram aliquam rei, quam tactu explorant; oculi ſaepe ſua ſponte clauduntur. Eiuſmodi cataractae, quae vt plurimum anteriori parti iridis et pupillae, ſaepe non perfectae, adhaerent, ſemper albae ſunt, et inaequali ſuperficie anteriori. Prognoſis melior eſt, quam in alia cataracta, cum, ob mollitiem maiorem, pupillae et iridi in tranſitu minus noceat. Motus perpetuus oculi poſt cataractae depreſſionem vel extractionem magis naturalis redditur.

litur. Adſpectu colorum viuidorum hi aegri hila-
res fiunt, triſtes per obſcuros, obiecta rotunda con-
undunt cum quadratis, quae tactu diſcernere co-
acti ſunt. Organon tactus igitur certum eſt, viſus
vero incertum, quod quatuor obſeruationibus hic
oſtenditur. In puero enim ſeptenni duas cataractas
congenitas, quae in quatuor ſe diuidebant partes,
depreſſit, quamquam in primo conamine a ſanguine
mpediebatur, qui ex vtraque iride, ob motum per-
petuum ab acu laeſa, emanabat, et puer, niſi tactu
adiutus, nulla obiecta cognouit, et ſemper, ſi manu
quid prehenſit, hanc dimidio pede altius tenuit.
Nunquam igitur diſtantias recte cognoſcunt. Alius
deinde, octodecim annorum, a pueritia coeci, ca-
taractam vnius oculi, quae ſimili modo in quatuor
partes molles ſe diuidebat, depreſſit, et alterius
oculi cataracta minus reſtitit, cum tantum humorem
lacteum conſtitueret, qui ad fundum camerae po-
ſterioris praecipitabatur. Hic iuuenis ſimili diffi-
cultate, nec niſi tactu adiutus, obiecta diſcernere
potuit.

5) *Obſeruatio de ſcroto a gangraena plane deſtructo,* p. 545.
et regenerato, a Cl. LERAULT. Corticis peruuiani
vſus ſeparationem produxit, ſenſimque appendices
ſcroti relictae prolongatae ſunt, et nouum ſcrotum,
ſutura et pilis inſtructum, intra duos menſes orie-
batur.

6) *Obſeruatio de duobus condylomatibus venereis* p. 549.
palmae manus magnitudine, a Cl. MAURAN. In foe-
mina, variis morbis venereis affecta, malum ſubito et
ſua ſponte ceſſauit; poſt ſex menſes ſenſim et intra
menſis ſpatium maſſa carnoſa et doloroſa, palmae
magnitudine, in vtroque ani latere creuit. Exſtir-
pauit itaque Cl. Auctor ſcalpello vtramque maſſam
circulari inciſione ſimul cum radicibus, ſphincterem
inteſtini recti, quantum fieri potuit, conſeruauit,

et fungo vulgari (*amadou*) haemorrhagiam ſedauit, tandem frictionibus mercurialibus vulneris cicatricem effecit. Pondus condylomatis primi erat nouem vnciarum, alterius vndecim.

p. 552. 7) *Obſeruatio de effectu proſpero aceti contra cupri vires triſtes*, a Cl. FABAS. Ab eſu ouorum, cum acetoſa et butyro in vaſe cupreo praeparatorum, quatuor homines vomitu continuo, ſpaſmis extremitatum, motibus conuulſiuis et ventris doloribus angebantur, ſumſerunt acetum, ſenſerunt efferueſcentiam in ventriculo, vomuerunt et ſymptomata ſedabantur. Deinde exhibuit Cl. Auctor oleum et clyſmata emollientia. Periit ancilla, quae acetum repudiarat.

p. 554. 8) *Epiſtola* ad Cl. POUTEAU a Cl. LE CAT, quae docet, inoculationem non magis praecauere recidiuam, quam variolas ſpontaneas. Anno 1732 Pariſiis Canonicus cum quatuor fratribus inoculatus eſt; ipſe non inde variolis affectus eſt, eo magis autem fratres, quorum minimus tum quadriennis anno 1761 variolis naturalibus mortuus eſt.

XI.

Elementa Phyſiologiae corporis humani, Auctore ALBERTO V. HALLER etc. Tomus ſextus. Deglutitio. Ventriculus. Omenta. Lien. Pancreas. Hepar. Bernae, ſumptibus ſocietatis typographicae. 1764. 4. Alph. 3. Pl. 13. Tabb. aen. 3.

Egregium hoc nec vnquam ſatis laudandum opus menſe februario anni 1764 abſolutum et ad prelum paratum eſſe, ex praefatione huic tomo praemiſſa laeti vidimus. Varia ſunt, quae ſui cauſſa in hoc praefa-

praefamine enarrat Ill. Auctor, inprimis autem, vt Noster, vtpote Auctor, qui sua cum alienis comparauit, a collectore, cui nihil proprium est, separaretur, enumerationem eorum, quae aut nouiter ab ipso visa et in anatomen vel physiologiam introducta sunt, aut post breuiora priorum scriptorum indicia minutius elaborata, aut post dubias et labantes opiniones per experimenta constituta sunt, statim apposuit et huic tomo praemisit. Constat sextus hic tomus ex libris sex: primus eorum, ordine decimus octauus, cibi iter in ventriculum, decimus nonus ventriculum, vigesimus velamenta abdominis, vigesimus primus lienem, vigesimus secundus pancreas et vigesimus tertius hepar et bilem considerat.

A manducatione incipit Noster, atque vt subactio cibi in ore clare patescat, maxillae superioris et inferioris huiusque articulationis historia traditur, dein ligamenta eius articulationis et motus maxillae inferioris huiusque motus instrumenta, musculi nimirum, considerantur. Sequitur dentium contemplatio: hos vniuersis fere animalibus, non solum quadrupedibus et piscibus, sed auibus etiam, quarum rostrum dentium locum tenet, et insectis natura dedit, et sic dentium imperium latius quam cordis esse, Noster autumat. Dentibus consideratis musculi describuntur, qui buccas gubernant; tandem ipsa manducatio exponitur, quae musculorum et dentium ope perficitur. Hanc commolitionem maximi ad subigendos cibos momenti esse, et magno cum damno in digestione manducationem intermitti, contra sola manducatione diuturnas cardialgias superatas fuisse, et ex parciore cibi copia, eo diligentius verum manducato, posse satis virium alentium extrahi, Ill. Auctor notat. Sed non solius commolitionis haec laus est; magna enim pars ad saliuam, cum exhalante humore et aliquo muco p. 1.

muco mistam pertinet, cum qua cibus subigitur. Praecipuus saliuae fons est parotis; dant quoque eam glandula maxillaris et sublingualis aliaeque minores, buccales et labiales, quae per suos ductus excretorios humorem in os effundunt. Glanduloso hoc humore subtilior est alter vasculosus, qui ex vniuerso ore vaporis ad modum exhalat, ex lingua, buccis, gingiuis, labiis, palato, vel in aquulam cogitur. Hic in febribus deficere videtur, quando os cum ingratissimo sensu squalet, neque in hoc casu saliuales glandulae in officio cessare videntur. Mucus etiam linguae, ex folliculis simplicibus abunde natus, cum saliua se miscet, et sic ex diuersis his humoribus, potissimum ex glanduloso humore tum ex vapore exhalante componitur saliua, quae ab ore sani hominis nunquam abest, quam aut deglutire aut exspuere cogimur. Saliua humor aquosus est, aliquanto tamen viscidus, insipidus, nullo acore praeditus; occultum quidem parcumque acorem in eo, vt in sanguine, esse, eum tamen nec dominari nec ex eo saliuae vtilitatem pendere, Auctor perhibet. Neque etiam lixiuiosa est saliua, eademque destillata aquam insipidam copiosam, exiguum momentum, spiritus, lixiuiosae indolis, oleique empyreumatici, tum salem fixum, partim de lixiuiosa natura partim tessellatum, denique terram exhibet, quae calcarea alia, alia lamellata est, eique similis, quae selenitica dicitur. A terreo hoc elemento tartaream crustam in dentibus et calculos in ductu Whartoniano nasci, Ill. Auctor putat.

Caussa motus in hoc humore eadem est, quae in omnibus corporis humani humoribus, quos vis perpetuo succedentis de corde in minima vasa sanguinis ad destinatos fines vrget, excitatur tamen quoque tum a pressione mechanica ope musculorum, quibus ad manducandum vtimur, tum etiam a

cupi-

cupidine, atque saliuam ad odorem, ad conspectum, denique ad viuidam ideam grati ferculi proiici, hancque caussam ad occultam illam glandularum omnium irritabilitatem, quam in experimentis non possimus imitari, pertinere, Noster asserit. Copia saliuae accurate definiri non potest, cum ab infinitis caussis ea copia aut augeatur aut minuatur. Sic ab aliis secretionibus repercussis augetur, minuitur contra ab aucta quacunque alia secretione; hoc tamen dicendum est, magnum esse saliuae profluuium. Vtilitas saliuae duplex est; partim ea in ventriculum venit, partim cum cibo morso et manducato in ore subigitur, et cibum iam pene dissolutum ventriculo tradit; ideoque summa eius aestimatur necessitas: partem tamen huius humoris in ore resorberi et in venas resumi, vis refocillans a pane cum vino manducato, inebriatio a vino in ore contento aliaque probant.

Cibus in ore praeparatus potusque ibidem receptus multa et composita vi musculorum, operose hic descriptorum, in pharyngem pellitur, ab ea recipitur, et in gulam descendit nec simplici ponderis potentia sed musculorum ope ad ventriculum ducitur. Canalis hic cibarius in omnibus animalibus reperitur, et est primarius character, quo a vegetabilibus distinguuntur. In aliis simplex, multiplex in aliis est, homini tamen vnicus sedem tenet perpetuam; figura non facilis est dictu, in vniuersum tamen conica, cuius omnes sectiones circuli sint. Eadem in vniuersum ventriculi, quae gulae, intestinorum et vesicae vrinariae fabrica est; membranae verae quatuor, extima; musculosa; neruea; villosa; cellulosae telae tres, quae earum tunicarum interualla replent. Prima et extima ventriculi tunica maximam eiusdem partem contegens a peritonaeo est, sequitur tela cellulosa prima, in qua praeci-

p. 63.

praecipui rami neruorum octaui paris et rete truncorum vasorum reperitur. In conspectum tunc veniunt fibrae musculosae, difficulter a membrana externa expediendae, quae in homine aeque ac animalibus quadrupedibus fere eaedem sunt, in equo valde similes, plerumque robustiores, in nonnullis tamen animalibus debiles, in ruminantibus validae. Sequitur tela cellulosa secunda, priore multo laxior; in hac pleraque vasa ventriculi sparguntur et numerosissima, atque in eandem et in intimam exhalat vapor, qui in morbis frequenter cum cellulosis laminis conferuet et in viscidam primo, deinde duram, callosam et cartilagineam abit. Sub hac reperitur neruea tunica, quae vera ventriculi et intestinorum basis est, sub hac vero est tela cellulosa tertia, quae potissimum sedes est praecipua inflammationis. Vltima tunica villosa epidermidi manifesto continua est, quae et decedit et reparatur, quaeque vt cutem vulgaris epidermis, ita nerueam oblinit et defendit. Haec tunica amplior est eis membranis, quibus extus circumpositis interior coercetur, et haec amplitudo insumitur in plicas et iuga eminentia, quae in cauum ventriculi eminent. Dictae rugae in ventriculo super modum distento euanescunt, et in his multo minores aliae vermiculares rugae, reticulatae quasi adparent, denique villi in cauum ventriculi producti cernuntur, quorum natura ea est, vt per eos et arteriae et venae in caueam ventriculi patulis ostiolis aperiantur. Papillae in homine certa fide nondum innotuerunt. Glandulas Noster semel tantum aut bis vidit, de cryptarum genere, simplices, rotundas, lenticulares, membranaceas, cauas, breui ductu per villosam productas; quas, licet semper ostendi nequeant, reiici tamen non posse, autumat. Succus ventriculi, licet interdum acidus vel putridus vel amarus reperiatur, ex muco tamen

et

et aqua componi et ad naturam alcalinam vergere videtur. Hunc ſuccum generant arteriae, quarum plurimae in ventriculo ex coeliaca arteria naſcuntur. Venarum trunci in vniuerſum arterioſorum ſocii ſunt. Nerui numeroſi, a pari vago potiſſimum nati; hinc acris ventriculi interni ſenſus eſt, vehementior potius quam inteſtinorum; acrius etiam quam cutis nuda aut lingua ventriculus ſentit, ita, vt ab acribus, aut potu frigido aut cibo, ventriculum inflante, aut a potu poſt magnam ſitim largiori ſubitae mortes ſequantur. Si autem ad arſenicum aliaue venena ferenda longa conſuetudo hominem aptum reddidit, villoſam tunicam ab acribus criſpatam et inſenſilem redditam eſſe, Noſter arbitratur. Lymphatica vaſa in arcu minori Ill. Auctor vidit quam maxima, alba autem in ventriculo vaſa nuperorum anatomicorum induſtriam non reperiſſe, monet. Inorganicos demum, vt in aliis corporibus, ita in neruea ventriculi et in peritonaeo poros eſſe, quos aqua penetrare poſſit, per eos autem num in viuo animali humor vere penetret, dubitari poſſe, Noſter cenſet.

In ventriculo ſedes famis eſt et ſitis. Prima cibum ſumendi neceſſitas eſt, vt materies humorum humanorum et partium firmarum hincque vires reſtituantur. Celerior eſt altera neceſſitas, ne ſcilicet ſanguis et omnes humores humani, ex ſua indole ad ſalis vrinoſi naturam procliues, ſibi relicti putreſcant, acres fiant et ad vitam alendam minus idonei. Pereunt enim cibo deſtituti homines et animalia; quaedam citius, quaedam ſerius, ita ſaepe, vt per longum tempus abſque cibo vixiſſe dicantur, antequam mortem ſubierint. Cum praeterea per omnia organa excretoria continuo decedat aqueus humor, peculiaris aquae neceſſitas ſitim ſeu bibendi appetitum fecit, ne ſanguis, aqua ſua priuatus, denſetur ſibique relictus coga-

p. 164.

eogatur. Sunt quidem animalia, quae non bibunt, primo carniuora, quae raptu viuunt; aliqua deinde ob peculiares aliquas cauſſas diu abſtinent potu, vt cameli et dromedarii, iique propter aquae penum, quam in ventriculi profundis cellulis circumferunt. Natura ſitis in ſiccitate eſt, quam humor natiuus in lingua, ore, palato, faucibus, oeſophago, ventriculo non contemperat, neque remittit ſenſus ingratiſſimus, niſi aquae in ſanguine reparetur abundantia, et pereunt animalia a ſiti per putredinem humorum et febrem acutiſſimam. Licet autem aqua ſimplex ſanginem diluat, fibras humectet et acrimoniam omnem ſubigat, ad reparandam tamen lympham ſanguinis coagulabilem fibrasque ſtruendas non ſufficit; hinc fames, alter vitae cuſtos, addita eſt, quae eſculenta imperet, in quibus farina, oleum, gelatina maiori copia contineantur, poſſintque noua elementa et fluidis partibus ſufficere et ſolidis. Famem vrgent et excitant robur corporis, vermes, acida, neruorum ſenſibilitas maior, denique ignota conditio, quae facit, vt homines aliqui ſuper reliquorum mores in fame, in copia ciborum, in ſuperandis demum abſurdis et difficillimis cibis excelluerint. Videtur autem proxima famis cauſſa tritus eſſe, quando ventriculi neruoſa iuga tenui villoſa cruſta obducta et in ventriculum pendula, ſuper ſe inuicem confricantur; ſuccum gaſtricum autem, quoties per moram factus ſit acrior, appetitum potius delere quam excitare, Noſter autumat. Auferunt famem cibus et omnia, quae ventriculum diſtendunt et naſcituram in neruis famis ſenſationem impediunt vel natam intercipiunt. Tollit demum famem putredinoſum omne, ſiue in cibo fuerit ingeſtum ſiue intus ab vlcere aliquo, aut ab hepate corrupto inſpiratum.

Ad

Ad cibum potumque tranſit Ill. Auctor, fidisque istis naturae ducibus, fami nempe et ſiti, auſcultandum eſſe, monet, atque adeo fidelem eſſe horum deſideriorum vocem dicit, vt etiam ſpeciem cibi potusque omnino aptiſſime diſtinguant. Homo a Noſtro omniuorus nuncupatur, eiusque inter carniuora animalia et herbiuora mediam eſſe fabricam, et de vtraque habere dicit, vt tamen aliquanto proprius ad herbiuora accedat. Differre dicuntur hae claſſes ventriculo, dentibus, inteſtinis et potiſſimum coeco inteſtino. In aliis interim animalibus, certe plerisque, aliqua in victu variando libertas eſt. Sic inter manifeſta herbiuora, vaccae, oues, equi diſcunt piſcibus viuere. Contra canis et felis, carniuora, diſcunt pane vti aliisque vegetabilibus. Sed haec minus abſona videri debere, Noſter monet, cum non adeo magnum inter ſuccos animales et vegetabiles diſcrimen ſit. Eſt quidem in plantis aliquanto pronior ad acidum natura, ad vrinoſum in animalibus; omnibus tamen comparatis, ſtatuit Noſter, proprie ſolam gelatinam nutrire, atque gelatinam non in ſola animalium lympha, ſed in farina pariter vegetabilium habitare, duplicemque in farina reperiri materiem, alteram amylaceam, alteram glutinoſam; illam vegetabilis naturae tenaciorem acidum elementum continere et cum aqua vinoſam naturam induere, hanc autem glutinoſam ad animalem indolem accedere et ad cadaueris modum putreſcere. Cibus vegetabilis, vt hiſtoria tradit, primus fuiſſe videtur, et quidem ab arboribus repetitus; dein radices in vſum receperunt homines; aliquanto vltra prouecti in artibus farinoſis ſeminibus, tum lacte et ex hoc parato caſeo et butyro vſi ſunt; et oſtendunt primaeuae hiſtoriae, diu et per aliquot ſecula vegetabili cibo ſolo et lacte homines contentos fuiſſe. Fuit enim ſatis p. 188.

 virium

virium alibilium in vegetabilibus, vt homo vitam ſuſtentaret. Licet autem ſalubris vtique ſit victus excarnis, viribus tamen maioribus eget et longiori vitae labore, vt aceſcens farina in glutinis alcaleſcentis naturam tranſeat; atque haec cauſſa eſt, quare vegetabiles cibi minus nutriant minusque dent roboris. Cum enim inter plantas ſuccosque humanos minor quam inter eoſdem ſuccos et animalia ſimilitudo ſit, et plantae pleraeque aceſcant, et tamen acidum hanc naturam vincere oporteat, ad carnes ventum eſt. Inter animalia piſces primi in cibum recepti eſſe videntur. Piſcium enim naturam inter vegetabilia et animalia ambigere, eorumque gelatinam, cum aquoſa ſit et tenuior, minus ſanguinis rubri facere minusque roboris dare, quam carnes, Noſter autumat. Quo tempore carnium vſus inter homines inualuerit, incertum eſt; poſſit tamen credi, a diluuio primordia eius mutationis eſſe repetenda, cum arbores fructiferae nondum ita conualuiſſent, vt cibi eſſet ſatis. Praecipua vtilium carnium penus eſt ex animalibus herbiuoris, quorum lac mite, vrinaeque et faecum modicus foetor, caro ipſa neque praedura eſt neque foetida, et multum habet gelatinae, potiſſimum iunior; carniuora autem quadrupeda parcius in menſas hominum recipiuntur. Atque nullum dubium eſt, in carne alimenti eſſe plurimum, quae ſuccos contineat, noſtrorum ſimillimos. Gelatina enim in vituli fibris nihil fere differt a lympha ſanguinis humani; parum ab adipe adeps; lac a lacte pene nihil. Vt igitur in humanos humores animalium ſucci tranſeant, pene ſola extractione opus eſt, deinde transfuſione; et firmior eſt gelatina et denſior, quae ex quadrupedum carne cogitur, minusque aquoſa ſunt ea omnia, quae ex animalibus prodeunt; hinc robur maius eſt ab eo alimento. Robur enim pendet ab eo repa-

rato

rato, quod eſt amiſſum, et a copia rubrorum globulorum, et a tenacitate glutinis fibrarum. Praeterea dudum eſt adnotatum, eas gentes robuſtiſſimas eſſe, quae carnibus et iis crudis viuunt, vt Tartaros, Braſilianos etc. ſed ſua etiam habet incommoda victus carneus. Quoties enim ſal abundat, acris iam et fluida fit gelatina et naturam adhaerentem amittit. Hinc intelligitur, merum victum animalem non praeſtare eiuſmodi alimentum, quale ad nutritionem optimum ſit. Nimiam enim habet ſalis vrinoſi portionem; hinc foetidi fiunt humores et naſcitur putredo. Cum itaque ſola vegetabilia debilitent et ſola animalia putrefaciant, vtrumque victum oportet commiſcere, vt vires a carnibus ſuppeditentur, et putredo per vegetabilem victum auertatur, ita tamen, vt aliquantum praeponderet vegetabilis, ſub coenam etiam magis, quia nocte minus recte digeritur, atque adeo maior putredinis metus eſt. Ex minerali regno nihil ſibi ſumit homo praeter aquam, ſi eo placet referre, et ſalem. Licet autem ferrum certo in ſanguinem veniat, et ad rubros globulos conſtituendos conferat, nulla tamen in hoc metallo ſaporis gratia eſt, quae faciat, vt admittatur; nulla in dentibus vis, qua ſubigatur; nihil etiam glutinoſi, quod adhaereſcat: vt omnino in partibus firmis vix vllum reperiatur; ſed id ferrum miſtum aquis, miſtum plantarum ſuccis et ſolutum in ſanguinem venit. Sale communi tanquam praecipuo condimento vtuntur homines, quo et carnes ſuas a putredine ſeruant, et recentes etiam, alioquin fatuas, cum valetudinis compendio reddunt ſapidiores. Cum autem ab acore ſolo, quo terra ſalis marini impraegnatur, vis ſit et ad condendum efficacia, ſal acore iſto per ignem orbatus non probatur, hinc ſal marinus, acore quippe non priuatus, optimus cenſetur. Cum ab

acore vis condimenti exſpectetur, acida puriora ea laude valent; hinc dudum acetum, tanquam puriorem ſuccum, acidum et guſtu gratiorem adhibuerunt. Idque omnino ſalubre et condimenti genus eſt et denique potus. Sacchari in condiendo vires inſignes ſunt; carnes enim conſeruat fortius et tutius quam ſal marinus; cum vero carnium ſaporem in fatuum mutet, eo fine non adhibetur. Mel fere ad ea valet, ad quae ſaccharum. Butyrum ſolo ſcopo putredinis auertendae carnibus circumfuſum vtique inſeruire poteſt, ſed eius vis eſt in aere arcendo et inſectis auertendis; atque cum facile ranceſcat, ſaporem corrumpit. Acidus fumus ligni carnes conſeruat, redditque ſaporem non ingratum, tantum vt duriores fiant, et in ventriculo facile haereant.

p. 225. In potu maior eſt quam in cibo ſimplicitas; ſimplicior aqua pluuia eſt, ex qua fontanas, fluuiatiles, lacuſtres et marinas aquas oriri, Noſter credit. Aqua itaque pluuia et ros primigeniae dicuntur aquae, ſunt etiam leuiſſimae, impurae tamen, cum in vtrisque exhalantes de plantis et de animalibus contineantur humores. Nulla autem aqua ad vſus humanos aptior deprehenditur, niſi ea, quae de pluuia per terram arenoſam, quarzoſam, in aqua certe non ſolubilem, purasque rupes tanquam per colum deſtillans, profluit cryſtallina, leuiſſima, etſi aliquanto tamen, quam pluuia, grauior, a pluuia non mutabilis, non putreſcens facile, ſitim facillime ſedans, et ſpiritu quaſi aliquo linguae placitura. Fluuiatiles aquae ſcaturiginibus deteriores et admodum putreſcibiles ſunt. Putealis aqua magnam terrae et elementi peregrini copiam continet, et ſemper omnium deterrima viſa eſt, inprimis in regionibus planioribus. Continentur in omni aqua ignis et aer, interdum fixus, interdum elaſticus; proximum elemen-

elementum aquae immiſtum terra eſt, varii generis, nterdum calcarea, interdum argillacea, in aliis ſpacacea. Inſunt etiam ſales, varii generis, maxime marinus, qui a paucis abeſt, dein nitrum, tum nirum calcareum, ſali Glauberiano analogum, porro ixiuioſi ſales, etiam volatiles, demum acidum et itriolum et cuprum et bituminoſi quid, ſulphur, errum et alia. Aqua omnibus plantis et animalius terreſtribus a natura pro potu deſtinata eſt, et ruda quidem et frigens; abſurdum itaque eſt, boam aquam coctione reddere deteriorem. Videntur nim leuiſſimae et penetrabiles maxime atque linuae placiturae partes continuo auolare, quando gnem ſenſerunt. A decoctione aquae, ob puritaem ſuſcepta, calidus potus ortum traxiſſe videtur. ed periculoſae ſunt deliciae: debilitant enim et vires entriculi et appetitum frangunt. Vinum vel ex voaptate vel ex neceſſitate introductum eſt; homines nim potum aliquem quaeſiuerunt qui ſpiritus exitaret, alacritatem redderet, inebriaret et breue aetumque delirium produceret. Eſt autem omni ino commune, calefacere, vires ingenii et corporis ugere, incitare pulſum, deinde adfectus animi raecipitare, inebriare, ſopire, fibramque animalem nodico vſu confirmare, maiori hebetare et debiliare; omne autem vinum medicamentum eſt, non pous. Cum homines per nouum orbem ſe diffundeent, in regiones delati, viti generandae parum idoeas, aliquid quaeſiuerunt, quod deſiderium eius umoris leniret; inde cereuiſiam inuenerunt, quae commodum habet, quod diminuta ſola copia ordei et aquae momento aucto debiliſſima fieri oſſit. Quae ex lupulo amarorem concepit, crediur calculo et podagrae reſiſtere, et ſi meraca fuerit, abetur pro cibo pene potuque vehementer et conantius analeptico, quam quidem vinum. Accuſant

aeris in viſcore incluſi copiam; et bona etiam cereuiſia artificioſis potius quam naturalibus potus generibus accenſeri debet. Acetum, et ex vino et ex cereuiſia iterata fermentatione ortum, ſanguinem refrigerat, non cogit, ſed nigro triſtique colore foedaturum. Putredini aduerſatur, et cardiaci quid habet atque ſtimulantis; meracus tamen aceti acor a ventriculo male fertur. Spiritus vini, ſiue medicamentum ſiue venenum, num inter potus ſpecies referri poſſit, dubia res eſt; ille vero eſt meracior pars vini, ex omni materia, quae vinum dat, paranda; aqua eſt, occulto acore et plurimo phlogiſto ebria; minori doſi quam vinum temulentiam facit et vehementiorem et facilius funeſtam; vehementiſſime calefacit et ſanguinem in cerebrum congregat, breuem alacritatem excitat, quam ſopor et miſerrimus corporis animique ſtatus ſequitur. Fibras animales ad contractionem incitat, calloſas reddit atque fragiles, et ad omnem porro ſtimulum ſurdas; vaſa omnia anguſtat, humores omnes praeter aqueos cogit, genus neruoſum male afficit et plura alia mala producit, nec vnquam ciborum coctionem adiuuat. Cibi et potus iuſtam menſuram ad integritatem vitae et ad cibi ſalubrem coctionem magis facere, quam ipſum ſelectum, etiam deteriores cibos facile ſubigi, dum exigua eorum copia ſit, Noſter autumat. Licet autem magis in cibo quam in potu, quoad copiam errores committantur, nimius tamen potus, etiam ſaluberrimus, nocet: ventriculum enim diſtendit et relaxat, appetitum deſtruit, et dum aliquando ſubito in celluloſas telas tranſit, cachexias et hydropes efficit. Tempora denique cibi partiri praeſtat, neque vnico prandio vitam ſuſtentare, ita nimirum, vt ad quemcunque paſtum exigua ſit ventriculi diſtentio, vires conſtringentes fortiores, et maior humorum humanorum

copia.

copia. Largius autem prandium, coenam parcam et excarnem eſſe conuenit, cum per ſomnum inteſtinorum et ventriculi motus periſtalticus minor ſit, ad excernenda excrementa ſtimulus deficiat, et tardius appetitus redeat, viresque adeo coquentes labaſcant.

His de ventriculo, cibo potuque praemiſſis, p.258. cauſſas nunc, quae ad mutandum cibum et potum in viuo homine conſentiunt, deinde mutationes, quae in cibo, in ventriculum recepto, accidunt, tandem quid ad eum effectum producendum, et quaenam harum cauſſarum conferat, Noſter enarrat. Inter cauſſas diaphragmatis vim ac muſculorum abdominis enumerat, qua ventriculus vrgetur quam vehementiſſime, et pleni ſtomachi arcus anterior ad poſteriorem adigitur, vt neceſſe ſit, ſi aliquod oſtium apertum fuerit, inaniri ventriculum. Vis contractilis ventriculi in medio ventriculo euidentiſſima apparet, cuius ope integre euacuatur et perſaepe inanis reperitur; eiusque contractio cum laxatione alterna eſt, ita, vt modo hic modo alibi conſtringatur, deinde laxetur, quae alternae vires ſaepe repetuntur. Vocatur hic motus ventriculi periſtalticus, cuius directio deorſum ſiue ad duodenum eſt, ita tamen, vt reciprocatio aliqua locum habeat, quamdiu aliqua in oſtio pylori eſt difficultas, quae cibum per pylorum prohibeat exire. Tempus, quo ventriculus euacuatur, non facile definiri poteſt. Paucum fluidumque cibum celeriter per duodenum inaniri adparet: lente, ſi figurae ſuae tenax, ſi coctioni ineptus, ſi acris fuerit, vt pylorum irritet ſibique oſtium praecludat. Contraria directio a pyloro orſa, atque verſus oeſophagum retrograda, motus antiperiſtalticus vocatur, qui in ructu, qui meri eſt aeris, vapore cibi inquinati, aut in regurgitatione aquae gaſtricae, aut cibi

nonnunquam acidi vel rancidi; in ruminatione porro, quae cibi eſt iterata manducatio, et denique in vomitu, in quo ventriculus contenta ſua omnia per gulam et os expellit, obſeruatur. Cauſſae vomitus, qui totus morboſus eſt, variae ſunt; ſimpliciſſima in ventriculo nimis pleno atque irritato eſt, ex quo vel ructus, ſi flatu plenus fuerit, vel cibus expellitur. Proxima cauſſa pene eadem eſt ventriculi in pyloro clauſi, alia a nimia irritatione, ſiue ſtimulus in ipſo ventriculo haereat, ſiue mechanicus ſit, vt a trahente hernia, ſiue demum alius ſubtilior eſſe ſoleat, vt irritatio ſympathica a vulnere cerebri eſt. Licet vero vomitus cauſſa euidentiſſime in ventriculo ſit, plerumque tamen irritatio ibidem nata et ſenſus ſummae anxietatis, quae vomitum praecedunt, faciunt, vt ad leuandam aegrimoniam vires diaphragmatis et muſculorum abdominis excitatae, atque moleſtiam de homine amoliturae, vomitum perficiant. Hinc recte, vtrasque vires ventriculi et organorum reſpirationis ad vomitum neceſſarias eſſe, Cll. Viri exiſtimarunt. Ruminatio eſt in animalibus cornigeris, quibus quatuor ſunt ventriculi. Cauſſa eius in altero ventriculo eſt, a quo peranguſtum iter ad tertium ducitur, et eminentia quadam alterius ventriculi obſtruitur. Hinc fluida quidem pars tranſit, ſiccus vero cibus, ob exitum difficilem fortemque vim primi ventriculi, inſigniter muſculoſi, atque ſecundi ſimiles vires, per oeſophagum expellitur et in os redit, quaſi naturali vomitu. In os iterum eructatus, altera, tertia et pluribus vicibus manducatur, deglutitur, vſque dum humore multo maceratus totus mollis ſit, atque per anguſtum iter in tertium ventriculum tranſire poſſit. Praeter cornigera alia etiam animalia, vt lepus etc. ruminant; id autem in his fieri ſolet, quoniam plures iis ſunt ventriculi cellulae, fretis diſtinctae, a quibus cibus, dum

dum durior eſt, repellitur. *Qui homines*, inquit Noſter, *ruminaſſe dicuntur, iis oeſophagus (et puto ventriculus) muſculi modo carnoſus dicitur fuiſſe.* Aliae cauſſae coctionis ciborum ſunt calor vicinorum viſcerum, aer per os inter deglutiendum receptus, vapor de ventriculo exhalans et viciſſim in ventriculum receptus, ſaliua deglutita et ſuccus gaſtricus. Inter omnia animalia minimam copiam ſucci in ventriculo habent ea, quae carnibus aluntur, ruminantibus plus ſaliuae eſt, plus gaſtricarum glandularum. Piſcibus, quibus vix vllus oeſophagus et tenuis membranaceus eſt ventriculus, proprium organon natura dedit, quod ad alimentum in ventriculum vberrimum ſuccum adfundit. Appendices ſunt coecae, inteſtinula nempe cylindrica, clauſo fine, fabrica faſciculoſa, plenae albo, ſalſo etiam ſatis vehementer ſucco et mucoſo, quem in pylori viciniam effundunt, vt eo alimentum, quod eſt in ventriculo aut per inteſtina deſcendit, irroretur. Non ſolum bilis, ſed etiam ſuccus pancreaticus, ſaepe in ventriculum redeunt. An fluidum nerueum admiſceatur, quaeritur, ſed *haec ita dicuntur*, ait Noſter, *vt refellere nequeas, ſtabilire vix poſſis.*

Mutationes, quas in ventriculo cibi ſubeunt, cum p. 310. plures eodem tempore eueniant, determinatu ſunt difficiles. Dilutio certe et emollitio ante aceſcentiam tempus ſuum habent, et ſuccus de cibo extrahitur. Cibi recepti primo aceſcunt, ſiue ex vegetabili ſiue etiam animali regno ſumantur: eam enim carnium naturam eſſe, vt aceſcant, experimenta oſtendunt; in omnibus etiam carniuororum animalium piſciumque ventriculis veſtigia acidae naturae inuenta eſſe, obſeruationes tradunt. Inde autem declarari poteſt, cur metalla aliaque corpora a ventriculi liquore erodantur. Quae aceſcunt, ea ſibi permiſſa cum aere et calore fermentant, inteſtino

nempe motu agitantur, quem tum aer atmoſphaericus generat, tum etiam magis aer internus expeditus; tunc enim aer oritur et vapor ſaepe inflammabilis, qui de cibo ventriculo recepto aſcendit. Licet autem et inflammabiles alui crepitus, et flamma et ſputum inflammabile interdum obſeruata ſint, ſunt tamen rara et ex morbo: in homine enim ſano principium fermentationis locum vix inuenit, quam in cibis vegetabilibus continuo multa vis adfluentis liquidi humani opprimit, et in carniuoris putredo conſequitur. Cum omnes humores animalium ad naturam putredinoſam vergant, et acidae naturae exigua veſtigia retineant, cibi acida degeneratio ita ſuperatur, vt in putredinoſam indolem vergat. Vera in hominis ventriculo putredo non occurrit, etſi forte in cibis diutius retentis et in animalibus, quae ſolis carnibus veſcuntur. Deinde certum eſt, maſſam ciborum, qui de ventriculo exeunt, vt abſque eminente aciditate, ita absque perfecta putredine eſſe. Vix vllus etiam ex putredine gaſtrica oritur calor, cum humor perpetuo adfuſus quidquam in ventriculo ſimile praeualere non ſinat. Quamuis autem in adipe et in oleis acor plurimus ſit, non tamen aceſcunt corrupta, ſed in ventriculo diu cruda manent, et plerumque in liquamen ſenſim contabeſcunt, ingratiſſimi ſaporis et odoris. Peracta digeſtione omnes cibi, panis, caro, fructus, lac, vinum etc. in vnam vniformem cineream, aut flauam, aequaliter mollem maſſam pultaceam mutantur, in qua figura et fabrica peculiaris deleta, dotes nimiae odoris, ſaporis, coloris, propriae ſpecies abolitae, durities ſubacta et vniformis mucoſa, mediocriter odorata, fatua natura ex omnibus contemperata eſt.

p. 327. Digeſtione conſiderata ſigillatim nunc oſtendit Noſter, quam partem eius mutationis quaeque cauſſarum,

rum, cibos mutantium, producat. Nullum animal absque plurimo humore cibum coquit, tritus a ciborum coctione abesse potest, et tamen cibus coqui, neque etiam mora in coquendo multo maior est tritu carentibus, quam in animalibus musculoso stomacho instructis. Macerans iste liquor, ex Cl. Auctoris sententia, fere solius ventriculi progenies est, et ab appendicum muco fit, cui in animalibus perfectioribus saliua accedit. Licet autem multum in ventriculo ad coquendos cibos succus possit, et acoris signa non rara sint, minime tamen fermenti nomine vti oportet, quod cibos in naturam animalem salubrem conuertat. Putredinis vero maior vis est. Ea enim omnia corpora animalia et vegetabilia in pultem redigit, glutine elementorum dissoluto. Haec tamen degeneratio absolute in ciborum coctione admitti nequit. Quae animalia iis viribus solis, hactenus enarratis, cibum coquunt, ea solis carnibus vescuntur. Cum autem plurima alia animalia seminibus, duro cortice tectis, etiam nucleis, osseo putamine defensis, viuant, addidit natura potentissimam vim tritus, cum maceratione coniunctam. Hinc graniuoris ventriculum durum dedit; pisciuoris et carniuoris omnino debilis ventriculus est, hinc tritus minor. Sunt etiam alia quaedam coctionis adiumenta, sine quibus cibi digeri possunt, sed quae addita reliquis caussis tamen coctionem ciborum adiuuant. Pertinet eo calor, quippe qui plurimum in soluendo glutine, gelatina diluenda, adipe emolliendo, macerante vi aquae augenda, initiis fermentationis et putredinis introducendis potest. Ciborum vero reliquiae inter auxilia coctionis non admittuntur, cum potius eam inhibeant. Inter alias demum ventriculi functiones primaria est, alimenti partem de ventriculo resumere; hinc multi homines, cum omnia vomerent,

rent, diu tamen vitam tolerarunt. Tandem quaeritur, num anima ſedem habeat in ventriculo? Olim animae ſenſilem ſedem HELMONTIUS in cardia poſuit: licet vero, tenerum ſenſum numeroſiſſimorum in cardia neruorum eſſe, experientia doceat, praecipuam tamen animae ſedem in capite, Noſter ponit.

p. 340. Ad velamenta abdominis tranſit Ill. Auctor, quae, vt fatetur, prius quam ventriculus deſcribenda fuiſſent, niſi Ipſi diſplicuiſſet, id cibi receptaculum ab oeſophago ſeparare. Membrana abdominis viſcera, certe chylopoietica, continens, peritonaeum dicitur; eius lamina exterior dicta eſt mera tela celluloſa, hinc duplicatura peritonaei non bene dicitur, et eadem eſt celluloſa tela, exterius peritonaeo circumpoſita, in quam effuſa aqua ſaccatum hydropem facit. Nunquam in corpore humano peritonaeum ſiccum reperitur, ſed humet vndique viſcida, pingui, olente aquula, quae ex arteriis generatur vaporis ſpecie, et ex omnium viſcerum abdominis ſuperficie exhalat, non vero ex glandulis, quae nullae ſunt: vti vero is humor de arteriis exhalat, ſic in venas ſani corporis reſumitur, et libertatem viſcerum abdominalium et inter ſe et a peritonaeo conſeruat, vt cum ſumma facilitate, ſine frictione tamen moueri poſſint. Idem humor exſudans morboſe inſpiſſatur in albuminis, glutinis puriſue ſpeciem et fibroſam gelatinam. Ex eo etiam vario humore naſcuntur vitioſae adhaeſiones, quae ſatis frequenter viſcera abdominis aut inter ſe inuicem connectunt, aut ad peritonaeum. Ex peritonaei circumferentia in internam eius caueam numeroſae appendices exeunt, ligamenta dicta, de quibus omnia imi ventris viſcera ſuſpenduntur. Meſenterii fabrica eadem eſt, quae in vniuerſum peritonaeo: natura nempe ex celluloſa tela ſtipata eſt, absque fibris,

ibris, vaſculis numeroſis picta ſed exiguis, nullis neruis conſpicuis, hinc ſenſu et motu caret. Deſcriptis poſthac omentis et vaſis et neruis, tandem partium harum, et primo peritonaei vtilitas exponitur. Continet enim illud ſuo in ſitu viſcera pleniſſimi abdominis, vt preſſionem circumpoſitarum virium muſcularium patiantur quidem, neque ideo de ſuo ſitu decedant. Deinde vapore ſuo interiecto viſcera et inter ſe ipſa et cum peritonaeo, alias continuo adhaeſura, ſolum libera ſeruat. Tandem internis ſuis ligamentis et proceſſibus omnia viſcera ſuo loco continet, ne vagari poſſint et in alienas ſedes de ſua vicinia abeant. Meſenterii vtilitas eſt, inteſtina mobilia ſeruare, et in ſede ſua continere. Omenti demum vtilitas eſt, viſcerum et inteſtinorum perpetuo mobilium ad peritonaeum motum a frictione liberum ſeruare, et adhaeſionem ſeu coalitionem inter ſe impedire, et ſanguinem venoſum, adipe reſorpto repletum, ad hepar ducere, vt ſit praecipuum futurae bilis elementum.

Lienem quadrupeda animalia calida habent: exſanguia non; in aliis ſimplex, in aliis numeroſi ſunt, numeroſi etiam nonnunquam in homine, nullum contra fuiſſe in animalibus et in homine, aliqua extant teſtimonia. Omnia in liene inconſtantia ſunt, figura vel maxime, tum in diuerſis animalibus, tum in ipſo eodem homine, neque etiam certior ſitus eſt vel in homine vel in animalibus, et magnitudo nihilo conſtantior, quam priores lienis qualitates. In homine ſano lien ſpongiae quandam habet naturam, quae plurimo ſanguine ebria eſt, color eius in foetu rubicundior, in adulto liuidus eſt, nonnunquam tamen et tunc floride rubet. Arterias habet et venas et neruos et vaſa lymphatica: ductum quidem excretorium nonnulli addiderunt, quem tamen recentiorum induſtria non confirmauit. Lien ſanguine p.385.

guine valde plenus eſt et plus habet aquae, aliquanto plus ſalis volatilis, olei vero empyreumatici minus. Interior lienis fabrica celluloſa eſt; lien humanus ſpongiae ſimilis eſt, adeo ſucculentus, vt elutis vaſis et ſiccatis fere in nihilum abeat. Glandulas aliqui, vt MALPIGHIUS, in liene aſſumſerunt, RUYSCHIUS vero praeter vaſa et celluloſam fabricam nihil animaduertit, cuius ad ſententiam, quae Noſter vidit, omnino propius accedunt. Vtilitatem lienis in ſanguinis praeparatione pro hepate conſiſtere, et lienem in eo miniſterio peculiare quid habere, quod in natura ſanguinis et in motu atque in motus demum temporibus reperiatur, Ill. Auctor docet. Sanguinem, aſſerit, in liene fluidiorem eſſe quam fere in vllo viſcere, et praeterea indole lixiuioſa ſalina, oleum diſſoluente vberiore imbutum. Cauſſam autem, cur ſanguis peculiarem hanc naturam in liene induat, in maiori quam alibi luminis ramorum arterioſorum ſimul ſumtorum ad totum viſcus ratione ineſſe, hinc ſanguinem lenteſcere, in venis potiſſimum retineri, ſtagnando acrimoniam concipere lixiuioſam, putat, idque eo magis, cum in loco calente lienis ſanguis lenteſcat, et putridos adiacentis inteſtini coli habitus per poros inorganicos recipiat. De ſanguine lienali monet, eum inani ventriculo per grandem arteriam in laxum viſcus et molles venas magna copia irruere, idque diſtendere atque in liene copioſiorem manere, ventriculo vero cibis et inprimis aere diſtento lienem contra diaphragma vrgeri, inde quaſſari et inaniri, et ſanguinem eius per venas ad hepar protrudi. An aliae vtilitates per morbos et per viſceris exciſionem erui poſſint, nondum liquide conſtat, de exciſione autem notandum, motum ſanguinis per hepar in aliis plus, minus in aliis paſſum eſſe, vitiatam inde bilem et ciborum coctionem, hinc cruditatem,

tatem, flatus et vrinae augmentum, male cibum coquentibus familiare. Aliae hypothefes lubrico nituntur fundamento.

Pancreatis fabrica, vafis, ductibus et neruis de- p.427. fcriptis, de fucco eius agit, cuius naturam non facile exponi poffe putat, cum et ductus pancreaticus plerumque vacuus reperiatur, et ab alieno humore alias occupetur: faliuae tamen iftum fuccum fimilem effe, colore fubalbido, fapore fubfalfo, etiam infipido aliisque proprietatibus, eius copiam non exiguam effe et perpetuo fluere. Caeterum in plurimis animalibus pancreas reperiri, et, quibus defit, iis certe appendices illas coecas locum tenere pancreatis, ideoque magnam effe huius vifceris vtilitatem et, cum cyftica bilis plerorumque animalium acerrima fit et apprime vifcida, proptereaque vehementiffime inteftinum ad motum periftalticum ftimularet, non absque vomitus forte periculo, et ex ifta parum commode cum cibo mifceretur, cum vifcor repugnet, partem certe vtilitatis fucci pancreatici effe, diluere bilem cyfticam ac mitigare, et ex illo beneficio bilis latius per inteftina cibique maffam poffe dilui, et cum maffa ciborum melius mifceri: inde autem acrimoniam temperari, quae alioquin iter cibi praecipitaret, tandem a fucco pancreatico cibariam maffam dilui et diffolui, vt a faliua et fucco ventriculi; aluum ficcam homini fuiffe, cui fcirrhus ductum pancreaticum comprimebat, fuccumque pancreaticum facere cum aliis faliualibus fuccis, ne vafa lactea inania otientur et coalefcant, oftendit Nofter.

Hepar late per animale regnum dominatur; et p.454. in omnibus quadrupedibus, auibus et pifcibus reperitur, neque paucis infectis aliquid datum eft, non quidem totum fimile hepatis, fed cauum et cellulofum potius et fimilius appendicum pyloricarum, a

Cll.

Cll. Viris tamen cum hepatis nomine deſcriptum. Hepar humanum ſimplex eſt, minus, quam in plerisque animalibus, diuiſum. Animalibus quadrupedibus, quibus diuiſi ſunt pedes, plerisque etiam hepar in multos lobos diuiditur, ſed etiam equo multilobum eſt et porco biſulco atque apro tayacu. In aliis aliter diuiſum eſt; ex quibus omnibus nihil ſatis certi, aut alicuius in phyſiologia momenti deduci poteſt, cum neque cum alimenti genere propria hepatis fabrica coniungatur, neque cum claſſe animalis. Vaſa hepatis adducentia ſunt arteriae, vena vmbilicalis et vena portarum, quae peculiaria quaedam habet: primo naturam arterioſam, vnde ad arterias diu relata fuit. Pariter enim, vt arteriae, ſumma luminum ramorum truncum longe ſuperat, et pro hac ratione neceſſe eſt, vt ſanguinis venae portarum motus tardetur. Sed etiam ideo magis probabiliter cum arteriis coniungitur, quod inſigni robore omnes alias venas corporis humani et eo magis arterias vna vena portarum ſuperet. Magnum etiam venae portarum priuilegium eſt, quod ſola venarum omnium ſuccum aliquem ſeparet de ſanguine. Quod ad naturam ſanguinis attinet, quem ea vena ad hepar aduehit, credibile videtur, diuerſum eſſe a ſanguine aliarum venarum. Eae enim, vt ab vno viſcere et vno membro ſanguinem reuehunt, ita videntur vnius eiuſdemque ingenii ſanguinem continere: vena portarum autem a diuerſiſſimis viſceribus ſanguinem reuehit. Hinc in ſanguine venae portarum plus erit adipis, quam in vllo alio totius corporis cruore, ſecretioni deſtinato; erit in eodem ſanguine multum putreſcibilis et ſubalcaleſcentis vaporis. Vaſa hepatis auehentia ſunt vena caua, dein vaſa lymphatica, quae et ab arteria et a vena portarum liquorem habent; tandem ductus bilarii, hepati prae aliis viſceribus proprii, quorum natura pecu-

peculiaris eſt; exterior nempe membrana ſtricta fit ex tela celluloſa robuſta et craſſa, ſequitur textus celluloſus laxus et inflabilis, tunc neruea tunica cum villoſa ſuperinducta. Muſculoſa fabrica obſcura eſt; irritabilitas ad venena aliqua, ad ferri aciem nulla, neque certus motus. Valde dilatabilis eſt et ad magnam molem diſtenditur. Acriter demum ſentire dicitur, ob dolores acerrimos, quos aegri patiuntur, quibus calculus bilarius maior per eum ductum ad inteſtinum migrat. Nerui numeroſi ſatis ad hepar adueniunt, coniuncti ex octauo pare et ex neruo magno ſympathico. Membrana hepatis communis a peritonaeo eſt, de interiore facie, qua ad ipſum viſcus reſpicit, celluloſa tela vndique efflo-reſcit, in qua celluloſitate corpuſcula ſedent, quae pro glandulis habita fuerunt. Cum omnibus viſce-ribus commune ſit, faſciculos vaſculoſos, ſenſim di-minutos, ramoſos, celluloſa tela obuolutos per eo-rum intima diuidi: omnia haec in hepate euiden-tiora ſunt. Fundamentum cuiuslibet faſciculi praebet venae portarum ramus, et ductus bilarius adſidet; circa eum arteriae ludunt et nerui: circum-dat omnia reticulum celluloſum. Ex his vaſis cum celluloſa tela fit peculiaris caro; hinc hepar firmius eſt, quam alia viſcera et ſero putreſcit. Faſciculi illi vaſorum, qui cum ſuis celluloſae telae vaginis hepatis lobos in maiores et minores lobulos diui-dunt, vſque dum denique carnis hepatis minimae quaſi inſulae ſuperſint, quas nullae porro conſpi-cuae celluloſae lineae diuidunt, et quarum propria ſila celluloſa cum ſuis vaſis firmius cohaerent, quam cum celluloſa circumfuſa, acini vocantur. Ad quem-libet talem acinum concurrunt ramus venae porta-rum, porus bilarius et ramus arteriae hepaticae; in his ipſis acinis venae a caua venas ad portas attin-gunt, et in iisdem humorum ſuorum inter vaſa ve-

nosa, arteriosa et bilaria sunt communicationes. Acinos nemo negat, sed de interiore fabrica dubitatur. Esse glandulas dixerunt aliqui et inprimis MALPIGHIUS. Nostro vero satis certum videtur, *illos animalium hexagonos acinos non elementum, sed agmen elementorum fuisse, lobulum nempe hepatis, ex multis minoribus particulis compositum, sola clausum cellulosa tela. Quare etiam manifesto et caret communi membrana, et flatum impulsum in cellulosa spatiola circumposita dimittit, vt vesicas sub externa membrana excitet.*

p. 519. Vesicula fellea non in omnibus animalibus reperitur; quaedam enim non aliam bilis habent officinam, quam hepar. Licet autem in multis et nonnullis adeo hominibus deesse dicatur, sunt tamen, in quibus accuratiore facta inquisitione adparuit. Potuit enim hepati immersa vesicula latuisse, vel contracta et exigua, ductuque cystico non latior, aut denique consumta fuisse. Ponitur receptaculum bilis in sulco hepatis transuersum retrorsum et sinistrorsum; figura aliquid habet piriforme, est tamen, vbi omnino oualis aut praeter modum longa et gracilis, aut vbi finem coecum longum et acutum reflectit et pene bifurcatum habet. Magnitudo incerta est et per morbos augetur. Membranaceum et tunicatum hoc receptaculum est, in vniuersum eiusdem cum aliis saccis in corpore humano fabricae. Extima membrana ab hepatis membrana externa nascitur; intra hoc velamentum commune cellulosa tela laxa est; sequitur, quam musculosam vocant; irritabilitas est eiusmodi, vt a venenis vesicula se contrahat, non ita ab aliis verioris notae irritationibus. Cellulosa altera vasculosa elegante reticulo arterioso percurritur. Sensu sat acri gaudere aliqua suadent. Neruea se habet, vt in intestino; tum tenerior cellulosa tertia et villosa, semper vt in

inteſtino, pulchre reticulata. Folliculi glanduloſi
on ſemper reperiuntur, attamen, cum aliquando
ſint, poſſunt pro perpetuis haberi, qui in media
rte veſiculae et circa ceruicem conſpicuis poris
ucum rubrum effundunt. Arteriae hepaticae ra-
uli minores per vltimam celluloſam membranam
ſtributi, etiam ſuccum tenuem in veſiculam exha-
nt, et viciſſim venae portarum radiculae aliquid
ea veſicula ſorbent. Pori etiam inorganici fre-
ientes ſunt, vt bilis per integram veſiculam per-
irans colon late tingat. Ex veſicula fellis ductus
cretorius exit, qui cum ductu hepatico conuenit,
rius aliquando, demum in ſinu duodeni. Fabrica
iius ductus in vniuerſum eadem eſt, quae veſiculae.
ullum autem animal veſiculam absque hepate na-
um eſt, nullum etiam, cui veſicula ab hepate li-
ra ſit et diſtans. In nonnullis enim animalibus
hepate ductus in cyſtidem immittuntur; licet
lem in permultis animalibus negari nequeant, in
ımano tamen hepate alia via, quam per ductum
ſticum, bilem ex hepate in veſiculam veniſſe, No-
r nunquam vidit.

Humor, qui vel in veſicula bilaria continetur, p.542.
l in vaſis illis de hepate ad duodenum patentibus,
lis vocatur, alia cyſtica, alia hepatica; hanc mi-
m, illam amariorem dicunt. Collectae tamen
oſeruationes oſtendunt, in hepate quidem bilem
inus amaram eſſe, poſſe tamen per moram ſolam
robuſto animale et denique in ſano homine ama-
ſcere, et dotes conſequi, quae ſunt in cyſtica
le; contra bilem quidem cyſticam in ſano et adulto
omine amaram, neque tamen hunc ſaporem ei
roprium eſſe, cum ad cyſticam fetus bilem non-
um quidem acceſſerit. Bilis indoles propria vi-
or eſt; quae viſciditas tum per aetatem, nam bu-
ıla vitulina viſcidior eſt, tum per morbos augetur.

Quadrupedibus adultis et homini bilis ſana amara eſt, non acida, et per morbos fit inſipida. Color eius in plerisque animalibus viridis eſt, in carniuoris obſcurior et flauedine plurima commixtus; in morbis pene ad nigredinem accedit. Cum amarore et viſcedine intenſior color coniungitur; aquoſa et inſipida expalleſcit. Exhalans portio bilis recentis odore eſt fatuo, fere inciſi abdominis: in nonnullis animalibus acrior. Bilis primo recens facile cum aqua, cum oleo difficilius, miſcetur tamen intertrita; cum aqua ſubacta vires gerit ſaponis et ſoluit oleum, vt aquae miſceatur; humores humanos dicitur fundere; hinc remedium praebet egregium tum internum tum externum, ſed etiam nimia ſua acrimonia in calidiſſimis regionibus in venenum abit, vt v. g. ex piſce *Guamajacuatinga* apud barbaros inter ſumma venena habeatur; cum ſyrupo violarum vireſcit; ab acidis ſalibus ſiccis et acidis mineralibus coagulatur; coit etiam cum ſpiritu vini, debiliter tamen; ab acidis liquoribus vegetabilibus parum mutatur, neque putredo bilis a vegetabili acore impeditur; a ſalibus mediis aut liquoribus parum, neque etiam a fixis ſalibus mutatur et clarior potius fit et flauedo intenditur; cum ſpiritibus alcalinis volatilibus diluitur et commode vnitur et colore intenditur; ſibi relicta putreſcit, tunc foetet et odorem moſchi induit; putredinem adiuuat addita terra abſorbens; ſapor cum putredine acerrimus fit. Aqua diſſipata bilis coit in maſſam ſpiſſam, amaram cum dulcedine, quae in aere deliqueſcit, in aqua lacteſcit, et in ſpiritu vini aquoſo ſoluitur et cum ſabulo aut argilla coaleſcit. In bile tum animalium tum hominis non raro calculi naſcuntur, quorum tanta eſt in homine varietas, vt in claſſes difficilius diſpeſci poſſint, cum hiſtoriae pleraeque non ſuffi-

ciant,

ciant. Graecos enim ſcriptores de hoc morbo, qui ſub tempora renouatarum demum litterarum innotuit, ſiluiſſe, duas tamen claſſes vtcunque conſtitui poſſe, Ill. Auctor notat. Alii grandes iidemque ſubrotundi ſunt, oliuae, nucis, oui aut alia eiusmodi elliptoide figura: etiam teſſerarum ſimiles, quando plures in eadem veſica ſe confricuerunt. Hi calculi plerumque non ſunt lamellati, et alias ex calce aliqua albisque aut flauis aut viridibus glebulis componuntur, friabiles iidem et inſipidi. Plerumque ad ignem colliqueſcunt et funduntur fere vt cera ſigillaris, et flammam concipiunt; in his bilis abundat: alii ardere recuſant, quibus plus terrae ineſt. Denique frequentiſſimi ſunt calculi minores vnius alteriusue grani, fere ſemper nigri, etiam pellucidi, anguloſi, figurarum polyhedrarum. Hi ſemper viſi ſunt arſiſſe. Reperiuntur etiam in ductu cyſtico et ductu hepatico aut choledocho calculi, variae figurae, ſubrotundi, etiam anguloſi et numeroſi, vt in fellis veſicula, inflammabiles, flaui, alias tamen terrei et non inflammabiles. Chemica bilis analyſi obtinentur aer, tanquam ſpuma apparens; aqua in magna quantitate; aqua porro multo ſale volatili impraegnata; adſcendit oleum ſpiritu leuius, flauum, rubrum, lentum, poſtea ſpiritu grauius, piceum, nigrum, empyreumaticum. Salem volatilem pluſimi auctores ſeparare non potuerunt; pauculum alii admiſcerunt et abundius alii. Remanet demum carbo nigerrimus. Calculorum analyſis ea eſt: inſipidi fere ſunt, tamen etiam amari. Alii in aqua ſoluuntur; alii etiam a ſalibus lixiniofis; optime colliqueſcunt in ſpiritu terebinthinae. Alii ſoluuntur in ſpiritu vini. In ſpiritu nitri teneręſcunt et ſoluuntur. Etiam in raphani ruſticani ſucco cruſta exterior molleſcit, et in ſucco cochleariae atque naſtur-

nasturcinarum plantarum soluuntur. Igne demum subiecto calculi dant aerem, phlegma, oleum duplex et carbonem. Ex quibus apparet, bilem non esse acidam, neque etiam alcalinam; olei copiam maiorem habere et acriorem esse sanguine, et a reliquis humoribus humanis in eo differre, quod cum eadem fere aquae copia portionem olei amari et penetrabilis maiorem admistam possideat, cui sal volatilis vrinosus admistus est. Cum praeterea bilis olea aquae reddat miscibilia, etiam ea dote ad saponem accedit.

p. 578. Bile considerata, viam eius nunc exponit Ill. Auctor, illam primo ex hepate per ductum hepaticum in choledochum, hinc in duodenum, dein ex vesicula in choledochum itidemque in duodenum, tandem ex hepate in vesiculam fluere asserit. Alias vias, per quas bilis ex hepate ad vesiculam veniat, atque bilem in vesicula generari, Noster negat. Tandem etiam ostendit, bilem a vesicula ad hepar redire: in sano quidem homine bilis cystica ad hepar non venit, quando vero pertinax obstructio ductum choledochum clausit, vel calculus iter ad intestinum obsedit, videtur de ipsa cystide fellea bilis in ductus hepaticos atque per eos in venam cauam et in vniuersum corpus se diffundere. Non tamen omnis icterus est a cystica bile. Frequentius est ab hepatica, retrorsum reuoluta, quoties eadem obstaculum habet in ductu choledocho. Denique nec bilis iter obstructum solum est caussa icteri, non certe eiusmodi, quem oculi medici possint ostendere. Nascitur enim icterus, et bilis adeo retrograda in sanguinem refluit plurimas ob caussas, quarum aliquae vix corporeae sunt, vt ex ira. Huc etiam pertinet moeror profundior, terror, vulnus cerebri, febris acuta, vulnus a sclopo illatum, tumor in pleura natus: comesti fructus solani, demum ipse viperae morsus.

In

In harum caussarum nonnullis, vt in febre acuta etc. possit subesse latens hepatis inflammatio; in aliis malis bilis motus videtur incitari; in aliis credas tardari bilem et eius motum lentescere, vt angustas et rugosas vias cysticas superare nequeat, vt in dolore animi. In nonnullis demum suspicari possis, ductus choledochi exitum arctatum fuisse. Haec via praeter naturam est, neque potest cum veteribus aut aliis recipi, partem aliquam bilis in sano homine per hepar in sanguinem venosum refluere. Cum bilis ex vesicula non nascatur, neque ab ea in hepar sani hominis redeat, atque ab hepate ad intestinum et ab eodem ad vesiculam veniat, vt per ductum suum in idem intestinum redeat, patet, eius in hepate vnicum fontem esse. Quaeri autem potest, ex quibus vasis bilis decedat? ex venis generari bilem venaeque portarum caussam probabiliorem videri, Noster autumat; siquidem omnia ad bilem generandam idonea ei insint. Sanguinem habet eiusdem indolis particulis pleniorem, quae in bile abundant. Deinde sub putrido humore, qui videatur eam ad alcalinam naturam et ad putredinem concipiendam aptam indolem adiuuare posse, quae est in bile. Porro bilis viscidior est, quam plerique humores humani. Est autem etiam eius proprietatis in vena portarum peculiaris caussa, et in principiis venae portarum lente mouetur sanguis. Quodsi nunc motus sanguinis in hepate lentissimus est, trahent se particulae pingues, quae bilem generant, et is lentor coniunctus cum circuitu tardiori aptissimus erit generando viscido humori, qualis est in bile. Cum itaque multa praecipua vena portarum habeat, quae omnia non sunt in arteria, cui sanguis idem est, qui in renibus, et idem pari celeritate mouetur, bilem ab ista vena secerni, colligendum est.

p. 601. Cum lentus in hepate ſanguinis motus ſit, et bilis in veſiculam recepta in quietem reducatur, ideoque periculum obſtructionis maximum ſit, aliae vires praeter cor hepati datae ſunt, quarum aliae conſtantes ſunt, aliae ad certa tempora reſtringuntur. Perpetuus eſt motus reſpirationis, quo hepar vrgetur; videtur autem eius effectus in hepar quam in veſiculam promtior eſſe inanitur tamen ea exſpiratione. Praeterea veſicula fellea vomitu depletur et peculiarem ſuam compreſſionem a viſceribus, cibum recipientibus, habet, quae vero vires non perpetuae ſunt. Veſicula autem diſtenta proprio motu ſe non conſtringere, nec bilis hac ratione prodire poteſt. Copia bilis, quae ſecernitur, non exigua eſt, variat tamen, ita vt in morbis et ira abundior generetur, et in homine in ſiniſtra decumbente melius inaniatur. Secreti iſtius humoris pars in ventriculum redit, maior vero pars ad inteſtina ſe conuertit, tuncque aliqua mutatur, aliqua cum excrementis diſperit. An autem bilis pars reſorbeatur et ad ſanguinem veniat, certo definiri non poteſt, ſi enim reſorbeatur, eam non acrem eſſe et vim ſuam nimiam amiſiſſe, putandum eſt. Vtilitates bilis magnae ſunt; primo videtur inſeruire diſſolutioni ciborum, et cum muco, et cum oleo et cum aqua ſe miſcere, eaque omnia alioquin hoſtiliter ſe repulſura in vnum homogeneum magma ſoluere. Porro ad acidi ſubactionem confert, quod officium cyſticae potiſſimum bilis eſt. Praeterea ad motum periſtalticum quidquam facit, licet non negandum, hanc vnicam motus iſtius cauſſam non eſſe, quippe qui ſit in inſectis, quibus hepar nullum eſt, neque bilis vlla. Ab ea demum ventriculum ſtimulari, vt famem percipiat, credendum eſt. Inter hepatis vtilitates prima, quae inquirenti ſe offert, eſt generatio bilis, tanquam ſucci, ſine quo cibi coqui nequeunt. Facile etiam

etiam adparet, hepar diaphragma replere et ſuſtentare, vt et in exſpiratione plenus ſit eius fornix, et inter inſpirandum diaphragmatis deſcendentis preſſionem excipiat et ad ſubiecta viſcera perferat. Sed etiam calore ſui ſanguinis, qui eſt plurimus, ventriculum et colon fouet, neque vero ſuccum alimentarium, cum ab inteſtinis eum non accipiat, coquere poteſt, neque in ſanguinem conuertere. Vltima, quae hic mouetur, quaeſtio eſt, an non ſanguinis circuitum hepar moderetur? *In foetu*, inquit Noſter, *ſatis certum eſt, hepar ſeruire frangendo ſanguinis ab vmbilicali fune redeuntis impetui, vt per hepar, arterioſo more diſtributus, multa parte ſui impetus per frictiones neceſſarias amiſſa, lentior per venas reduces in venam cauam rediret, ſitque hepar tutelae auriculae dextrae praepoſitum, quae tantae ſanguinis innitentis preſſioni male reſiſteret, niſi eam hepar debilitaret.* Ab adulto autem homine magnam partem neceſſariae huius in ſanguinis impetu diminutionis abeſſe, cum totum illud maximae venae vmbilicalis flumen nunc ſiccum ſit: cum tamen in adulto vena portarum multum de celeritate ſanguinis amittat, eiusque ſanguis lentius fluat, ſanguinem ſyſtematis viſcerum chylopoieticorum minori cum impetu in venam cauam proximamque dextram cordis auriculam niti, Ill. Auctor putat.

 XII. Phi-

XII.

Philoſophical Tranſactions, giving ſome Account of the preſent Undertakings, Studies, and Labours, of the Ingenious, in many conſiderable Parts of the World. Vol. LII. Part I. for the Year 1761. London: printed for L. Dauis and C. Reymers. 1762. 4. ad pag. 414. tab. aen 14.

h. e.

Transactiones philoſophicae, quae laborum, ab eruditis in variis orbis terrarum partibus nouiſſime ſuſceptorum, quandam exhibent notitiam. Vol. LII. Pars I. ad annum 1761.

pag. 1. 1) *Relatio de vſu Vlicis, ſiue geniſtae ſpeciei*, Furze *dictae, ad ripas fluminum muniendas, in epiſtola* Cl. DAV. WARK ad Cl. STEPH. HALES. Vidit in medio fluminis frutice vlicis arenam retineri, vnde concluſit ad eius vtilitatem in muniendis ripis, et methodum ad haec praeſtanda idoneam deſcribit.

p. 3. 2) *Deſcriptio memorabilis halonis, in litteris* Cl. TH. BARKER ad Cl. WIL. STUKELEY. Memoratis nonnullis, quae mutationem coloris in ſyrio, nec non cometam, in orione viſum concernunt, ad deſcribendam, quae Lyndoni circa vndecimam horam antemeridianam, 20 maio 1737 coelo ſereno atque ſudo per duas fere horas viſa eſt, halonem ſe accingit, eamque in ſchematiſmo exhibet. Conſtabat ex vulgari halone cum circulo horizontali albo, atque ab aliis halonibus, in quibus nulli parelii conſpiciuntur, in nulla re diuerſa fuit, praeterquam quod orbis internus, extremitate ſuperiori ac inferiori cum communi halone connexus, ac iisdem coloribus

loribus licet lucidioribus ornatus, versus medium quatuor fere gradibus arctior fuit circulari orbe eum ambiente. Ellipticam proinde referebat halonem, cuius diameter maior sub quadragesimo quinto gradu visa, coniugata vero quatuor gradibus minor erat, ob quem singularem orbem interiorem Cl. BARKERUS eam notatu dignam iudicauit.

3) *Recensio meteori in noua Anglia visi, et ecnephiae procellosi in ea regione exorti; in litteris* Cl. IO. WINTHROP ad Cl. TH. BIRCH. Anno 1760 decimo maio, fere 35′ post horam nonam matutinam, omnes regionum circa Bridgewater in noua Anglia ad 80 milliaria sitarum, vt postea compertum est, incolae tribus horrendis, ac si maximum exploderetur tormentum, fragoribus exterriti sunt. Explosiones hae intermixtae erant sono terribili, ac eiusmodi, qui in terrae motibus audiri solet, totumque phaenomenon quatuor fere horae minuta durauit. Originem eius, ex relatione fide digni incolae Roxburiensis, aliorumque intra sphaeram huius phaenomeni degentium, adscribendam comperiit Cl. Auctor coelitus delapso globo ignito, diametri 4 vel 5 pollicum apparentis, tantique splendoris, vt lumen solare impedire non posset, quo minus sub sole motu horizonti parallelo a septentrionali plaga versus austrum incedens conspiceretur. p. 6.

Alterum phaenomenon ex ecnephiarum procellosorum genere fuit. Cum enim decimo iulio Cantabrigiis ante meridiem tempestas, flante africo, serena et calida esset, ac post meridiem coelum nubibus obtegeretur, vt tandem circa quintam horam plueret ac semel tonaret: eo ipso tempore plurimi Leicestriae incolae non sine horrore viderunt, nubes ex occidente hiberno, atque occasu aestiuo celerrime conglomerari, quae conglomeratae cum terribili fragore

fragore gyrum formare coeperunt. Hic gyrus versus tellurem propulsus in collis arbores primum saeuiit, easque euulsas ad magnam distantiam prostrauit, lapides ex terra erutos secum rapiebat, vnum 150 librarum grauem ad quinque pedum distantiam prouoluebat, ac cum flumen huius procellae, quod 40° decempedas latum aestimabatur, in planitiem camporum delatum esset, dici vix potest, quantam vastitatem iis intulerit. Emensum cum tanta clade circiter dimidium milliare in domum Dauidis Linde illapsus, eandem funditus prostrauit, e quatuordecim tamen hominibus, qui in ea erant, vnus tantum periit.

p. 17. 4) *Litterae* Cl. NEVIL MASKELYNE ad Cl. TH. BIRCH, *concernentes aberrationem radii lucis per lentem refracti, ex figura sphaerica ortam.*

p. 21. 5) *Excerpta ex litteris Abbatis* DE LA CAILLE ad Cl. WIL. WATSON, *in quibus seriem obseruationum detegendae lunae parallaxi inseruientium, instituendam in insula Sanctae Helenae* Cl. NEVIL MASKELYNE *commendat.*

p. 26. 6) *Litterae responsoriae* Cl. NEVIL MASKELYNE *ad* Cl. WIL. WATSON.

p. 28. 7) *Dissertatio de denario Samnitico nunquam antea vulgato, in epistola* Cl. IO. SWINTON ad Cl. TH. BIRCH.

p. 39. 8) *Relatio de eruptione montis Vesuuii, in epistola* Cl. FRANCISCI HASKINS EYLES STILES ad Cl. PHIL. CARTERET WEBB. Haec tristis eruptio montis Vesuuii d. 23 decembris 1760 accidit, atque dum fumus in apice montis proruere coepit, et flamma

flamma breui post secuta est, cum ingenti lapidum cinerumque in regiones circumiacentes proiectione, Cl. LOWTHER cum Cl. WATSON, et Abb. CLEMENTE ac rusticis quibusdam ducibus, curiositate ducti, in ascendendo hoc periculoso monte occupati, ab eius apice vix 150 pedes aberant. Fugerunt itaque, et parum aberat, quin cinerum copia et lapidibus proiectis obruti interiissent. Fusius haec describuntur in sequenti numero.

9) *Alia narratio eiusdem eruptionis montis Vesuuii; in litteris* Cl. FRANC. HASKINS EYLES STILES ad Cl. DAN. WRAY. p. 41.

10) *Excerpta ex litteris* Cl. ROB. MACKINLAY ad Ill. Comitem DE MORTON, *Romae datis, nono Ianuario* 1761, *quae nuperam montis Vesuuii eruptionem atque antiquam Veneris statuam Romae repertam concernunt.* p. 44.

11) *Cl.* T. W. *epistola ad Cl.* WILL. BRAKENRIDGE, *de termino et periodo vitae humanae, qua luculenter ostenduntur errores, in ordinando pro Breslauia ex tabulis* HALLEYI *calculo facti, falsaeque inde deductae conclusiones; salubritas, quae in hac vrbe permagna iudicatur, hic examinatur et refutatur, ac verus illius status cum variis Angliae locis comparatur, et, demonstrata imperfectione omnium tabularum ex 1000 natis deductarum, methodus indicatur, ad quam multo accuratior tabula confici possit.* Quamuis vita humana, quae a tot tamque obscuris pendeat caussis, nihil sit incertius, ex quo tamen natorum ac mortuorum indices annui conditi et publicae luci expositi sunt, sagacibus admodum ratiociniis animaduersum est, ex vniuersis regionum, vrbium pagorumque incolis multitudini proportionalem vbiuis, si bella, pestes, p. 46.

et

et contagia excipias, numerum hominum nafci ac mori, adeo, vt ex dato numero natorum vel demortuorum annuo in data regione numerus incolarum, et vice verfa ex numero incolarum dato determinari poffit, non qui quidem, fed quot hominum, per annum moriantur, et quae aetates morti maximopere obnoxiae fint, quotue annis totus ille numerus euanefcat. Poft plurium Virorum Clariff. tentamina tandem MOIVREI ac HALLEYI, Geometrarum illuftrium, in fubtili hoc argumento tabulae tantam auctoritatem confecutae funt, vt eruditi curiofiores eas ad ea loca reducere conentur, in quibus viuunt, alii contra ex collatione diuerfarum tabularum ea lege reductarum, vt caeteras, quas praeftant, vtilitates taceamus, difquirant, quaenam loca reliquis falubriora fint. Reduxit, vt ex epiftola fufpicamur, tabulas Halleyanas Doct. NEWMANNUS ad ciuitatem inclytam Breslauiam. Ex tabulis ita reductis pro Breslauia cum multis eruditis Cl. BRAKENRIDGE in fuis de hoc argumento difquifitionibus, transactionibus infertis, non folum pronunciauit, Breslauiam falubriorem effe Angliae ciuitatibus, inprimis vero Londino, fed Breslauienfium etiam ciuium curam in tuenda fobolis fuae falute magnopere laudauit. Hoc aegre fert harum litterarum Auctor, atque omnia conquirit argumenta deftruendae huic fententiae inferuientia. Vrget inprimis, terminum, quem HALLEYUS in tabulis fuis fuppofuit, plane differre ab eo, qui ex indicibus natorum ac mortuorum annuis Breslauienfibus in reductione tabularum affumtus eft. Cuius diuerfitatis cum neque D. NEWMANNUS in reducendis tabulis, neque BRAKENRIDGIUS in ferendo de falubritate Breslauiae iudicio aliquam habuiffent rationem, concludit, priorem imperfectam feciffe tabulam, pofteriorem in iudicio proferendo grauiter erraffe. Plurima

tandem

fandem addit de hoc curioſo ac ſubtili argumento, quae nouis diſquiſitionibus latum aperire poſſint campum.

12) *Experimenta de retardando incremento nimio arborum frugiferarum, ad augendam fructuum copiam; in epiſtola* Cl. KEANE FITZGERALD ad Cl. PETR. COLLINSON. Vidit Cl. Auctor, arbores iuniores in ſolo fertili poſitas ad fertilitatem adduci poſſe, ſi pars corticis praecipuorum ramorum reſecetur. Tentauit igitur in quibusdam prunis et ceraſis, in loco fertili luxuriantibus, medio auguſto 1758 haec: corticem ramorum praecipuorum, trunco proximorum, pruni duplici inciſione circulari diſcidit, qua parte laeuis et ſine nodis erat, vtrasque inciſiones tres vel quatuor digitos diſtantes perpendiculari inciſione coniunxit, ſeparauit corticem a ligno, partem nudam et corticem ſeparatum obtexit, ne aer liber accederet, et poſt quartam horae partem, dum lignum ſtillabat, corticem accurate repoſuit, arctisque faſciis ſuperius et inferius conſtrinxit. Ceraſi caudicem ſimili modo decem lineas ſupra terras eminentem tractauit, nec minus varios ramos ceraſi *morelli*, et praecipuos ramos duarum prunorum *perdrigon*, quae vetuſtae luxuriantes quidem, ſed ſteriles erant. Intra menſem intumuit cortex ſupra et infra ligaturam, qua ſoluta omnia optime coalita inuenit, excepta vna pruno *perdrigon*, in cuius praecipuo ramo cortex repoſitus ex parte coalitus, reliqua ſoluta et delapſa erant. Omnia iterum leuiter deligauit vſque ad aeſtatis acceſſum, vbi omnia perfecta erant, effloruerunt et largos fructus protulerunt. Initio menſis auguſti 1759 idem expertus eſt in variis arboribus iunioribus, inprimis duarum iuniorum pirorum, quae nondum effloruerant, praecipuos ramos ſimili modo tractauit, quarum prior magnam p. 71.

magnam fructuum copiam genuit, alterius ramus circumcisus mediocrem, reliquae arboris partes ne quidem effloruerunt. Deinde corticem in duabus variis malis accurate separauit et vtrumque permutauit, vt alteri alterius corticem apponeret, qui perfecte accrescebat, vtrisque ramis largos fructus proferentibus.

p. 75. 13) *Relatio de vrtica marina, in epistola* Cl. IOSEPH. GAERTNERI ad Cl. PET. COLLINSON. Reperit Cl. Auctor in littoribus meridionalibus Cornubiae varias vrticae marinae species nondum descriptas, quae a Cl. HUGHS Zoophyta appellantur. Cum vero tangentem vix pungant; non recte vrticae marinae dicuntur, et melius referri possunt ad genus *hydrae* LINNAEI, vulgo *polyporum*, cum 1) componantur ex gelatinosa substantia, 2) cum vnum tantum orificium habeant, vsui alimentorum et excrementorum inseruiens, 3) cum idem orificium obsitum sit serie tentaculorum. Nec minus conueniunt cum hydra in rebus accidentalibus; cum degant in aqua, aliis corporibus firmiter adhaereant, lentissime moueantur, viuipara sint, et crescant, etiamsi pars quaedam abscissa sit. Polypi in genere diuidi possunt in duas classes; priores enim irritati tentacula non celant, posteriores ab irritatione se contrahunt.

Altera classis a varia positione tentaculorum, vel in membranaceo integumento, vel in corporis productione, floribus simili, vel in disco polypi positorum, in tres species dispescitur, 1) in *hydram calyciforam*, 2) *hydram corolliforam*, 3) *hydram disciforam*. Prior classis continet peculiarem speciem, *hydram tentaculis denudatis numerosissimis, corpore longitudinaliter sulcato*, hic depictam Corpus fuscum est, tactu laeue, quamuis sit sulcatum, qui sulci saepe in tres minores diuiduntur, et in marginem dentatum

conti-

continuantur, qui corporis ambitum ſub inſertione tentaculorum circumdat. Numerus tentaculorum ex diſco ad pollicem vſque prominentium, colore viridi et in extremitate colore roſeo praeditorum, intra 120 et 200 eſt. Diſci color eſt fuſcus, os in centro poſitum varia diametro et figura. Sunt et aliae duae varietates, colore diuerſo tentaculorum.

Alterius claſſis primam ſpeciem facit *hydra calyciflora, tentaculis retractilibus variegatis, corpore verrucoſo.* Pedunculus cylindricus laeuis, colore carneo, ſuſtinet corpus animalis rotundum, a quo calyx vt membrana continuata oritur, cuius externa ſuperficies et corpus animalis paruis protuberantiis albis obſitum eſt, interna calycis ſuperficies varias ſeries tentaculorum continet, quae maiora ſunt verſus diſcum, quam ad marginem calycis, et transparentia; diſcus ſtelliformis eſt, colore mixto ex fuſco, flauo, cinereo et albo. Hic polypus ſe contrahens corpus in hemiſphaerium irregulare mutat. Altera ſpecies eſt *hydra corolliflora, tentaculis retractilibus frondoſis.* Hoc animal, contractum erucae ſimile, tegitur cute nigro alba, orificium eius in craſſa corporis extremitate inuenitur, in oppoſita adſunt quinque parui denticuli cauum circumdantes. Superficies cylindrici corporis ſex duplices ſeries habet nodorum perforatorum, qui in paruos cylindros extendi poſſunt, quibus animal ſe figere et antrorſum ſe mouere poteſt. Caput, figura ouali vel hemiſphaerica, vacuum eſt et conſiſtit ex fuſca membrana, qua ſimul octo vel decem tentacula inueſtiuntur, quae foramen ſummitatis capitis circumdant, et in varia brachia diuiduntur, multis papillis inſtructa. Hoc animal in fundo maris viuit. Tertia ſpecies eſt *hydra diſciflora, tentaculis retractilibus ſubdiaphanis; corpore cylindrico, miliaribus glandulis longitudinaliter ſtriato.* Corpus ſi extenditur, eſt figura cylindrica, nonnullis

feriebus rectis glandularum obfita, quarum vnaquaeque conftat tribus lineis glandularum, quarum media craffiffima eft. Raro pauciores quam octo feries adfunt. Bafis cylindri eft rofea, reliqua pars flaua, cum cinereo mixta, glandulae colore corporis, media linea ferierum femper alba eft. Ex difco polypi proficifcuntur tentacula octodecim ad triginta fex, fubftantia femi transparente, colore albido, fuperius variegato cum maculis fufcis. Difcus conuexus eft, colore aurantiorum, ambitu maculis fufcis referto. Animal irritatum in conoideam figuram contrahitur; in rimis rupium marinarum habitat. Vltima fpecies eft *hydra difciflora, tentaculis retractilibus, extimo difci margine tuberculato.* Color corporis aeftate ruber eft, in fine autumni obfcure viridis vel brunus fit, fuperficie externa laeui; tentaculis in difcum infertis varii coloris; inter haec et membranaceum integumentum eft feries tuberculorum hemifphaericorum vario colore, quae in ambitu difci pofitae funt. Omnes hi polypi aere accurate expreffi hic confpiciuntur.

p. 85. 14) *Catalogus* 50 *plantarum horti Chelfeiani, Societati Regiae exhibitus a Societate pharmacopoeorum per Cl.* IO. WILMER.

p. 89. 15) *Relatio de cicuta, a Cl.* STOERKIO *commendata*, Auctore Cl. WIL. WATSON. Tres inprimis plantae faepe cum cicuta maiori, ad vfum medicum praecipue apta, ob fimilitudinem confundi folent; 1) eft *cicutaria vulgaris*, in nonnullis Angliae partibus *cow-weed*, in aliis *wild cicely* dicta, quae vernali tempore cicutae fimilis eft, priusquam illius petioli maculis purpureis referti funt, cicutae tamen odor fortior eft, folia magis diuifa et colore viridiori, quam folia plantae *cow-weed*, quae praeterea iam

inter

inter aprilem et maium floret, cicuta demum iunio. Pedunculi cicutae ſunt glabri et maculati, ſemina anguſta, ſulcata, in medio craſſa, in altera pedunculi ſulcati et tomentoſi inueniuntur, ſemina longa, glabra, nigra. 2) *Cicuta minor* PARKINSONI, vel *cicutaria tenuifolia* RAII, aeſtate et autumno ſaepe pro cicuta habetur, a qua differt ratione f liorum, quorum color et figura cum petroſelino conuenit, pedunculi non maculati ſunt, et deficit odor peculiaris cicutae. 3) *Myrrhis ſylueſtris ſeminibus aſperis* C. BAUHINI, verno tempore facile cum cicuta permutari ſolet, a qua differunt myrrhidis folia maxime diuiſa et minus viridia, odor eſt debilis et deſunt maculae; ſemina cylindrica, aſpera, in apicem terminantur. Folia cicutae colligantur tempore ſicco, medio maio, dum caules floriferi progerminant, odor fragrans venenatus iam adeſt, et petioli maculis purpureis referti. Ad haec inprimis reſpiciendum eſt ob clima, ſolum, ſitumque diuerſum, quippe quod cicutae radix diſciſſa in Anglia nunquam ſuccum lacteum praebet, qui emanare a STOERKIO dicitur.

16) *Deſcriptio anthelii prope Oxonium obſeruati, data in litteris* Cl. IO. SWINTON ad Cl. TH. BIRCH. Anthelii ex eo phaenomenorum genere ſunt, quae raro apparent. In transactionibus non niſi duorum antheliorum ab HEVELIO Gedani 1661. d. 10 ſept. et a WEIDLERO in Saxonia 1738. d. 18 ian. obſeruatorum deſcriptiones occurrunt. Tertium hic deſcriptum ac aeri inciſum, die 24 iulii 1760 circa 10 horae minutum poſt ſeptimam horam tempore veſpertino, vidit Cl. SWINTON Cudſdena Oxonium reuertens. Sol verus in regione occidentali erat ac tenuis nubecula eius radios paululum minuebat, in regione oppoſita vero ſplendebat pſeudoſol, nube p. 94.

 atra

atra circumdatus, cuius magnitudo ac ſplendor, quamuis pro diuerſo athmoſphaerae ſtatu continuo diuerſus eſſet, veri tamen ſolis magnitudinem et ſplendorem exaequabat, diſcus vero anthelii non aeque bene terminatus erat ac ſolis diſcus.

p. 98. 17) *Relatio producti naturae Dumbari in Scotia, ſimilis illi in Giants-Cauſeway Hyberniae reperiundo,* ab S. V.-RICHARD. Hic deſcribitur portus Dumbaricus, inter duas rupes ſitus, quarum vna eſt promontorium, cuius ſumma pars conſiſtit ex lapide rubro, duro, et lapidi quadrato ſimili, qui ſiſtit pilas trium laterum ad octo vſque, ſubſtantia albo rubra ſelenitica inuicem mixtas, et ex laminis horizontalibus conſtantes, iuncturis inaequalibus, maculis et venis lapideis albis.

p. 99. 18) *Narratio memoratu digni phaenomeni Oxonii obſeruati, in litteris* Cl. IO. SWINTON ad Cl. TH. BIRCH. Viceſimo primo ſeptembris 1760 verſus veſperam ab horae ſextae 40 minuto vſque ad ſeptimae horae 25 minutum Cl. Auctor conſpexit meteoron nunquam antea viſum, cuius icon aeri inciſa eſt. Atra enim nubes, columnae ex denſiſſimo fumo formatae inſtar, horizonti ad perpendiculum inſiſtens, ſenſim ſenſimque zenith verſus prouoluta, tandem verſus oppoſitam coeli partem ſe extendebat. Ea parte, qua horizonti proxima erat, aliquot gradus lata fuit, reliquae partes tanto latiores viſae, quo propius ad coeli punctum verticale accedebant. Circa horam ſeptimam in circularem fere haec columna orbem commutata iridem retuliſſet, niſi illum eius colores ab ea diſtinxiſſent; inferiores enim partes atrae, altiores ſubfuſcae atque albae apparebant; margines vero ſubflaui primum valde laeuigati ac bene terminati erant, deinde autem irregularis figurae.

ae. Cum hoc phaenomenon per aliquot horae minuta lunam conſpectui plane ſubduxerit, et in locis ab Oxonio quinque quinimo duodecim milliaria diſſitis eodem tempore obſeruatum fuerit: facile apparet, quantae denſitatis, quantaeque altitudinis fuerit. Cl. SWINTONUS illud inter tubas turbineas terreſtres referendum eſſe docet, tantoque magis admirandum eſſe, quanto magis conſtat, tubas turbineas marinas nunquam in mare circa aquam, multoque minus terreſtres Oxonii fuiſſe obſeruatas.

19) *Relatio de nonnullis productis naturae in Scotia, ſimilibus illis in Giants-Cauſeway in Hybernia deprehendendis, in Epiſtola* Cl. EM. MENDEZ DA COSTA ad S. V. RICHARD. In Inſula Cana rupes portus in pilas polyedras eriguntur verſus meridiem, et in fine occidentali Inſulae adeſt rupes humilis, vbi inuenitur pauimentum e lapidibus hexagonis recte compoſitum, vnius pedis et nouem pollicum, cui ſubiacet ſimile pauimentum. Conuexitas pilarum deorſum, concauitas ſurſum ſpectat. p. 103.

20) *Elementa tabularum nouarum de motu ſatellitum Iouis, in epiſtola* Cl. RICH. DUNTHORNE ad Cl. CAR. MASON. p. 105.

21) *Diſſertationem de zoophytis Regiae Societati Scientiarum Angliae ad legendam et diiudicandam tradit* IOB. BASTER. Zoophyta et plantae et animalia ſunt, quippe quae radice corpori cuidam adnexa creſcunt, et tacta ſe affici ſentiunt, eſcamque occurrentem membrorum motu arripiunt. Duo eorum genera poſuit LINNAEUS, dura ſiue lapidea, vel mollia, quibus falſo adnumerat pennatulam, hydram, taeniam, voluocem, cum nec radicem habeant, nec p. 108.

 corpori

corpori adhaereant, et mera animalia ſint. Corallia ſunt plantae e conferuarum genere, in quorum apicibus non polypi, ſed ſemina cellulis incluſa reperiuntur, id quod detexit Cl. Auctor in *corallina dichotoma, capillari, articulis cylindricis, breuiſſimis, dichotomis, ſubclauatis*, LINNAEI no. 7. *in corallina dichotoma, capillari, articulis omnibus clauatis*, LINN. no. 8. *in corallina capillari, inferne pinnata, articulis cylindricis*, LINN. no. 9. Putat deinde, *penicillum*, ſiue *corallinam culmo ſimplici, ramis faſciculatis, faſtigiatis. dichotomis flexilibus, inarticulatis*, LINN. no. 10. nec ad corallina, nec ad ſertularias, vel ad alia zoophyta pertinere, cum ſit vermis tubiphorus ex ſcolopendrarum genere. In ſertularia iam ab initio perfecta vegetatio obſeruatur, cum ouula tenerorum inſtar geniculorum ex corpore matris propullulent, increſcant, decidant, et, ſi lapidem vel aliud corpus durum offendunt, ei adhaereant, donec foetus excludantur. Ouuli teſta eſt vegetabilis, protrudens radiculas et breuibus articulis increſcens; internum oui eſt animale, ſimul cum teſta ramulos ſpargit, vnde flores ſiue polypi prodeunt, qui ſemina ſiue ouula pariunt. Eiuſmodi vegetationem per quatuor menſes obſeruauit in *ſertularia abietina*, ſiue *ſertularia denticulis ſuboppoſitis tubulatis, calycibus oualibus, ramulis alternis* LINNAEI no. 5. Impoſuit enim ſertulariam in vitrum aqua marina plenum, quam in dies bis mutauit, et intra quatuor hebdomadas apex extendebatur et polypus enatus eſt. Idem obſeruauit in polypis plumaceis, qui vero in mari magis, quam in aqua dulci, creſcunt.

p. 119. 22) *Narratio inuſitati phaenomeni Doretſhirae obſeruati; in litteris* Cl. IO. STEPHENS ad Cl. EM. MENDEZ DA COSTA. Menſe auguſto 1751. cum tempeſtatem per aliquot tempus calidam et aridam

exce-

excepit largior pluuia, colles Charmoutho propinqui, ac Dorſetſhira verſus auſtrum proſpicientes, mutata hac athmoſphaera ſubito fumare coeperunt, breuique poſt ſubtili quidem, ſed viſu percipienda flamma, per aliquot dies continuo arſerunt. Poſthaec ſemper quidem fumum emiſerunt, ſed interdum tantum ac per interualla arſerunt vſque ad hiemem. Sequenti tempore, quoties largius, inprimis cum tonitru ac fulgure, pluerat, vel ventus notozephyrus ſeu africus (qui fluctus marinos contra colles hos tanta vi propellit, vt ſaepe numero ingentes eorum partes proſternat,) flauerat, toties ſemper idem phaenomenon apparuit. Cl. STEPHENS perſcrutando anno 1759 interiorem compagem horum collium, illico magnam in iis pyritarum copiam inuenit, qui quidem non conſtituebant aliqua ſtrata regularia, ſed diſperſi, interpoſita terrea maſſa, aceruatim iacuerunt; porro inuenit magnam copiam marcaſitarum, quae fere decimam partem ſulphuris continebant, cornuum ammonis, aliorumque conchyliorum cruſta ex materia pyritarum conſtante circumdatorum, et belemnitarum ſimili materia obſitorum. Colles, qui ad duo milliaria fere excurrunt, a ſuperficie vſque ad libellam maris 35 vſque 40 pedes profundi, fundo inſiſtunt argilloſo atri coloris, bitumine valde impraegnato. Curioſitate ductus Cl. Auctor ex hac collium materia centum libras collegit, eamque coaceruatam aerique expoſitam quotidie aqua humectauit, vnde poſt decem dies calor exortus eſt, breuique poſt aceruus per aliquot horas exarſit, donec omne phlogiſton in eo conſumtum eſſet. In fine tractationis exinde et rationes huius phaenomeni redduntur, et variae concluſiones, quae montes igniuomos, terraeque motus et thermas concernunt, deducuntur.

p. 123. 23) *Additamenta de quibusdam laminis vitri albi in Herculaneo repertis, ex epiſtola* Cl. IO. NIXON. ad Cl. CAR. MORTON.

p. 135. 24) *Deſcriptio Cephi (Cepphus) ex litteris* Cl. LYSENS ad Cl. ROBERT. MORE. ALDROVANDUS quidem iam deſcripſit hanc auem maſculam, a qua differt haec foemina, cum latera mandibularum non purpurea ſint, nec oculi ex parte rubri, nec circa oculos orbis albus, ſed potius ſemicirculus variegatus, femoribus, alias viridibus, hic coeruleis, pedibus et membranis digitos connectentibus in mare fuſcis, in foemina ex parte nigris.

p. 140. 25) *Excerptum ex indice dioeceſeos Holy Croſs dictae in Salop, a die Michaëlis* 1750 *ad diem Mich.* 1760. a Cl. ROB. MORE *communicatum.*

p. 141. 26) *Relatio terrae motus, qui Vlyſſipone die* 31 *martii* 1761 *contigit; in litteris ex ea ciuitate die* 2 *apr.* 1761 ad Cl. IOSEPH SALVADOR *datis.*

p. 142. 27) *Alia eiuſdem terrae motus narratio, in litteris* Cl. MOLLOY ad Cl. KEANE FITZGERALD.

p. 143. 28) *Continuata relatio caſus* Cl. WIL. CAREY, *cuius muſculi oſſeſcebant. In litteris* Cl. WIL. HENRY ad Ill. CADOGAN. Initio ſaliuatione vſus eſt, et emplaſtra mercurialia bono cum ſucceſſu brachiis et articulis impoſuit. Poſtea per aliquot menſes balnea marina adhibuit bis ſingulis diebus, ac deinde proſpero cum effectu corpus et articulos fricauit cum ſucco quercus marinae; ſic ſanitatem quidem recuperauit et vſum articulorum oſſificatorum, atque genuum callus ita ſoluebatur, vt viginti milliaria anglica vno die conficere poſſet: attamen

duri-

durities brachiorum et muſculorum ad carpum vſque continuatur, quamquam non amplius increſcit.

29) *Deſcriptio noui thermometri atque barometri, data in litteris* Cl. KEANE FITZGERALD ad Ill. Comitem DE MACCLESFIELD. Thermometri huius deſcripti metallici, quod iuxta SMEATHONI tabulam expanſionum metallorum ingenioſiſſime excogitatum atque adornatum eſt, et quod ex ſententia Auctoris multo maiora prae reliquis thermometris commoda habet, ideam aeque ac barometri, ab aliis plane diuerſi, vix aliter quemquam conſecuturum putamus, quam accurata omnium partium ea conſtituentium collatione cum ſchematiſmis ab Auctore ſuppeditatis, attentaque totius machinae thermometri ac barometri conſideratione. p. 146.

30) *Narratio terrae motus in Inſula Madeira die 31 martii* 1761 a Cl. TH. HEBERDEN *data, et a* Cl. WIL. HEBERDEN *communicata.* p. 155.

31) *Relatio de tractatu latine ſcripto et Societati Regiae tradito, hoc titulo* *): de admirando frigore artificiali, quo mercurius eſt congelatus, diſſertatio, cet. a I. A. BRAUNIO, *per* Cl. WIL. WATSON. p. 156.

32 - 48) *Variae hic enarrantur obſeruationes, quae tranſitum Veneris die 6 iunii 1761 concernunt, et a celeberrimis Aſtronomis Londini, Oxonii, Pariſiis, in Inſula Sanctae Helenae, in Suecia, Conſtantinopoli, in Sibiria, Lugduni Batauorum, et in aliis locis factae ſunt.* p. 173 - 255.

49) *Caſus aegri, ex cuius vrethra calculus magnus per perinaeum exiit, cum Societate Regia communicatus* a Cl. IOS. WARNER, *cui hunc commentarium miſerat* Cl. p. 258.

 FRE-

*) vide Comment. noſtr. Vol. X. Part. II. pag. 212.

FREWEN. Nauta, 76 annorum, a ſex vel ſeptem annis doloribus calculi in dies auctis vexabatur; apparuit in latere dextro perinaei verſus ſcrotum tumor durus, increſcens, et partes ita extendens, vt tandem dilacerarentur, et calculus inſignis hic depictus prodiret; vrina deinceps ſemper ex hoc vulnere contracto et calloſo egreſſa eſt. Alius, viginti duorum annorum, per aliquot annos inſignes dolores calculi pertulit, donec tandem perinaeum poſt inflammationem disruptum eſt et calculus egreſſus, altero calculo in vrethra relicto, quem Cl. Auctor hac diſtenta exemit; labia vulneris ſutura vnita intra quatuordecim dies coaluerunt.

p. 264. 50) *Relatio caſus pueri, qui vtrumque malleum et vnum ex incudibus amiſerat, communicata* a Cl. PHIL. MORANT. Accidit hoc malum poſt febrem inflammatoriam malignam putridam, cum cutis eruptione ſcarlatina, tumore, dolore, et obſtructione naſi coniunctam; neſcit vero, vtrum membrana ſit deſtructa, an ita relaxata, vt oſſa haec deciderint; auditus tamen maxima ex parte periit. Adfuit fortaſſe abſceſſus tympani, quod inde deſtructum eſt.

p. 265. 51) *Obſeruationes, quae corpus Regis mortuum concernunt*, a Cl. FRANCISCO NICHOLLS. Humi proiectus ſine ſenſu et motu inuentus eſt in conclaui, cum leui contuſione temporis dextri, nec ſanguis amplius e ſecta vena emanauit. In ſectione cadaueris viſcera abdominis integra et ſana apparuerunt, praeter nonnullas hydatides renum; cerebrum ſanum erat; nec ſanguis ibi extrauaſatus; pulmones nec inflammati, nec ſcirrhoſi, attamen pericardium a ſanguine coagulato diſtendebatur, et in media parte lateris ſuperioris ventriculi dextri cordis orificium rotundum craſſitie digiti minimi conſpiciebatur, per quod

quod omnis ſanguis ventriculi dextri in cauum pericardii tranſiit, et cor ita compreſſit, vt ſanguis venarum ad auriculas mitti non poſſet, eaeque vna cum ventriculis vacuae inuenirentur. Cum igitur cor nullum ſanguinem ad cerebrum mitteret, ſtatim omnes animales et vitales actiones ceſſarunt, et mors ſubita ſecuta eſt. Duplex itaque oritur quaeſtio: 1) cur dextrum latus cordis ſanguine tantopere repletum ſit, vt rumperetur? 2) cur ſanguis potius disruperit ventriculum fortiorem, quam auriculam debiliorem? In trunco aortae aderat transuerſa fiſſura membranae internae pollicis vnius et dimidii longitudine, per quam tranſiens ſanguis ſub tunica externa ecchymoſin fecerat, quae principium aneuryſmatis declarabat. Haec diſtenſio aortae profecto iam diu adfuit et debilitatem arteriae pulmonalis et ventriculi dextri iam ab initio excitauit, ipſam autem aortam in ruptura ventriculi violentam diſtenſionem ſuſtinuiſſe, ex recenti fiſſura aortae apparet, in qua diſtenſione proxima cauſſa latet, cur ventriculus nimio ſanguine onuſtus rumperetur. Cauſſa proxima diſtenſionis aortae fuit compreſſio abdominis in deponenda aluo. Alteram quaeſtionem ſoluunt duae res, 1) textura, connexio, et capacitas pericardii, quae vix maior eſt, quam vt cor contineat, dum duo eius caua repleta ſunt, duo autem vacua, 2) ordo, in qua acciderunt hae nimiae diſtenſiones vtriusque arteriae et cauitatum cordis. Prima diſtenſio profecto accidit in aorta, et arteria pulmonalis ſuffecit, ad impediendum ſanguinis exitum ex ventriculo dextro et arteria pulmonali, et nimis extendenda haec caua, vt ideo eodem tempore hae duae arteriae magnae et ventriculus dexter nimis extenſus ſit, et pericardium tertiam partem vltra modum continuerit. Dum itaque circulus ſanguinis in pulmonibus ceſſabat, auricula et ventriculus

ſiniſter

ſiniſter contracti manſerunt, vt interea ventriculus dexter, maius ſpatium in pericardio inueniens, tantopere impleri potuerit, donec rumperetur. Adiectae ſunt icones huius cordis rupti.

p. 275. 52) *De inaequalitatibus motuum planetariorum ex mutua planetarum attractione ortorum, demonſtratis in litteris* Cl. CAR. WALMESLEY ad Cl. CAR. MORTON.

p. 336. 53) *Recenſio tractatus gallici, Societati Regiae transmiſſi, cui titulus:* Lettres ſur l'Electricité, Auctore Abb. NOLLET, a Cl. WIL. WATSON.

p. 344. 54) *Caſus viri, cuius cor inſigne volumen habuit,* a Cl. RICHARD. PULTENEY, *communicatus* a Cl. WIL. WATSON. Vir, 33 annorum, in pueritia rhachitide debilitatus, a refrigerio incidit in pleuritidem, paulo poſt in rheumatiſmum verum vehementem, quo ſedato thermis bis vſus eſt, anxietate autem, animi deliquiis et palpitatione cordis vlterior earum vſus impediebatur; rheumatiſmus pectus et genua vehementer affecit, pulſus mollis ac celerrimus, palpitatio cordis inſignis, et inprimis ſomni defectus adfuit, nec niſi lateri ſiniſtro ob ſuffocationis metum incumbere potuit. Debilitas eius vnam tantum venaeſectionem, ſed bono cum ſucceſſu, permiſit. Accedit ſenſim hydrops, tuſſis, aſthma, haemoptoes, mors. Cauitas abdominis in ſectione continuit liquorem fuſcum tenuem, ventriculus et inteſtina erant valde inflata, pulmones ſani, ſanguine turgentes pleuraeque adhaerentes; pericardium vbique firmiter cohaeſit cum corde permagno, pallido, textura maxime flaccida. Totum cor aneuryſmaticum viſum eſt, parietibus vbique tenuibus, ipſaque aorta valde laxa fuit, minime tamen concretiones poly-

polypoſae inueniebantur. Cor, abſciſſis vaſis maioribus, 28 vnciarum pondere fuit.

55) *Narratio quorundam de electricitate experimentorum, facta in litteris* Cl. EDUARD DELAVAL ad Cl. BENIAMIN WILSON. Ingenioſiſſimus DELAVAL per experimenta quaedam Vol. LI. Ph. Tr. deſcripta, lapides aliasque res ex terra confectas, per diuerſas methodos, ac inprimis per diuerſos caloris gradus ex non electricis fieri electricas docuit. Quod cum eruditorum nonnulli ita interpretarentur, eam mutationem corporum non immediate a calore pendere, ſed potius ex omnis humoris euaporatione conſequi, quae accedente calore neceſſario contingit. Huic ſententiae erroneae obuiam iturus ſequens in medium profert experimentum. Si tubulus vulgaris ſugendae herbae Nicotianae adaptatus vel aliud corpus tenue eiusdem ſimilisque materiae igniatur, vſque dum rubeat ex calore, tum materiae electricae propagandae aeque aptum eſt, ac ſi frigidum fuerit. Refrigeſcens deinde ſenſim ſenſimque eum caloris gradum conſequitur, in quo maximam electricitatem exſerit; poſt vero paucioribus quam duobus horae minutis omnem perdit electricitatem, quamquam nondum plane frigidum factum eſt. Ecquis eo interuallo temporis eam humiditatem deſtruendae electricitati ſufficientem imbibiſſe arbitrabitur? Praeterea ad haec experimenta nullum ex eo corporum genere adhibitum, quae humiditatem aeream ſubito attrahunt. Secundum experimentum deſumit Cl. DELAVAL a corpore, in quo per calorem effectus priori plane contrarius ac oppoſitus producitur. Etenim gradus caloris, ad conciliandam aliis corporibus electricitatem neceſſarii, hoc corpus efficiunt non electricum. Eſt illud corpus cryſtallus Yſlandica ex duplici, quam in ea lucis radii patiun-

patiuntur, refractione, notiſſima, in qua haec phaenomena conſpiciuntur. Si in aere moderati caloris fricatur, aliqua vix notabilia electricitatis indicia exhibet, deinde increſcens calor ad paululum maiorem gradum eo, quem in manu obſeruamus, omnem plane electricitatem deſtruit, tandem refrigefactus lapis hanc denuo conſequitur. Cl. DELAVAL fruſtum huius cryſtalli vaſi, mercurio repleto ac glacie circumdato, impoſitum per duas horas caute poſthaec, ne aliquem a manu reciperet calorem, extractum fricauit, ac in eo tum eam electricitatem animaduertit, quam nullo alio tempore; poſtquam vero eum in foco ad diſtantiam ignis aliquam per aliquot minuta conſtituerat, electricitas eius tota deſtruebatur, nec frictione aliqua eius ſigna produci poterant. Hinc Auctor concludit, duo diuerſa dari corporum ſolidorum genera, quorum vnum calore conſequitur electricitatem, quo eodem alterum hanc amittit, cum tertium corporum genus, vt vitrum, cet. per omnes caloris gradus, in reliquis neceſſarios, eandem retineat.

p. 357. 56) *Relatio de encrino cum ſtipite articulato, in littoribus Inſulae* Barbados *reperto, qua declaratur, ad quodnam genus animalium referenda ſint foſſilia, quae dicuntur ſtar-ſtones, aſteriae et aſtropodia in pluribus huius regni partibus inuentis: in litteris* Cl. IO. ELLIS ad Cl. EM. MENDES DA COSTA. Eſt *encrinus capite ſtellato ramoſo dichotomo, ſtipite pentagono equiſetiformi;* ſtipes longitudine tredecim pollicum, diametro tertiae pollicis partis, decreſcit paululum in ſummitate, e vertebris pentagonis teſtaceae ſubſtantiae conſtat, tenui cartilagine coniunctis, vnde pendet motus animalis. E centro capitis tranſit canalis per centrum omnium vertebrarum ſtipitis; in diſtantia vnius pollicis et vltra multae ſeries, e quinque

que brachiis cylindricis articulatis verticillatim compositae, obseruantur, quae in quinque cauitates vertebrarum inseruntur; articulus quilibet longitudine et diametro duodecimam partem pollicis aequat, et centrum articulorum coniungit canalis cum centro trunci; interior ac inferior superficies articulorum quatuor tubercula ostendit, substantia testacea. Nonnullae vertebrae magis eminent, et anguli in globulos paruos desinunt, qui maiores sunt in vertebra capiti proxima, ipsaque crassitie a reliquis vertebris differunt, et valde exiguae fiunt versus caput. Id, quod dicitur caput, est calyx oualis, substantia crustacea, in centro stipitis haerens, 1 $\frac{3}{4}$ pollicis longus, et $\frac{1}{4}$ poll. profundus, in cuius centro est cauitas, fortasse cum parte interna vertebrarum stipitis connexa, vbi ventriculus et intestina animalis haerere videntur. Sustinetur vero calyx sex brachiis dichotomis testaceis, quorum singulorum basis tribus articulis constat; vnumquodque brachium diuiditur in duo brachia articulata, inferius conuexa, superius plana, cum sulco profundo in medio ascendente, et duabus seriebus tentaculorum obsito, vt in asteriis. A margine superiori articuli medii brachiorum proueniunt duae series vnguium tenuium articulatorum, digitis similium, semipollicem longorum et in apicem desinentium, qui etiam in conuexa parte duas tentaculorum series continent. Addita est icon encrini aeri eleganter incisa.

57) *Annotatio in locum quendam Editoris Ephemeridum Paris. quibus titulus:* Connoissance des Mouvements Celestes pour l'Année 1762. *facta in litteris* Cl. MATTH. RAPER ad Ill. Com. DE MACCLESFIELD. p. 366.

58) *Excerpta ex litteris* Cl. DE LA LANDE ad Cl. BEVIS *e gallico translata.* p. 369.

59) Ob-

p. 371. 59) *Obſeruatio tranſitus Veneris ſub ſole die VI. iun.* 1761, *in Inſula* Rodriques, a Cl. PINGRE, *e gallico translata per* Cl. MATTH. MATY.

p. 378. 60) *Obſeruationes inſtitutae in* Promontorio Bonae Spei a Cl. CAR. MASON et Cl. DIXON *ad tempus medium reductae, cum appendice.*

p. 395. 61) *Latitudo Obſeruatorii in* Promontorio Bonae Spei, *determinata per obſeruationes diuerſarum ſtellarum* a Cl. CAR. MASON.

p. 396. 62) *Narratio obſeruationis tranſitus Veneris ſub ſole die VI. iun.* 1761 Madraſſi *in India Orientali* a Cl. WIL. HIRST *factae ac deſcriptae in litteris eiusdem* ad Ill. Com. DE MACCLESFIELD.

p. 399. 63) *Relatio de tractatu impreſſo, latino ſermone, et Regiae Societati tradito, hoc titulo*: de Veneris ac Solis congreſſu obſeruatio, habita in aſtronomica ſpecula Bononienſis Scientiarum Inſtituti, die 5 Iun. 1761. Auctore EUSTACHIO ZANOTTO; a Cl. NATHANAEL BLISS.

XIII.

Noua phyſico-medica.

Academia Scientiarum, elegantiorum litterarum et artium *Lugdunenſis* nuper in conuentu publico, qui poſt diem S. Ludovici celebratur *), non diſtribuit praemium, a b. CHRISTIN conſtitutum, quod promiſerat ei, qui artificium inueniret doceretque, corium adeo durandi et praeparandi, vt impenetrabile glandi plumbeae, e ſclopeto exploſae, et

*) vid. Comment. h. Vol. XI. p. 550.

et acutiſſimae ferri aciei reſiſtat; idem e contrario praemium denuo offert vel rei phyſicae peritis, vel artificibus hac in re verſatis, eosque inuitat, vt in rem propoſitam ſedulo inquirant.

Manhemi in congreſſu publico, qui nuper fuit die 17 menſis octobris, Scientiarum Academia Theodoro-Palatina ex omnibus ſcriptis, quae ad eam ſuper problemate phyſico in hunc annum propoſito *) miſſa fuerant, id praemio dignum cenſuit, cuius adiecta ſchedula nomen IOANNIS HENRICI A GRECHTSON *Saxonia ſuperiori oriundi* continebat. Fictum vero hoc fuit nomen, ſub quo delituit inclytus et ſcriptorum fama celebris vir, IOANNES HENRICUS GOTTLIEB A IUSTI, Regis Boruſſici metallorum Praefectus et ab eodem nuper demum rerum metallicarum et officinarum ferrariarum per omne regnum conſtitutus Director. Poſtulauerat Academia faciliorem minusque ſumtuoſum, cum ratione temporis tum ligni, atque vſu probatum modum ex cupri minera verum excoquendi cuprum.

Hac occaſione Eadem Academia nouas eruditis propoſuit quaeſtiones, quarum altera iterum ad rem phyſicam pertinet; quaeritur videlicet: num ſit res quaedam, ex qua perinde, ac e cobalto praeparari poſſet pigmentum illud coeruleum, quod ſmaltum dici ſolet? Quomodo res illa appelletur, et quo modo ſit praeparanda?

Reliqua problemata cum in hunc et ſequentes annos, tum primi ſecundique ordinis **) nos iam indicare meminimus, vt ea repetere ſuperfluum eſſet.

Virum

*) vid. Comment. h. Vol. XII. p. 163.
**) ibid.

Virum quendam ignotum elogio LUDOVICI DURETI optime conſcribendo praemium aliquod propoſuiſſe, idque Cl. CHOMEL reportaſſe, in ſuperioribus partibus *) indicauimus. Idem vir, vel alius, illius tamen exemplo incitatus, iterum praemium aliquod tricentorum ponderum gallicorum (300 *livres*) ſub iisdem legibus atque conditionibus obtulit Ordini Medicorum Pariſino, quod daretur ei, qui prae caeteris, optime ex illius ſententia in elogio quodam hiſtorico vitam, mores et doctrinam IOANNIS GUINTERI (*Winter*) *Andernaci* Doctoris Regent. Facultatis medicae Pariſinae, Archiatri Franciſci I. deſcriberet. Nunc vero relatum legimus, id accepiſſe LUDOVICUM ANTONIUM PROSPERUM HERISSANT, in Pariſina Vniuerſitate arti medicae deditum, qui in hac vitae deſcriptione plura attigiſſe dicitur, quae ad hiſtoriam medicinae variarumque illius diſciplinarum in hoc ſeculo, per vniuerſalem litterarum reſtaurationem celebrato, complendam pertinent. Vixit autem GUINTERUS ab anno 1487 vsque ad a. 1574. Statim ac hoc ſcriptum ad noſtras peruenerit manus, epitomen illius reddere lectoribus non morabimur.

Aliud et inſignius Idem Ordo Medicorum Pariſinus praecedenti anno accepit beneficium, quo ſimul copia ipſi data eſt, diligentiam induſtriamque diſcipulorum ſuorum excitandi, excitatam vero et pluribus ſpeciminibus probatam praemio adficiendi coronandique. IOANNES enim DE DIEST, Altenanus, Doctor Reg. Ordinis Med. Pariſini, ineunte anno praeterito 1764 mortuus, ſexagena millia ponderum gallicorum, (60000 *livres*) teſtamento legauit eidem Ordini, hac tamen lege, vt promittat atque in ſe recipiat, quolibet biennio dignitatem Licen-

*) vid. Vol. XI. pag. 56. et Vol. XII. p. 366.

ciati et honores Doctoris. Regentis dicti, gratis impertire ei candidato, quem ex omnibus, qui beneficium hoc petituri sint, dignissimum haberent. Quod cum ratum habuerit Ordo, atque huic instituto annuerit summa regni Curia (*Parlement,*) Ordo haereditatem adiit die 13 mensis augusti 1764. Vt vero nunc promissa soluat, nuper is notum fecit, se cuilibet suorum alumnorum concedere libertatem beneficium hoc petendi, si modo ea praestare valeat, quae fundatoris testamentum ab eo exigit. Qui itaque prima vice beneficii huius particeps fieri optat, eum oportet nomen suum in *Scholis Ordinis medici* ante vltimas dies mensis ianuarii anni proximi, 1766, profiteri, praeterea simul adferre 1) testimonium baptismale, vt liqueat, eum iam annum vigesimum secundum aetatis excessisse, 2) aliud, in quo duo viri ingenui, honesti, et fama aliqua conspicui, de eius morum integritate et fide catholico-apostolica romana testentur, 3) alia, quibus constet, cuiusnam doctoris aut magistri institutione et qua in academia vsus fuerit, an etiam vniuersitatis Parisinae doctoribus operam dederit, et 4) si sit peregrinus, etiam eas litteras, quibus ipsi a summo Magistratu iura indigenae fuerunt concessa. Omnes, qui hoc fecerint, deinde admittentur examini, quod ad inquirendum in eorum profectus ab vniuerso Ordine medico super cunctis artis medicae partibus instituetur, quo facto ex his ille eligetur, qui ipsi prae ceteris hoc beneficium mereri visus fuerit.

Hagae Comitum Cl. I. HENRICUM VELSE, qui Cel. THOMAE SCHWENKE successor erat designatus *), hoc munere se iterum abdicasse, neque dum constare, quisnam huic sit successurus, ex litteris ab amico acceptis cognouimus.

Zz 2 *Viennae*

*) in hoc Volum. pag. 564.

Viennae Austriae munus Professoris Anatomici, quo antea LAURENTIUS GASSER, cuius praematuram mortem nuper nuntiauimus, *) functus fuerat, nunc Vir Cl. MATTHAEUS COLLIN, Medicinae Doctor sibi demandatum tertio mensis iunii huius anni est auspicatus.

Nuper etiam *Berolini* Vir Cl. HERMANNUS LUDOVICUS MUZELIUS, Medicinae Doctor et Professor, iussu Regis Borussorum in meritorum gratiam titulo *Consiliarii intimi* ornatus est.

Academia vero, quae *Regiomonti* floret, nuperrime non exiguam fecit iacturam morte Viri Cl. IOANNIS CHRISTIANI LAUBMEYERI, Medicinae Doctoris, et qui inter Professores eiusdem scientiae Ordinarios quintum occupabat locum. Occubuit autem die decimo tertio mensis octobris huius anni morbo, vt breui sic atroci, vix octo dies cum eo conflictatus et quadragesimum octauum aetatis annum nondum assecutus.

Inter praeclaras virtutes, quae Augustissimae Russorum Imperatrici subditorum amorem et exterorum admirationem attulerunt, ea sane eminet cura, qua valetudini omnium incolarum prospicere studet. Hunc enim in finem non solum Collegium quoddam Medicum Petropoli constitutum esse, alio tempore narrauimus **), cui incumbit, omnium per late patens imperium Russicum rerum medicarum habere rationem, sed nunc etiam, vt incrementum artis medicae atque chirurgicae quouis modo augeretur, neque deesset vtriusque artis tironibus opportunitas scientiae anatomicae acquirendae et ampli-

*) sup. ead. pag.
**) Vol. XI. pag. 714.

amplificandae ex mandato Eius, praeterito anno, 1764, Moſcouiae conditum eſſe, legimus, theatrum anatomicum, in quo omnes anatomiae diſciplinas inpoſterum docere iuſſus eſt IOANNES FRIDERICUS ERASMUS, Medicinae Doctor et in eadem Academia Anatomiae, Chirurgiae et Artis Obſtetriciae Profeſſor Publ. Ord.

Maxima ciuium incolarumque copia inter praecipuas felicitatis prouinciae alicuius partes poni ſolet et, his vel maxime temporibus, incolarum numerum augere, et prouinciam aliquam floentiſſimam facere, plurimi principes arbitrantur vnum eſſe idemque opus, cui innumerae curae, exquiſita conſilia et ingenioſiſſima, ſaepe etiam callida, nec raro incaſſum, impenduntur adminicula. Mirari hinc conuenit, a pluribus id negligi, quod, ſapientiſſimi cuiusque iudicio, ſane non vltimum, quin praecipuum eſt, puta, curam ſobolis progignendae; in qua vel magnae etiam ſunt partes earum mulierum, quae parturientibus adſiſtere et opitulari ſolent, et quae rerum tunc agendarum et auxilii ferendi ſaepius ſunt ignariſſimae. Curare itaque, vt illae in hoc negotio, cui ſe fouerunt, rite inſtruerentur, vt haberent opportunitatem in conditis ad hunc vſum domibus publicis acceptam ſcientiam exercitio firmandi, et vt nullae huic negotio admitterentur, de quarum ſcientia et dexteritate non certo conſtaret: hoc puto conſilium eſſe populo augendo vtiliſſimum, certiſſimum nec impoſſibile. Qua vero in re in variis, Germaniae etiam, prouinciis multum huc vſque delictum fuit. Interim fuerunt etiam inter noſtros principes, qui, vt huic malo mederentur, magnis interdum ſumtibus omnem adhibuerunt operam, domosque exſtruendas curarunt, in quibus vel grauidae foeminae pauperculae, vel ſcorta enutri-

rentur parerentque, adeoque cum mulieribus tum artis medicae ſtudioſis occaſio ſubminiſtraretur, artem obſtetriciam rite ediſcendi. En laudabilis huius inſtituti nouum exemplum! Seren. Dux Brunſuicenſis iuſſit, domum ad eam rem *Brunſuigae* propediem exſtrui, in qua non ſolum artis medicae et chirurgicae tirones, ſed etiam mulierculae, quae ſe huic operi dari volunt, a Profeſſore Collegii Anatomico-Chirurgici ad praxin artis obſtetriciae manu quaſi ducerentur, et ipſi manus admoturi ſe in hac arte exercerent.

Varia *) iam aliis locis de fatis, quae variolarum inſitio in Gallia experitur, commemorauimus, plura ex eo tempore, quae ibidem hac in re acta fuerunt, comperimus, quae cuncta vero repetere nolumus neque poſſumus. Multis enim deeſt certa fides; aliis iam in publicis ſcriptis aperte contradictum fuit; alia nondum ſunt ita confirmata, vt de his dubitare non amplius liceret. Sic referebatur, Clariſſimum GATTI, acerrimum variolarum inoculationis defenſorem atque propugnatorem, poſtquam Sereniſſima Dux DE BOUFFLERS, cui ille variolas quondam per inſitionem tradiderat, altera vice, morbo nunc ſponte oborto, grauiter decubuiſſet, cito ſententiam ſuam mutaſſe, hunc morbi ſubeundi modum nunc damnaſſe, nec non pretium illud a Cl. CONDAMINE, vt dicebatur, propoſitum et Ill. viro DE BATAILHE DE FRANCES concreditum **), explorata nunc et demonſtrata morbi varioloſi bis accedentis veritate poſtulaſſe. Omiſſis potius omnibus iis narrationibus incertis, ea, de quibus conſtat, communicemus. Negari itaque non poteſt, Sereniſſimam Ducem de BOUFFLERS altera vice et ſponte quidem obortis labo-

*) Vol. XI. p. 558. Vol. XII. p. 171. 366.
**) ibid. p. 366.

laboraſſe variolis; ſed reticendum quoque non eſt, ipſam eandemque declaraſſe, ſe ex inſitione artificiali veras non habuiſſe variolas. Addi etiam conuenit, variolas has ſecundarias in quibusdam diariis Gallicis ſpurias appellatas fuiſſe, praeterea ſubeſſe et alias cauſſas, quae non permittunt, vt hoc exemplum euertendae inſitarum variolarum ſecuritati et praeſtantiae ſufficiat, nec vt Cl. GATTI eo adducatur, vt male hanc frequentiori, etſi non perpetuo, vſu probatam methodum oderit. Ex quo itaque iam liquet, fabellis eſſe annumerandum, quod Cl. GATTI praemium hoc propoſitum requiſiuerit. Quod multo certius exinde euinci poteſt, cum perſpicuum ſit conſtetque inter omnes, non Cl CONDAMINE, ſed ipſum GATTI illam pecuniae ſummam depoſuiſſe, eamque et adhuc apud Ill. DE BATAILHE paratam reſtare. Quo ſane cum ingenuitatis Cl. GATTI et ſtudii veritatis inquirendae, non opinionibus occoecati, tum eius varioloſae inſitionis patrocinii, nondum prorſus mutati, grauius eſſe poſſe argumentum negamus. Scriptum autem, quod Summus medicorum Ordo a ſex medicis eiusdem ordinis conſcribendum et ferendae ſententiae ſuae, quam Summa regni Curia ab eo poſtulauerat, praemittendum curauit, nunc typis euulgatum eſt*). Licet vero id plurima conquiſita contineat, quae in vtramque partem non ſolum in pluribus ſcriptis variarum linguarum proſtant, ſed etiam, quae in variis receptis litteris familiaribus nuntiata fuerunt, ab

 omni

*) Rapport ſur le Fait de l' Inoculation de la petite verole, lu en préſence de la Faculté de Medécine de Paris, et imprimé par ſon Ordre, pour être communiqué à tous ſes Docteurs, avant qu'elle donne ſur cette queſtion l'avis, que le Parlement lui a demandé par ſon Arrêt du 8 Iuin. 1763. a Paris chez F. A. Quillau. 1765. 4.

omni tamen partium ſtudio non prorſus alienum eſſe et magis partibus eorum fauere videtur, qui inoculationem diſſuadent damnantque. Omnium vero in eo prolatorum argumentorum ſumma eo redit, atque ipſi Cll. Auctores in fine eius ita concludunt, vt arbitrentur: *Ordinem medicorum Summum ſuper hac re nondum certi quid et irreuocabile ſtatuere poſſe, ſed tantummodo affirmare, theoriam eorum, qui inſitionem exercent, haud adeo firmo niti fundamento, praxin huius methodi non reſpondere eius theoriae, eam eſſe, certe adhuc, imperfectam et multis incommodis periculisque obnoxiam, vt itaque illius vſus nec poſſit ſuaderi nec concedi, et vt ſatius ſit, expectare et diligenter animaduertere, vtrum illae gentes, quae frequentius hac arte vtuntur, eam ad neceſſarium euehere poſſint perfectionis gradum, annon eaedem, experimentis ſaepe infelicioribus admonitae et auocatae, illam primae miſſam faciant, quod alio tempore iam feciſſent.* Sententiae huic ſubſcripta erant nomina GUILELMI IOSEPH. DE L'EPINE, IOANNIS ASTRUC, MICHAELIS PHIL. BOUVARD, THEODORI BARON, IACOBI VERDELHAN DES MOLES, HENRICI IACOBI MACQUART, virorum, quorum plurimi inoculationi aduerſantur *). Non obſtante vero hac ſententia, plurima ſuffragia ab Ordine hoc in conuentu generali, congregatis omnibus eius membris collecta, methodum hanc admiſiſſe, ſupra narrauimus **). Quid praeterea nuper in publicis diariis de infelici exitu variolarum, quibus poſt inſitionem nobilis quidam DE QUINSON, nepos Marchionis DE MIREBEAU laborauerit, et de grauiter decumbente ob variolas, bis inſitioni ſubiecta, ſorore argenterii cuiusdam non ignobilis, TOURTON dicti, relatum legimus, tam diu inter dubias referimus res, frequen-

*) vid. hui. Vol. P. I. p. 171.
**) ibid.

frequenter ſimilibus falſis narrationibus ſeducti, donec id vlterius fuerit confirmatum. In noſtris aeque ac propinquis regionibus variolarum inſitio ex aliquo tempore non quidem prorſus quieſcere, tamen langueſcere videtur, poſtquam inter perplura experimenta quaedam, etſi pauca, minus felicem habuerint exitum.

Memoria PETRI CHRISTIANI WAGNERI, Principis Brandenburgo Culmbacenſis Conſiliarii intimi et Archiatri, Collegii Medicorum Directoris, Baruthinae ciuitatis Phyſici primarii, Academiae Naturae Curioſorum, Societatis Botanicae Florentinae aliarumque Societatum Sodalis.

Non poteſt negari, eum medicum, qui quotidie in aula Principis verſetur, multis modis de patria bene mereri, cum non ſolum ſanitatem Principis, cuius ſingularem curam ſuſcepit, tueatur, ſed excitet aut confirmet ſubinde amorem eius erga literas et artes. Neque enim mirandum eſt, a medico, literis innutrito, his potiſſimum Principis fauorem conciliari, aut Principem amore et veneratione artium repleri, vnde tanta patriae commoda oriuntur. Ea de cauſſa ergo factum eſt, vt Culmbacenſis Princeps ſuaſu WAGNERI copioſiſſimum rerum naturalium theſaurum Baruthi colligeret et in dies augeret, qui magno cum conſenſu noſtrorum et exterorum inter praeſtantiſſimos totius Germaniae, et propter multitudinem, et propter pretium inſigne, refertur. Praeterea eius curam WAGNERUS ita geſſit, vt etiam ordo et iuſta ſingularum partium diſtributio omnibus probetur, et, quicumque adſpexerint, fateantur, ſe nihil facile in hoc ge-

nere exquisitius et praestantius vidisse. In primis tum, cum ipsum Principis palatium incendio vastatum est huius Viri labor et prudentia singularis omnia a vi flammarum integra seruauit. Quo autem laudabilius talia colliguntur, quoue vtilius in ordinem rediguntur, eo magis approbamus WAGNERI studium, quod rem, maiorem fere priuato sumtu, Principi suasit, ac, ne quid ad publicam vtilitatem decusque deesset, ipse non sine multa industria effecit. Sed restat alia laudum materies, quam e temporum ordine collegimus.

Patriam habuit Curiam Variscorum, vbi 1703 d. 10. Aug. natus est: parentes ADAMUM DANIELEM et BARBARAM MARGARETHAM SCHILLINGIAM: praeceptores TROEGERUM, KAPPIUM, LANGHENRICUM, MEIERUM, FICKWEILERUM, omnes Albertini gymnasii in vrbe patria doctores. In academia Halensi, quo se anno aet. 16 contulerat, WOLFIUM, THUMIGIUM, ZSCHACKWIZIUM audiit, medicos item, HOFMANNUM et ALBERTUM, anatomen et medicinam theoreticam atque practicam explicantes, denique BASSIUM in chirurgicis. Insuper ingenium et assiduitas WAGNERUM ita vbique commendarat, vt a COSCHWIZIO in domum, arctiorem familiaritatem et liberalem disciplinam admitteretur, coleretque apud eum botanica, anatomica, chemica, pharmaceutica, praxin clinicam et obstetriciam artem. Neque tamen, etsi vel sic ad officia medici satis paratus erat, prius in patriam reuersus est, quam celeberrimis medicis Lipsiensibus, nominatim WALTHERI scholis anatomicis vsus esset. Non ita multo post, defensa Halae disputatione *de lapidibus Iudaicis*, á. 1725 Doctoris honorem cepit, conuentisque medicis Ienensibus nobilissimis, Curiam repetiit, vnde mox Baruthum adire visum est. Sed quoniam illo tempore

pore colonia Gallorum, Erlangam delata, medico egebat, linguae Gallicae perito, hortatu amicorum WAGNERUS ibi habitare coepit, probatusque celeriter omnium exſpectationi, et Gallis et Erlangenſibus aliquamdiu vtilem operam nauauit. Tunc fama Viri, FRIDERICO, Comiti Pappenhemenſi, nunciata, peperit ei dignitatem archiatri, conſiliarii et phyſici ordinarii totius principatus. Mortuo Comite, et amicis et literarum amori hoc dedit, vt Erlangam rediret, vbi honore conſiliarii et medici aulici a Principe Culmbacenſi auctus eſt. Quo quidem decore ita ſe deuinctum putauit, vt oblatum a Principe Onolsbacenſi munus archiatri declinaret. Nec ingrata fuit patria: cum enim FRIDERICUS Culmbacenſis vna cum archiatro Berolinum peteret, WAGNERUM interea filiae medicum adiunxit. Per quod tempus etſi vbiuis demonſtrauerat fidem ac doctrinam, tamen luculentiſſimum documentum acceſſit, poſtquam Principem et archiatrum, vtrumque eodem morbo decumbentem, ſanitati reſtituerat. Itaque creatus eſt conſiliarius aulicus, venitque cum WEISMANNO, ſocero, eodemque phyſico Erlangenſi, in muneris ſocietatem. Anno denique 43 ad dignitatem archiatri et phyſici ordinarii primi adſcendit, ideoque a. 45 Principem in itinere Gallico et Italico comitatus eſt, qui eum poſtea et a conſiliis intimis eſſe voluit, et medicorum collegio praefecit. Omnino autem virtutem ſingularem et ſtudium, quo fauorem omnium gratiamque Domini promeruerat, ſemper adiuuit fortuna quaedam, aut diuina potius prouidentia, ad quam WAGNERUS, magno et commendando pietatis ſenſu plenus, omnia retulit, tum inprimis illuſtris et admirabilis, cum Principes ſua cura grauiſſimis morbis liberauit. Nec dubitauit quiſpiam, qui praemia WAGNERI, huc vſque enumerata, conſiderauerit, quibus etiam

externa

externa iungimus: nam ab Acad. Nat. Cur. Societate Bononienſi, botanica Florentina. Cortonenſi, Bauarica et acad. ſcient. in Monte Peſſulano ſocius electus eſt. Bis contraxit matrimonium, prius cum REGINA HEERIA, quod non diuturnum fuit, poſterius cum MARGARETHA WILHELMINA WEISMANNIA. E priore filios quatuor reliquit, quorum vnus medicinae Doctor eſt. Tempora vitae, ex quo muneribus admotus eſt, diſpertiit inter literarum ſtudia, ad quae dicitur inſatiabili amore ſe dediſſe, et aegrorum curationem, moleſtam illam ſaepenumero ob crebram vigilandi neceſſitatem, qua corpus paulatim frangi ſenſit. Tamen duplicem morbum grauiorem feliciter ſuperauit. Extremos annos moleſtiores reddidit nephriticus dolor, qui tum quoque rediit, cum ſedata erat diarrhoea diuturna, vno anno ante mortem orta. Et quamquam coeperat pro viribus negotia denuo tractare, tamen mox decubuit, tulitque aliud ex alio malum, nauſeam, inſignem laſſitudinem, paralyſin lateris, hydropem thoracis et abdominis, qui a. 1764 d. 8 Oct. Virum, Principi, patriae et nobis cariſſimum, vita profecto laudabiliter geſta, exſtinxit.

XIV.

Continuatio indicis ſcriptorum phyſico-medicorum, quae anno 1762 prodierunt.

Der in ſchweren und verwirrten Krankheiten vernünftig rathende und glücklich curirende Medicus, oder gründlicher Unterricht, wie in ſolchen wichtigen Fällen beſonders von jungen Aerzten Conſilia medica am ſicherſten können theils eingeholet, theils auch fürnemlich nach Hoffmann- und Boerhaaviſchen Grundſätzen klüglich ertheilet werden. Erfurt. 8.

Kurze

Kurze Lehrſätze von den Entzündungsfiebern und derſelben Curart. Frankf. u. Leipz. 8.

Eſſai ſur les Fievres aigues. a Bordeaux.

Nachricht von der Heilung der Biſſe von tollen Hunden. Nürnberg. fol.

Copia de lettre d'un amico Provinciale al D. BASSANI (*ſine l. et a.*) 4 mai.

Epiſtola, quam de vindiciis HAENII ad ALB. DE HALLERUM mittunt lippi et tonſores HAENII (*ſine l.*) fol.

Lettre a Mſr. BERNOULLI. a Paris. 12. (Cl. CONDAMINE, *qui Auctor eſt huius epiſtolae, controuerſiam narrat, quam de variolarum inoculatione habuit cum* GAULLARD, *hoſte inoculationis.*)

Fünf und zwanzig Geſpräche vom hohen Alter, nebſt einer leichten Anweiſung zu ſolchen zu gelangen. Aus des Herrn Archiat. VON FISCHER *lateiniſchen Tractat* de ſenio *ausgezogen, mit Zuſätzen erweitert und ins Deutſche überſetzt. Halle.* 8.

Sammlung chirurgiſcher Bemerkungen, aus verſchiedenen Sprachen überſetzt. 3ter Theil. Altenburg. 8. *m. K.*

Chirurgiſcher Operationen Erſtes Stück: von der Onkotomie. Leipz. u. Roſtock. 8.

Abregé de l'Embryologie ſacrée, ou Traité du Devoir des Prêters, des Médecins et autres, ſur le Salut eternel des Enfans, qui ſont dans le ventre de leur mere. a Paris. 12. (*Auctor huius epitomes eſt Abb.* DINOUART, *quam ex opere italico* Cl. CANGIAMILA, *Doct. Theol. compoſuit.*)

ANDREAS ADAMI, Diſſ. inaug exhibens partem tertiam formularum. Vindobonae. 8.

Recueil de differents memoires ſur la Tourmaline, publié par M. FRANC. ULR. THEOD. AEPINUS. a St. Petersbourg. 8.

B. S. ALBINI de ſceleto humano liber. Leidae. 4.

F. I. AMOUREUX Diss. tentamen de noxa animalium. Auenione. 4.

ANGERMANNS *neue und auf eine lange Erfahrung gegründete Anweisung zum Seidenbau. Helmst.* 8.

Osservazione di due Lacertole acquatiche, o Salamandre, uscite da Basso Ventre di un Fanciullo di Tortona, data in luce da CASIMIRO ANINO. Aggregato al Collegio di Chirurgia nella R. Universita di Torino, e Ceruscis Maggiore nel Reggimento della Guardie di S. M. in Torino. 4.

SAM. AURIVILLII Diss. inaug. de erysipelate, Resp. *Isaac Suensson.* Vpsal 4.

A Treatise on the diseases of Woman; in which is attempted to join a just Theory to the most safe and approved Practice with a chronological Catalogue of the Physicians, who have written on these diseases; translated from the French Original, written by D. I. ASTRUC. London. 8. Voll. 2.

IOS. BAADER Ph. et M. D. Mat. med. Botan. et Chem. in Vniv. Friburgensi Brisgoica P. O. P. Obseruationes medicae incisionibus cadauerum anatomicis illustratae. 8.

Die Grenzen der Naturlehre werden bestimmt. Eine Akademische Abhandlung der herzoglich teutschen Gesellschaft der schönen und höhern Wissenschaften zu Iena, bey seiner Aufnahme gewidmet von ERNST GOTTFRIED BALDINGER. *Torgau.* 4.

IOHANN BALLS *practische Abhandlung von Fiebern, oder gründliche Anweisung, wie alle Arten von Fiebern zu erkennen, zu beurtheilen und zu heilen sind: aus dem Engl. übersetzt von D. S**.* (D. CHRIST. FRIEDER. SELIG.) *Frankfurt* 8.

Dissertation sur l' Education physique des Enfans, depuis leur naissance jusqu'a l'age de puberté. Ouvrage, qui a remporté le Prix le 21 Mai 1762 à la

a la Societé Hollandoiſe des Sciences, par M. BALLEXSERD. a Paris. 8.

GUILLELMI BALLONII opera omnia in quatuor tomos diuiſa, ſtudio et opera IAC. THEVART digeſta, denuo in lucem edita cum praefatione THEOD. TRONCHIN. Genev. 4. Voll. IV.

IOBI BASTERI opuſcula ſubſeciua, obſeruationes miſcellaneas de animalculis et plantis quibusdam marinis, eorumque ouariis et ſeminibus continentia. Tom. II. Liber I. Harlemi. 4. (*Tribus praegreſſis Libris, qui annis 1759. 60. 61. prodierunt, communem titulum eodem hoc anno imprimendum curauit Auctor, vt hi tres libri praemiſſi priorem conſtituant tomum.*)

Elemens de Pharmacie Theorique et Pratique: contenant toutes les Operations fondamentales de cet Art, avec leur definition, et une explication des operations par les Principes de la Chymie; la maniere de bien choiſir; de preparér et de melér les medicamens, avec des Remarques et des Reflexions ſur chaque Procedé; les moyens de reconnoitre les medicamens falſifiés ou alterés; les recettes des medicamens nouvellement mis en uſage, les principes fondamentaux de pluſieurs Arts dependans de la Pharmacie; tels que l'art du Confiſeur et ceux de la preparation des eaux de ſenteur et de liqueurs de table, avec une table de vertus et doſes des medicamens. Par M. BAUME'. a Paris. 8.

WOLPHERD. IOH. BEELDSNYDER Diſſ. inaug. de inflammatione diaphragmatis ſeu paraphrenitide. Traj. ad Rhen. 4.

De vtriusque analyſeos vſu in re phyſica Volumina duo. De analyſeos infinitorum vſu in re phyſica. Volumen ſecundum. Auctore R. P. BELLEGARDE, e. S. I. etc. Parmae. 4.

IOAN.

IOAN. BENEDEK, Diss. inaug. de mania et statu maniacorum in paroxysmo constitutorum. Traj. ad Rhen. 4.

De rubiginis frumentum corrumpentis caussa et medela, dissertatio, Auctore L. BENVENUTI. Lucae.

AMBROSIUS BERGMANN Diss. inaug. de ruricolarum Liuoniae statu sano et morboso. Lipsiae. 4.

IOH. ULR. BILGUERS *Anweisung zur ausübenden Wundarzneykunst in Feldlazarethen. Glogau.* gr. 8.

LUD. REINHARD BINNINGER, Diss. sistens oryctographiam agri Buxouillensis et viciniae. Argentor. 4.

An Essay on the medical Constitution of Great Britain. To which are added observations on the Weather and the Diseases, which appeared in the Period included betwixt the first of January 1758 and the Summer Solstice in 1760. together with a Narrative of the Throat Distemper and the miliary Fever, which were epidemical in the Duchy of Cleveland in 1760. Likewise Observations on the Effects of some Anthelmintics, particularly of the Great Bastard Black Hellebore, or Bear's-Soot (by CHARLES BISSET.) London. 8.

Herbarium Blackwellianum, emendatum et auctum, i. e. ELISABETHAE BLACKWELL collectio stirpium, quae in pharmacopoliis ad medicum vsum asseruantur, quarum descriptio et vires ex anglico idiomate in latinum conuersae sistuntur. cum praefat. CHR. IAC. TREW. Excudit, figuras pinxit atque in aes incidit NIC. FRID. EISENBERGER. *neu vermehrtes und verbessertes Blackwellisches Kräuterbuch u. s. w.* a tab. viu. color. pict. 528 - 537. Norimbergae. fol.

MARC. ELIES. BLOCH. Diss. inaug. de exanthematibus. Francof. ad Viadr. 4.

IO. BOECLER Diss. inaug. de acidulis Petrinis. Argentor. 4.

GEO. RUD. BOEHMER Progr. in quo dissertationis de nectariis florum additamenta proponit. Wittenbergae. 4.

PHIL. ADOLPH BOEHMER Diss. inaug. de colica. Resp. *Car. Gottl. Grote.* Halae. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de ictero nigro febribus acutis exanthematicis symptomatice superueniente, vt plurimum funesto. Resp. *Wolfg. Laur. Guil. Bernhold.* ibid. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de spasmorum externorum ratione ad viscera, indeque oriunda morborum complicatione. Resp. *Io. Zachar. Strümphler.* ibid. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de vlcerum externorum sanatione difficili ob illorum cum morbis viscerum complicationem. Resp. *Geo. Andr. Molzahn.* ibid. 4.

Eiusd. Diss. inaug. de vomica pulmonum. Resp. *Car. Henr. Birner.* ibid. 4.

HERRMANN BOERHAAVS *Anfangsgründe der Chymie oder gründliche Anweisung, auf was Art die natürlichen Cörper können chymisch aufgeschlossen, und daraus heilsame Arzeneyen bereitet werden: aus dem Lateinischen ins Deutsche übers. nebst einem nützlichen Anhange von chymischen Geräthen etc. Berlin.* 8. *m. K.*

Eiusd. *Kurze Lehrsätze von Erkennung und Heilung der Krankheiten; aus dem Latein. übersetzt, mit Anmerkungen. Berlin.* 8.

Ejusd. de morbis neruorum praelectiones academicae, quas ex auditorum manuscriptis collectas edi curauit IAC. VAN EEMS. Bernae. Voll. 2.

Ejusd. libri editio prima Veneta. T. I. II. Venetiis. 4.

Idem liber. Francof. 8.

HERM. BOERHAAVE praelectiones academicae de lue venerea, in quibus diri huius morbi historia, origo, progressus, caussae, symptomata et curationis methodus accurate describuntur: accedit eiusd. celeb. Auctoris Dissertatio inaug. de vtilitate explorandorum in aegris excrementorum vt signorum. Lugd. Batau. 8.

GEO. BONELLI Riposta alla dimonstrazione apologetica del S. D. G. B. BASSANI. a Roma. 4.

Considerations sur les Corps Organisés, ou l'on traite de leur Origine, de leur Developpement, de leur Reproduction etc. et ou l'on a rassemblé en abregé tout ce, que l' Histoire naturelle offre de plus certain et de plus interessant sur ce sujet; par M. BONNET. Tome. I. II. a Amsterd. 8. Voll. 2.

Eben desselben Untersuchungen über den Nutzen der Blätter bey den Pflanzen und einige andere zur Geschichte des Wachsthums der Pflanzen gehörige Gegenstände. Aus dem Französ. übersetzt von I. C. ARNOLD. *Nürnberg.* 4. *m. K.*

TUSS. BORDENAVE de varicibus theses anatomicae et chirurgicae. Resp. *Io. De Bauvé.* Paris. 4.

Delle Acque di San. Cristoforo Trattato di GIAM. BATTISTA BORSIERI. in Firenza. 8.

ERNST. GOTTL. BOSE Diss. inaug. super neruorum actione ex collisione. Resp. *Dav. Henr. Schindler.* Lipsiae. 4.

BOUGERI optice de diuersis luminis gradibus dimetiendis opus posthumum, in lucem editum a D. DE LA CAILLE et in latinum conuersum a IOACH. RICHTENBURG. Viennae, Pragae et Tergesti. 4. c. f.

Soins faciles pour la propreté de la Bouche par M. BOURDET. a Lausanne. 12.

Leichte Mittel den Mund rein und die Zähne gesund zu erhalten durch Herr BOURDET. *Leipzig.* 8.

Lettres

Lettres philoſophiques ſur la formation des Sels et des Criſtaux, et ſur la generation et le mechaniſme organique des Plantes et des Animaux, a l' occaſion de la Pierre Belemnite et de la Pierre Lenticulaire; avec un Memoire ſur la theorie de la Terre; par M BOURGUET. Seconde Edit. av. figur. a Amſterd. 8.

CAR. FRANC. BOUTIGNY Quaeſt. med. an bubones critici in febribus malignis ſtatim incidendi? aff. Reſp. *Coſn. Auguſt. Lezurier.* Pariſiis. 4. (*Eadem quaeſtio iam ibid. defenſa eſt Praeſ.* HONOR. PETIOT. 1756.)

Methode a ſuivre dans le traitement des differentes maladies epidemiques. qui regnent le plus ordinairement dans la Generalité de Paris, par M. BOYER. Chevalier de l' Ordre du Roi, ancien Doyen de la Faculté de Medecine a Paris etc. Paris. 12.

PET. BRASDOR theſes anatomicae et chirurgicae de ani fiſtula. Reſp. *Ant. Lud. Ioſeph. Majault.* Pariſiis. 4.

IO. AD. BRAUNII De admirando frigore artificiali, quo mercurius eſt congelatus, Diſſertatio. Petropol. 4. mai.

Regnum animale in claſſes IX diſtributum, ſiue Synopſis methodica ſiſtens generalem animalium diſtributionem in claſſes nouem, et duarum primarium claſſium, quadrupedum ſcilicet et cetaceorum, particularem diuiſionem in ordines, ſectiones, genera et ſpecies, cum breui cuiusque ſpeciei deſcriptione, citationibus auctorum de iis tractantium, nominibus eis ab ipſis et nationibus impoſitis, nominibusque vulgaribus a D. BRISSON. Edit. altera auctior. Lugd. Bat 8.

ANDR. EL. BÜCHNER Diſſ. inaug. de ſudoris pedum inprimis habitualis noxia ſuppreſſione. Reſp. *Sim. Caſp. Pitſch.* Halae. 4.

ANDR. EL. BÜCHNER, Diſſ. inaug. de ſolutione inflammationis per diſcuſſionem facta non ſemper optima. Reſp. *Io. Carl Larsſohn.* Halae. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de ſoda, vt morbo ſaepe graui. Reſp. *Adam Wern. Ackermann.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de haemoptiſi vt haemorrhagia plerumque periculoſa. Reſp. *Aug. Frid. Chriſt. Chemnitz.* ibid. 4.

Ejusd Diſſ. inaug. de validiorum euacuantium noxis in hydrope. Reſp. *Io. Chr. Seyffert.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. ſiſtens ſolutionem empyematis per mictionem purulentam. Reſp. *Io. Geo. Flohr.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de ſalutaribus et noxiis motuum conuulſiuorum ſymptomaticorum effectibus. Reſp. *Io. Gottfr. Samuel Hertel.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de vſu interno olei vitrioli diluti in nonnullis ſcabiei ſpeciebus. Reſp. *Alb. Henr. Aug. Helmich.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de venaeſectione in febribus catarrhalibus non ſemper nociua. Reſp. *Car. Euler.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de cauſſis determinantibus ancipitem euentum morborum in noſocomiis occurrentium. Reſp. *Paul. Io. Wilh. Münnich* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de regulis in mitigandis morborum ſymptomatibus neceſſario obſeruandis. Reſp. *Otto Chph. Krüger.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de religioſarum S. ordinis Ciſterciensis ſanitate tuenda. Reſp. *Georg Froſt* ibid. 4.

Traité hiſtorique des Plantes, qui croiſſent dans la Lorraine et les trois Evechés, contenant leur deſcription, leur figure, leur nom, l'endroit ou elles croiſſent, leur culture, leur analyſe et leurs proprietés, tant pour la Medecine, que pour les Arts et Metiers, par M. S. I. BUCHOZ. Avocat

au

au Parlement de Metz, Doct. en Philos. et en Medecine. Tome I. a Nancy. 8.

I. I. BÜCHTINGS *geometrisch oeconomischer Grundriß zu einer wirthschaftlichen Verwaltung der Waldungen, vortheilhaften Einrichtung der zur Landwirschaft gehörigen Grundstücke, nebst einer Abhandlung vom Bergbaue. Halle.* 8.

BALTHAS. IOAN DE BUCHWALD, Diss. inaug. de rubro sanguinis colore. Resp. *Nic. Nissen. Storm.* Hafniae. 4.

Dell' Acqua Martiale di Rio nell' Isola dell' Elba et dell' uso della medesima in Medicina e Chirurgia Trattato Storico - Fisico - Medico d' ALBERTO GIUSEPPE BUZZEGOLI Fiorentino, Publico Profess. di Medicina Pratica e Filosofia in Rio cet. in Firenze.

SPIRIT. CLAUD. FRANCISC. CALVET, Quaest. an potus caffé quotidianus valetudini tuendae, vitaeque producendae noxius? *Affirm.* Resp. *Pet. Ios. Mar. Collin.* Auenion. 4.

Ejusd. quaest. med. an praesertim apud diuites adhibenda sit variolas inoculandi methodus? *Affirm.* Resp. *Petr. Barthol. Pennier de Longchamp.* ibid. 4.

Ejusd. quaest. med. an in febribus intermittentibus epithemata in carpis? Resp. *Iac. Mich. Goujon.* ibid. 4.

Ejusd. Diss. de fluidi neruei secretione, natura et vsu. Resp. *Car. Ode Bonioty.* ibid. 4.

PETRI CAMPER demonstrationum anatomico pathologicarum liber secundus, continens peluis humanae fabricam et morbos. Amstelod. fol. imperial. c. tab. aen. (*opus quidem hoc anno inchoatum, non vero absolutum.*)

IOH. FRID. CARTHEUSER fundamenta pathologiae et therapiae, praelectionibus suis accommodata. Tomus II. morbos abdominis, artuum,

cutaneos et vniuerſales continens. Francof. ad Viadr. 8.

10. FR. CARTHEUSER, Diſſ. inaug. de lichene cinereo terreſtri. Reſp. *Godofr. Ludov. Sikius.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de vitioſis formularum medicarum praeſcriptionibus ex ignorantia chemica oriundis. Reſp. *Ern Traugott Beſack.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de potioribus atoniae cauſſis et remediis. Reſp. *Arien Ernſt Bruinfiſch.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de pinguedinibus animalium ſubdulcibus ac temperatis. Reſp. *Car. Frid. Stuppe.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de hydrophthalmia. Reſp. *Ant. Gryger.* ibid. 4.

Collezione Iſtorica di Caſi Chirurgici metodicamente diſpoſti, e con note illuſtrati da GIUSEPPE CAVALLINI DI CELOPINI, alumno nel Regio Spedale di S. Maria Nuovo di Firenze. Tom I. Part. I. Sopra i tumori inflammatori d'iſpezione Chirurgica. in Firenze. 4.

Relation d'une maladie epidemique et contagieuſe, qui a regné l'Eté et l'Automne 1757 ſur des Animaux de differentes eſpeces dans quelques Villes et plus de ſoixante Paroiſſes de la Brie. Ou l'on voit, que cette maladie eſt relative a certaines Epidemies, qui arrivent aux hommes, meme a la peſte; qu'elle fournit des idées intereſſantes ſur la nature d'autres maladies, et ſur une maniére d'expliquér les metaſtaſes au moyen du tiſſu cellulaire; par M. H. AUDOUIN DE CHAIGNEBRUN. a Paris. 12.

A Treatiſe on the Diſeaſe called a Cold, by CHANDLER. London. 8.

Cartes anatomiques par M. CHIROL. Chirurgien, contenant:

Tableau de toutes les arteres du corps humain. a Paris. fol. atlant.

Tableau de toutes les muſcles du corps humain. ibid. fol. atl.

Obſervations on the epidemical Diſeaſes in Minorca, from the Year 1744 to 1749. To which is prefixed a ſhort Account of the Climate, Productions, Inhabitants, and Epidemical Diſtempers of that Iſland. By GEORGE CLEGHORN. 2nd. Edit. London. 8.

Dei Diſcorſi Toſcani del Dottore ANTONIO COCCHI, Med. ed Antiquario Ceſareo, dedicati a S. Excellenza la Sig. Conteſſa d' Orford. Parte I. II. in Firenze. 4.

Regime de PYTHAGORE, traduit de l' Italien du Docteur COCCHI. a la Haye. 8.

Anti Newtonianiſmi pars ſecunda; in qua reiectis methodo et philoſophandi regulis Newtonianis totiusque ſectae principiis indicatis, euertitur prae caeteris argumentis, vt plurimum ex aduerſariorum penu depromptis, vacuum, vis inertiae, mutua grauitas et attractio; opera et ſtudio CAELESTINI COMINALE. M. D. Napoli. 4. (*Prior Pars contra Opticen* NEWTONI *iam* 1754 *prodiit.*)

Traité pratique ſur la goutte et ſur les moyens de guerir cette maladie, par M. COSTE. 2nde Edit. augmentée. a Berlin. 8.

Arts des Forges et Fourneaux a fer, par M. le Marquis DE COURTIVRON et par M. BOUCHY Troiſieme Section, en ſuite de l' Art concernant le fer c. tab. aen. XVI. Quatrieme Section. Traité du fer par M. SWEDEMBORG, traduit du Latin par M. BOUCHY. (a Paris) fol. (*c. tab. aen. IX.*)

HENR. IO. NEPOM. CRANZ materia medica et chirurgica iuxta ſyſtema naturae digeſta. Tom. I. II. III. Viennae Auſtr. 8. Voll. 3.

HENR. IO. NEP. CRANTZ Stirpium Auſtriarum faſciculus primus. Vienn Auſtr. 8 mai. c. 3. tab. aen.

ANTONII CRON tractatus phyſicus de lue Americana ac omnium tutiſſima medendi methodo. Melit.

CAR. WERNERUS CURTIUS Diſſ. inaug. de monſtro humano cum infante gemello. Lugd. B. 4. c. f.

Recherches ſur la maniere d'agir de la Saignée et ſur les effets, qu'elle produit, relativement a la place, ou on la fait, par M. DAVID. a Paris. 12.

HEINR. FRIDR. DELIUS *Abhandlung von Blähungen, als einer öfters verborgenen Urſache vieler ſchweren Zufälle. Aus dem Lateiniſchen überſetzt und mit neuen Anmerkungen vermehrt. Nürnberg.* 8.

Ejusd. Diſſ inaug. exhibens trigam caſuum medico chirurgicorum. Reſp. *Mich. Neuſtädter.* Erlangae. 4.

Le Gentilhomme Cultivateur, ou Corps complet d'Agriculture, tiré de l'Anglois de M. HALL. et de tous les Auteurs, qui ont le mieux ecrit ſur cet Art; par M. DUPUYS DEMPORTES. Tome III. IV. a Paris. 4. c. f.

Ejusdem libri in 12. Tomus V. VI. VII. VIII.

Memoires ſur la mortalité des moutons en Boulonnois dans les années 1761 et 1762. par M. DESMARS. a Boulogne ſur Mer. 4.

L'art de s'enrichir promtement par l'agriculture, prouvé par des experiences, par le Sieur DESPOMMIERS. a Paris.

GEO. CHPH. DETHARDING Diſſ. inaug. de morbis vitiatae maſſae ſanguineae. Reſp. *Conr. Frid. Krüger.* Buetzouiae. 4.

FRID. ADOLPH. DETLEFFSEN Diſſ. inaug. de medica tormentorum aeſtimatione. Helmſtad. 4.

GUALT. VAN DOEVEREN ſermo acad. de erroribus medicorum ſua vtilitate non carentibus. Groeningae. 4.

IOS. LUD. DORER Diſſ. inaug. de ſaltatione, ſanitatem conſeruante, morbos inducente, indicante, curante. Argentor. 4.

Traité de Phyſiologie par IEAN FERAPIE DUFIEU Tom. I. II. a Lyon. 12. Vol. 2.

Extrait de deux lettres, l'une du 12 Iuillet, l'autre du 28 Aout 1762, ecrites par M. DUMONT, Fils. Lithotomiſte a Bruxelles, a M. LE CAT, Ecuyer, Secretaire perpetuel de l'Academie des Sciences de Rouen, ſur ſa methode de faire l'operation de la Taille. a Rouen. 12.

A Treatiſe on the Kings-Evil by DURANT. London. 8.

S. DURAEUS Diſſ. campanam vrinatoriam ſiſtens. Reſp. *Nic. Lenderbeck.* Vpſal. 4.

Oeuvres anatomiques de M. DUVERNEY, Volumes II. enrichis de 30 Planches. a Paris. 4.

The Diſeaſes of the Bones, of M. DUVERNEY: translated by SAM. INGHAM. Surgeon. Lond. 8.

BERNHARD GOTTFR. EBERHARD Diſſ. inaug. de dyſenteria. Trai. ad Rhen. 4.

IO. PETR. EBERHARD Diſſ. inaug. de actione narcoticorum in fluidum nerueum. Reſp. *Car. Gottlob Schröder.* Halae. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de doloribus partum promouentibus. Reſp. *Io. Sigiſm. Sachſe.* ib. 4.

Ejusd. *Verſuch einer nähern Erklärung von der Natur der Farbe. Neue u. ganz veränderte Auflage.* ibid. 8.

D. BALTHASAR EHRHARTS *oekonomiſche Pflanzenhiſtorie, nebſt dem Kern der Landwirthſchaft- Garten- und Arzneykunſt.* 12*ter und letzter Theil, welcher ein allgemeines Regiſter über das ganze Werk enthält. Ulm und Memmingen.* 8

S. FRID. EHRMANN Diſſ. inaug. de morbo catarrhali benigno hoc anno inter Argentoratenſes epidemio. Argentor. 4.

P. EKERMANN Diss. de vsu scriptorum Ciceronis *Oeconomia.* Resp. *Dan. Gevalin.* Vps. 4.

Ejusd. Diss. magni pectoris inter secunda moderatio. Resp. *And. Kinberg.* ibid. 4.

IO. FRID. ELLER obseruationes de cognoscendis et curandis morbis, praesertim acutis. Regiomonti et Lipsiae. 8.

Die längst gewünschte Cur des so fürchterlichen und von vielen vor unheilbar geachteten Scharbocks, durch wenige, doch gewisse, sichere und gar nicht kostbare Mittel, bestehend in einem angenehmen Pulver, etlichen Kräutern und einer Sorte Tropfen, welche aus dem so edlen Weinstein entspringen, die alle genannt werden, mit sammt derselben Gebrauch, damit ein ieder dieser Patienten sich selber auch andern helfen könne. Es werden gleich Anfangs die Meynung verschiedener Doctorum *angeführt, wovon eigentlich diese gar böse, auch oft mit noch andern Zufällen verknüpfte Krankheit entstehe. Die Recepte zum Theil nebst ihrer Methode zu helfen beygefügt, mit noch einer Zugabe, welche* 1) *von den vornehmsten Land- und Schifskrankheiten und ihrer baldigen Hülfe handelt;* *wie auch* 2) *von den Ursachen, warum so viele Menschen vor der Zeit dahin sterben; und* 3) *wodurch solches verhütet werden könne. Dem ist beygefüget eine kleine Schifsapotheke oder Labedose. Alles mit Bedacht ans Licht gestellt von* CHRISTIAN ERNESTO ENDTERO. *Hamburg.* 8.

Institutio, quo modo quilibet homo, inprimis vero praegnans mulier, parturiens et puerpera, ratione diaetae sese gerere debeat, in gratiam earum foeminarum, quae ruri in suis viuunt praediis, Russica lingua conscripta, a I. FR. ERASMO. Petropoli. 8.

ARTHUR CONRAD ERNSTINGS, *historische und physicalische Beschreibung der Geschlechte der Pflanzen, welcher Herr* LINNAEUS *systematisches Verzeich-*

zeichniß von den Geschlechtern der Pflanzen beygefüget worden. Mit Kupfern und Registern. Erster Theil. Lemgo. 4.

Constructio lentium obiectiuarum ex duplici vitro, quae neque confusionem a figura sphaerica oriundam, neque dispersionem colorum pariunt; Auctore LEONARD EULERO Petropoli. 4.

Abhandlung von Irrländischen Kohlen, die keinen Rauch geben, aus dem Französ. übersetzt von L. R. F. Frankfurt und Leipzig. 8.

IO. FANTONI specimen obseruationum de acutis febribus miliaribus. Nissae. 8 mai.

IO. FRID. FASELIUS Progr. I. II. de chorda tympani. Ienae. 4.

Ejusd. Progr. exhibens responsionem ad problema: num stragulorum atque indusiorum in febribus putridis exanthematicis mutatio sit facienda? ib. 4.

Ejusd. Progr. de nitro semiuolatili, egregio aduersus febres malignas atque exanthematicas remedio. ibid. 4.

IO. IAC. FEHR. Diss. inaug. sistens virginem hydrope vtriusque ouarii cum ascite coniuncto laborantem. Argentor. 4. c. fig. aen.

EPHR. HENR. THEOD. FISCHER Diss. inaug. de lochiorum retentione. Erford. 4.

Adhesions or Accretions of the Lungs to the Pleura and their effects on respiration considered by MALCOLM FLEMING. London. 8.

Traité de l' Asthme contenant la description de cette maladie par M. FLOYER, traduit de l' Anglois. a Paris. 12.

L' Art de tirér des Carrieres, la Pierre d' Ardoise, de la fondre et de la tailler, par M. FOUGEROUX DE BONDAROY. a Paris. fol. c. fig.

Ejusd. Art de travaillér les cuirs dorés et argentés. ibid. fol. c. fig.

De

Del modo di regolare i fiumi et i torrenti etc. di PAOLO FRISI. in Lucca. 4.

GEO. CHRIST. FÜCHSEL Diſſ. inaug. quaedam deſideria medica exhibens. Erford. 4.

Neueſtes aus dem Reiche der Pflanzen, beſonders die Erzeugung derſelben, und deren innerſte Geheimniſſe betreffend, von W. F. v. G. z. R. Nürnberg. fol. cum tab. viii. col. pictis.

Idem liber gallice verſus. ibid. fol.

PEHR. ADR. GADD. Diſſ. inaug. om Sättet, at utrota och förminska Sädesmaſken. Reſp. *Otto R. Böckmann.* °Abo. 4.

Ejusd. Diſſ. om Schäferiernes uphiel pande i Finnland. Reſp. *Math. Engſtröm.* ibid. 4.

IOSEPH GALTIER Diſſ. de prognoſi medica ex necrologicis eruenda. Monſpelii. 4.

PETR. SEVERIN GARBOE Diſſ. inaug. ſiſtens experimenta quaedam circa malum hypochondriacum. Halae. 4.

Obſervations on D. HUNTER's Medical Commentaries by G. GARNER. London. 8.

GUIDO ANDR. GARNIER Quaeſt. med. an medicinae caſtrenſi plurimae cautiones, pauciora remedia. *aff.* Reſp. *Simon Vacher.* Pariſiis. 4.

Expoſition anatomique de la ſtructure du Corps humain, en vingt Planches, inprimées avec leur couleur naturelle, pour ſervir de Supplement a celles, qu'on a deja données au Public, ſelon le nouvel Art, dont M. GAUTIER eſt Inventeur, par le meme Auteur. a Marſeille. fol. mai.

Akerbrukets chemiska grundet, II. Delen, Om akerjord mänernes rätta Känning och förbätting. Praeſ. PEHR. ANT. GEDD. Reſp. *Laur. Zidbeck.* °Abo. 4.

IOH. CAROL. GEHLER. Diſſ. inaug. de partu difficili ex hydrope foetus. Reſp. *Salom. Daniel Naumann.* Lipſ. 4.

Fort-

Fortſetzung der Abhandlung von der Materia Medica *des Herrn* STEPH. FRANZ. GEOFFROY. *4ter Theil, von den innländiſchen Pflanzen, aus dem Franzöſiſchen überſ. Leipzig.* 8.

IO. GESNER Diſſ. Phytographiae ſacrae generalis pars practica altera. Turici. 4.

NATALIS MARIA DE GEVIGLAND Quaeſt. med. an quamdiu ſerpit gangraena, etiam a cauſſis internis, amputatio non tentanda? *aff.* Reſp. *Nic. Iean-roy.* Paris. 4.

IAC. FRID. GIRARD Diſſ. inaug. de enematibus inteſtinalibus. Argentor. 4.

I. G. GLADBACH tractatio de morbis a veſtitu contra frigus inſufficiente. Francof. 4.

IO. I. FR. GLASERS *Preiſſchrift, wie das Bauholz in den Gebäuden zu Abhaltung groſſer Feuersbrunſt leicht, wohlfeil, bewährt und dauerhaft zuzurichten, daß es nicht leicht Feuer fange oder fortbrenne, mit Anmerkungen erläutert und verbeſſert. Hildburgshauſen.* 8.

PHILIP FRID. GMELIN Diſſ. inaug. de tumoribus oedematoſis ex febribus intermittentibus oriundis. Reſp. *Io. Theoph. Eberh. Boehm.* Tubingae 4.

IO. DE GORTER chirurgia repurgata. Viennae et Lipſiae. 4.

ANTON GOUAN hortus regius Monſpelienſis, ſiſtens plantas tum indigenas, tum exoticas, No. M MCC. ad genera relatas cum nominibus ſpecificis, ſynonymis ſelectis, nominibus triuialibus, habitationibus indigenarum, hoſpitiis exoticarum, ſecundum ſexualem methodum digeſtas. Lugduni. 8.

Oracao inaugural, do primeiro curſo de operacoens Cirurgicas que publicamente fez con permiſſao de ſua Mageſtade fideliſſima no Hoſpital Real de Liſboa: FILIPPE IOSEPH DE GOVEA, Cirurgico

gico da Camera do Sereniſſimo Infante o Senhor. D. Manael recitada ne ultimo de Ianeiro 1762. in Liſboa. 8.

IO. ERHARD ANTON GRAFF. Diſſ. inaug. de lapidibus cancrorum citratis. Altorfii. 4.

IO. DAV. GRAU. Diſſ. de pure vero. Reſp. *Io. Ludolf. Francke.* Ien. 4.

Flora Virginica, exhibens plantas, quas IOANN. CLAYTONUS in Virginia creſcentes obſeruauit, collegit et obtulit D. IOH. FRED. GRONOVIO, cuius ſtudio et opera deſcriptae et in ordinem ſexualem ſyſtematicum redactae ſiſtuntur. Lugd. Bat. 4.

D. AUG. GROTIANS *Abhandlung von dem Baue der Levcojen, Nelken und Aurickeln. 2te vermehrte Auflage. Nordhauſen.* 8.

IOH. STEPH. GUETTARD Quaeſt. med. an in partu difficili ſola manus inſtrumentum? *aff.* Reſp *Carol. Sallin.* Pariſ. 4.

G. F. GUTERMANNS *Bedenken über mancherley aus Unwiſſenheit verunglückte Geburten. 2ter Theil. Nürnberg.* 8 *mai.*

Practical Obſervations on cancres and diſorders of the Breaſt etc. by RICHARD GUY. Lond. 8 mai.

ANT. DE HAEN. vindiciae difficultatum circa modernorum ſyſtema de ſenſibilitate et irritabilitate humani corporis contra V. P. ALB. V. HALLER ad easdem difficultatum apologia. Viennae. 8.

Ejusd. Pars VI. rationis medendi in noſocomio practico, quod in gratiam et emolumentum medicinae ſtudioſorum condidit Maria Thereſia. ibid. 8 mai.

Ejusd. libri Pars VII. ibid. 8.

GEO. HAFFNER Diſſ. inaug. de hydrope articulorum. Vindobonae. 4.

ALBER-

ALBERTI HALLERI opera minora, emendata, aucta et renouata. Tomus I. anatomica, ad partes corporis humani vitales, animales, naturales. Accesserunt tabulae aeneae. Lausannae 4 mai.

Ejusd. *Anfangsgründe der Phisiologie des menschlichen Körpers, aus dem Lateinischen übersetzt von* IOH. SAM. HALLEN. *2ter Band; das Blut, dessen Bewegung, die Absonderung der Säfte davon. Berlin.* 8.

Ejusd. Elementa physiologiae corporis humani. Tomus Quartus. Cerebrum, Nerui, Musculi. Lausannae. 4 mai.

Ejusd. Tractatus de respiratione. ibid. 8.

Elements d'Agriculture, par M. DU HAMEL DU MONCEAU: avec figures en taille douce. T. I. II. a Paris. 12. Voll. 2.

Histoire d'un Insecte, qui devore les grains de l' Angoumois; avec les moyens que l'on peut employér, pour le detruire, par Messieurs DU HAMEL DU MONCEAU et TILLET. a Paris. 12.

L'Art du Cirier par Mr. DU HAMEL. a Paris. fol. c. f.

L'Art du Cartier par *le meme.* ibid. fol. c. f.

Ejusd. *Kunst des Kohlenbrennens, aus dem Französ. übersetzt und mit Anmerkungen vermehrt von* I. H. G. V. IUSTI. *Berlin. 4 mai. c. f.*

Ejusd. *Abhandlung von Bäumen, Stauden und Sträuchern, welche in Frankreich in freyer Luft erzogen werden. Aus dem Französischen übersetzt und mit vielen neuen Anmerkungen vermehrt durch* CARL CHRISTOPH OELHAFEN VON SCHÖLLENBACH. *Erster Theil. Nürnberg. 4. mit Kupf.*

ISAAC HARTIENS Diss. inaug. de cortice peruuiano. Vltraiecti. 4.

IOH. IAC. HARTMANNS *neue Gartenerforschung oder gründliche Anweisung, wie man sich bey einen Blumengarten in allen Fällen zu verhalten. 2ter Theil. Anweisung zu einem Obst- oder Baumgarten. 3ter*

Theil

Theil. Anweisung zu einem vollständigen Küchengarten. 4ter Theil. Erfurt. 8. *Voll.* 3.

D. FRIEDR. HASSELQUISTS *Reise nach Palästina in den Iahren von* 1749 *bis* 1752. *Auf Befehl Ihro Majestät der Königin von Schweden, herausgegeben von* CARL LINNAEUS, *aus dem Schwedischen. Rostock.* 8.

IAC. BOTH. HENDRIKSEN. Diss. inaug. de gonorrhoea simplici. Traiecti ad Rhen. 4.

FRANC. DAV. HERISSANT Quaest. med. an vero in empyemate necessaria, licet raro prospera paracentesis? *aff.* Resp. *Lud. Gilbert Boyrot de Ioncheres.* Parisiis. 4.

IO. HERRMANN. Diss. inaug. de rosa. Argentorati. 4.

The vegetable system, or the internal structure, and the Life of Plants; their Parts and Nourishment explained; their Classes, Ordres, Genera, and Species ascertained and described; in a method altogether new; comprehending an artificial Index and a naturel System, with figures of all the Plants, designed and engraved etc by IOHN HILL. Vol IV. containing the whole Class of Associales or Capitale Plants. London. fol. mai.

An Enquiry into the Means of improving medical Knowledge by HILLARY. M. D. London. 8.

HIPPOCRATIS aphorismi atque praesagia cum recognitione et notis ANDR. PASTAE, etc. Bergam. 12.

ANTON HOEGG. Diss. inaug. exhibens obseruationes medico chirurgicas. Ienae 4.

SAM. CHRIST. HOLLMANNI commentationum in Reg. Scient. Societate inde ab anno 1756 recensitarum sylloge, cum tab. aen. Goetting. 4.

Principia medicinae Auctore FRANCISCO HOME. Edit. 2da Edimburgi. 8.

Principes de l' agriculture et de la vegetation par M. HOME. a Berne. 8.

Essai

Eſſai ſur le Blanchiment des Toiles; traduit de l' Anglois de M, HOME. a Paris. 12.

GUIL. HUDSONI Flora Anglica, exhibens plantas per regnum Angliae ſponte creſcentes, diſtributas ſecundum ſyſtema ſexuale: cum differentiis ſpecierum, ſynonymis auctorum, nominibus incolarum, ſolo locorum, tempore florendi, officinalibus pharmacopoeorum. Londini. 8.

Dagbok ofwer en Reſa i genom de, under Stora Kopparbergs Höfdingedöme lylande Lähn och Dalarne a. 1757 af ABRAH. HÜLPHERS. Waeſtera°s. 8 mai.

Medical Commentaries. Part. I. Containing a plain and direct Anſwer to Profeſſor MONRO iun. interſperſed with Remarks on the ſtructure, functions, and diſeaſes of ſeveral parts of the human Body: by WILL. HUNTER. London. 4.

NICOL. IOSEPH. IACQUIN enumeratio ſtirpium plerarumque, quae ſponte creſcunt in agro Vindobonenſi montibusque confinibus. Vindobonae. 8.

IO. GODOFR. IANKIUS, Diſſ. I. de foraminibus caluariae eorumque vſu. Reſp. *Io. Caſp. Hoermann.* Lipſ. 4. c. tab. aen. 2.

Ejusd. Progr. de ratione venas corporis humani anguſtiores inprimis cutaneas oſtendendi. ibid. 4. c. tab. aen. 1.

SAM. IAY, Diſp. inaug. de rhachitide. Lugd. Bat. 4.

NIC. IEAN-ROY, Quaeſt. med. an generatio naturae arcanum? *aff.* Reſp. *Franciſc. Thiery de Buſſy.* Doct. Med. Rem. Pariſiis. 4.

A Courſe of Anatomico - Phyſiological - Lectures on the human Structure and Animal Oeconomy, interſperſed with various Notes, extracted from Memoirs, Transactions of learned Societies etc. with Pathological Obſervations deduced from the Diſſections of morbid Bodies. Including whatever

vèr is moſt valuable in the Works of all the eminent Authors on theſe Subiects. Illuſtrated with an Hiſtorical Compendium of the Riſe, Progreſſ, and Diſcoveries, which have been made in the Animal Oeconomy, gradually traced to the preſent Time. To which are prefixed two Eſſays on the Arts of Diſſecting, Injecting and Making Anatomical Preparations. By CHARLES NICHOLAS IENTY. Vol. I. II. III. London. 8. Voll. 3. (*A priori editione, quae 1757 prodierat, nihil differt, nullo augmento locupletata.*)

IRENIANS *Beweis, daß der Mißbrauch des Caffeetranks ſo ad morbos exanthematicos, als fluxum ſanguinis haemorrhoidalem diſponire. Altorf.* 8.

De ſpiritu in morbis tentamen: Auctore IAC. FRID. ISENFLAMM. Viennae Auſtr. 8.

KAEMPFS *Abhandlung von den Temperamenten. Frankfurt am Mayn.* 8.

P. KALM, Tankar om nyttan och nödwändigheten för en Präſt at äga inſikt i Medicine. Reſp. *Sam. Lithovius.* Åbo. 4.

Ejusd. Diſſ. de praeſtantia plantarum indigenarum prae exoticis. Reſp. *Io. Aſpagren.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. Tankar huru Trähus Kunna i anſeende til Golf, tak och Väggar göras varma. Reſp. *Er. Inberg.* ibid. 4.

CAROL. FRID. KALTSCHMIED, Diſſ. inaug. de diamne periodico. Reſp. *Io. Math. Fuchs.* Ienae. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de partu cum haemorrhagia vterina coniuncto. Reſp. *Io. Andr. Schaubach.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de ſymptomatibus vrgentibus in febribus malignis. Reſp. *Chriſt. Iac. de Friz.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. theoriam paſſionis hyſtericae proponens. Reſp. *Io. Frid. Heer.* ibid. 4.

CAROL.

CAROL. FRID. KALTSCHMIED, Progr. de exstirpato scirrho in labio sinistro vuluae, cum monito: emollientia in tumoribus inflammatis duris praestare resoluentibus. Ienae. 4.

Ejusd. Progr. de testiculo trium cum dimidia librarum feliciter exstirpato. ibid. 4.

Ejusd. Progr. de multorum praeiudicio, venaesectionem in corpore prima vice institutam vitae periculum auertere, et hinc differendam, donec aliis aliquando frustra tentatis remediis primum in ea superesse possit praesidium. ibid. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de herniis, speciatim oscheocele vera. Resp. *Io. Chr. Siebeck.* ibid. 4.

Ejusd. Progr. de restituto per varias operationes subpraefecto militum, post vulnera antehac infelici successu curata. ibid. 4.

IO. CHPH. KEMME, Diss. de ortu haemorrhagiarum ictero symptomatice accedentium. Resp. *Io. Gottl. Fritze.* Halae. 4.

Methode de M. KEYSER, pour l' administration de ses Dragées dans le traitement des Maladies Veneriennes, imprimée par ordre du Roy, a Paris. 8.

SAM. KLINGENSTIERNA in Ac. Vps. P. Math. Regior. Principum Praeceptoris, Ac. Sc. Stockh. Socii, tentamen de definiendis et corrigendis aberrationibus radiorum luminis in lentibus sphaericis refracti, et de perficiendo telescopio dioptrico, Dissertatio, ab Imp. Ac. Scient. Petrop. praemio affecta die 23 Sept. 1762. Petrop. 4 mai.

IO. HIERON. KNIPHOFII Botanica in originali, seu Herbarium viuum, in quo plantarum tam indigenarum, quam exoticarum peculiari quadam operosaque enchiresi, atramento impressorio obductarum, nominibusque suis ad methodum illustrium nostri aeui Botanicorum, LINNAEI et

LUDWIGII insignitarum, elegantissima ectypa exhibentur, opera et studio IOAN. GODOFR. TRAMPE. Centuria IX. Halae. fol.

Phisisch mediciniſche Betrachtung des ohnweit Bilin in Böhmen befindlichen Gesundbrunnens und dessen Wassers, abgefaſst von D. CHRIST. LUDW. KNOCHENWEBELL. *Friedrichſtadt.* 8.

IO. PAUL. KOCH Diss. inaug. de spiritu vini rectificatissimo tanquam medicamento ad sistendas haemorrhagias externas optimo. Halae. 4.

ANT. KRAMMER Diss. inaug. sistens partem alteram formularum. Vindobon. 8.

CAR. CHRIST. KRAUSE, Progr. quo A. C. CELSI de re medica libros quatuor posteriores emendat. Lipsiae. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de variolarum exstirpatione insitioni substituenda. Resp. *Frid. Gotthilf Beer.* ibid. 4.

VALENT. KRAEUTERMANNS *Haus-Land-Reise-Noth-und Armen-Arzt, worinnen viele probate Arcana enthalten. Arnſtadt.* 8.

Ejusd. *wohlerfahrner Bienenwirth, oder Anweisung, was bey der Bienenpflege in iedem Monathe zu beobachten. etc.* ibid. 8.

IO. HENR. KRONAUER, Diss. inaug. de natura et compositione sanguinis humani sani. Argentor. 4.

PETR. LALOUETTE, Quaest. med. vtrum deformitates a rachitide oriundae, dum ipsa rachitis curatur, thoracibus, ochreis et aliis machinamentis corrigi debeant. Resp. *Aug. Roux.* Parisiis. 4. cum tab. aen. 1.

L'art de faire le Parchemin par Mr. DE LA LANDE. a Paris. fol. c. fig.

L'art du Gartonnier, par *le meme.* ibid. fol.

GEO. AUG. LANGGUTH, Progr. in quo de nonnullis odoratus admirabilibus quaedam commentatur. Vitemberg. 4.

GEO.

GEO. AUG. LANGGUTH, Diff. inaug. de diuerfa colicam curandi methodo. Refp. *Henr. Carol. Charitius.* Vitemberg. 4.

Deutliche Anweifung, wie man fich in einem Nothfalle felbften von den gefährlichften und meiften Krankheiten befreyen könne; abgefaßt von DAN. LANGHANS, *beftallten Stadtarzt in Bern.* 1 *u.* 2*ter Theil. Bern.* 8.

WENC. IO. NEPOM. LANGSVERT, Diff. inaug. de cauffa caloris in fanguine humano. Pragae. 8.

Memoires fur l'Agriculture en general, et en particulier fur la Culture, le Defrichement des Champs; fur la nourriture et l'entretien des Beftiaux et le gouvernement des Pâcages; fur la nourriture des Poiffons et l'adminiftration des Etangs; par M. LE LARGE, Avocat en Parlement. a Londres. 12.

IOS. MARIA FRANCISC. DE LASSONE, Quaeft. med. an magni abfceffus ferro, non cauteriis aperiendi? *aff.* Refp. *Sim. Vacher.* Paris. 4.

STEPH. PETR. LE LAUMIER. thefes anatomicae et chirurgicae. Refp. *Claud. du Pont.* ibid. 4.

Ejusd. thefes anatomicae et chirurgicae. Refp. *Gu. Petr. Frigard.* ibid. 4.

An Effay on the Bit of a Mad Dog; by LAYARD. London. 8.

FERD. LEBERS *Abhandlung von der Nutzbarkeit des Schierlings in der Wundarzneykunft. Wien.* 8.

MART. FROBEN. LEDERMÜLLERS *Nachlefe feiner mikrofcopifchen Gemüths- und Augenergötzung, 1fte Sammlung, beftehend in zehen fein illuminirten Kupfertafeln famt deren Erklärung: und einer getreuen Anweifung, wie man alle Arten Mikrofcope gefchickt, leicht und nützlich brauchen folle. Verlegt und in Kupfer gebracht von* ADAM WOLFGANG KINDERSCHMIDT. (*Nürnberg*) 4.

Eben derfelben 2te Nachlefe. ibid. 4.

FRANC. TILEMAN LEEMANS, Diſſ. inaug. de pleuritide. Lugd. Batav. 4.

Specimen orographiae generalis, tractus montium primarios, globum noſtrum terraqueum peruagantes ſiſtens, occaſione diei Feſti coronationis Catharinae II. in ſolemni Academiae conuentu, d. 13 Sept. 1762. praelectum a D. IO. GOTTLOB LEHMANNO. Petropoli. 4.

Om Optikens och Refractions Teleſcopeis förbättring i ſemäſte tider, af C. LEHNBERG. Stockholm.

H. L. VON LENGENFELD, *Anmerkungen von denen auf dem Thüringer Walde bekannteſten drey Arten Nadelhölzern, als der Tanne, Fichte, und den Kienbaum, welche zu Vermehrung der Waldungen vieles beytragen möchten. In Kupfer geſtochen, illuminirt, getreulich nach dem Original gemacht und heraus gegeben von* NIC. FRIDR. EISENBERGER *Nürnberg.* 4. *nebſt 7 illum. Kupfertafeln.*

Obſervations ſur les cauſes et les accidens de pluſieurs accouchemens laborieux. cet. par M. A. LEVRET. 3ſieme Edit. revue, et corrigee. a Paris. 8 mai. avec figur.

BOSN. AUG. LEZURIER, Quaeſt. med. vtrum in triplici corporis cauitate diuerſus ſanguinis motus? *aff.* Reſp. *Ioan. Bapt. Alex. Maigret.* Paris. 4.

CAR. LUD. LIGER, Quaeſt. med. an varia rheumatiſmi therapeia? *aff.* Reſp. *Nic. Ieanroy.* ibid. 4.

An Eſſay on the moſt effectual Means of preſerving the Health of Seaman, in the Royal Navy. Containing Directions proper for all thoſe, who undertake long Voyages at Sea, or reſide in unhealthy Situations, with Cautions neceſſary for the Preſervation of ſuch Perſons, as attend the Sick in Fevers. By IAMES LIND. The 2nd Edit. improved and enlarged. London. 8

CAROLI LINNAEI Species plantarum, exhibentes plantas rite cognitas ad genera relatas, cum differentiis ſpecificis, nominibus triuialibus, ſynonymis ſelectis, locis natalibus, ſecundum ſyſtema ſexuale digeſtas. Tom. I. Editio 2da, aucta. Holmiae. 8.

Ejusd. Diſſ. de meloe veſicatorio. Reſp. Canut. *Aug. Lenaes.* Vpſ. 4.

Ejusd. Diſſ. reformatio botanices. Reſp. *Ioh. Mart. Reſtelio.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. fundamentum fructificationis. Reſp. *Ioh. Grüberg.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. ſiſtens inebriantia. Reſp. *Olav. Reinh. Alander.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. termini botanici. Reſp. *Ioh. Elmgrena.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. planta Almſtroemeria. Reſp. *Ioh. Petr. Falck.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. nectaria florum. Reſp. *Birgerus Martin. Halc.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. de morſura ſerpentum. Reſp. *Io. Guſtav. Acrell.* ibid. 4.

CAROLI LINNAEI, Filii, decas prima plantarum rariorum horti Vpſalienſis, ſiſtens deſcriptiones et figuras plantarum minus cognitarum. Stockholmiae. fol.

Lettere riguardante la ſtoria della Malattie acute occorſa negl. anni 1761, 1762. non pure nella citta de Venezia, che quaſi in tutta l' Italia; di ANTON LIZZARI. in Venezia. 8.

MAX. LOCHER obſeruationes practicae circa luem veneream, epilepſiam et maniam. His accedunt caſus varii, qui vlteriorem cicutae vſum internum et externum in morbis curatu difficillimis confirmant, Viennae. 8.

IO. LUD. LEBERECHT LOESEKENS *Phyſiologie, oder Lehre von dem geſunden Zuſtande des menſch-*

lichen Körpers, nebst einem Unterrichte, denselben zu erhalten. Mit einer Vorrede von D. CHR. GOTTH. SCHWENKEN. *Dresden und Warschau.* 8.

IOH. LUDW. LEBERECHT LÖSEKENS *Pathologie; oder Lehre von den Krankheiten des menschlichen Körpers.* ibid. 8.

Ejusd. *Semiotic; oder Lehre von den Zeichen der Krankheiten.* ibid. 8.

Ejusd. Therapia specialis interna, *oder gründliche Anweisung zur Erkänntniß und Cur der innerlichen Krankheiten des menschlichen Körpers. 3ter Theil, welcher die Lehre von den Krankheiten des Unterleibes enthält.* ibid. 8.

CHRIST. GOTTL. LUDWIG. Progr. de aquarum puritate a magistratu curanda. Lips. 4.

Ejusd. Progr. de aquae ductu Carthaginensi. ibid. 4.

Ej. Progr. de lumbricis intestina perforantibus. ib. 4.

Ejusd. Progr. de nimia animi defatigatione, caussa debilitatis in morbis. ibid. 4.

Traité de la Chenille, qui ronge les Bois de Saule, augmenté d'une explication abregée des Planches et d'une Description de l'Instrument et des Outils, dont l'Auteur s'est servi, pour anatomisér a la Loupe et au Microscope, et pour determinér la force de ses Verres, suivant les regles de l' Optique et Mechaniquement; par PIERRE LYONET. a la Haye. 4 mai. avec planches 18.

Die Geschichte der Gesundheit; und die Kunst dieselbe zu erhalten, eine Nachricht von dem allen, was die Aerzte und Weltweisen bis auf gegenwärtige Zeiten zur Erhaltung der Gesundheit angepriesen, von IACOB MACKENZIE. *Nach der 2ten Ausgabe aus dem Engl. übers. Altenb.* 8.

PETR. IOS. MACQUER Quaest. med. an in hydrope, punctio quam plurimum infausta, scarificationes periculosae? *aff.* Resp. *Hugo Gauthier.* Paris. 4.

MALOU-

MALOUINS *medicinische Chymie, welche die gewöhnlichsten Arzneyen bereiten lehrt. 1ster Theil. Altenburg.* 8.

Lettera del Sig. Dottore SAVERIO MANETTI, che puo servire di Supplemento al suo Trattato sul Inoculazione del Vajuolo. In Firenze. 4.

Opuscules chymiques, de M. MARGRAF. a Paris. 12. Voll. 2. (*Huic editioni imprimendae operam nauauit Cl.* DE MACHI.)

Delle produzioni naturali del Territorio Pistojese, Relazione Istorica et Filosofica di ANT. MATANI. Profess. Publ. di Medicina nell Universita Imp. di Pisa, Membro della Societa Ces. Fisico Botanica Fiorentina. etc. in Pistoia. 4. c. fig.

DAV. MAUCHART Diss. therapia purpurae receptiori tutior, solidior. Resp. *Alb. Fr. Faulhaber.* Tubingae. 4.

Des Herrn D. RICHARD MEADS *Abhandlung von den Kinderpocken und Maßern zu Folge der von D.* THOMAS STACK *unter der Aufsicht des Herrn Verfassers besorgten englischen Auflage ins Deutsche übersetzt von* GEORG NEUHOFER. 8.

PETR. DE MEESTER Diss. inaug. de sudore. Lugd. Bat. 4.

Antiquitates balneares ex C. PLINII CAECILII *secundi* epistolis collectas ad V. C. GOTTL. CAR. SPRINGSFELD mittit M. IO. CHRIST. MESSERSCHMID. Witembergae. 4.

IO. IOS. FRANC. BORG A MIILLER Diss. de cardialgia. Vindobonae. 8.

Abhandlung von dem Ray-Grase des Herrn MIROUDOT. *Aus dem Französ. übers. mit einer Vorrede* IOH. IAC. REINHARDS. *Carlsruhe.* 8.

Chymische Nebenstunden abgefaßt von IOH. GEORG MODEL. *St. Petersburg.* 8 *mai.*

IAC. VERDELHAN DES MOLES, Quaeſt. med. an in pulſu inaequali aut intermittente purgantia? Reſp. *Hugo Gauthier.* Paris. 4.

Herr DONALT MONRO *von der Waſſerſucht und ihren beſondern Gattungen; nach dem Engliſchen verdeutſcht, mit den Anmerkungen des franzöſiſchen Ueberſetzers, und einer Beſchreibung eines neuen von Hr.* LECAT *erfundenen Trokar, auch mit einigen Anmerkungen verſehen von D.* CARL CHRIST. KRAUSEN. *Leipzig.* 8. *c. f.*

An Expoſtulatory epiſtle to D. WILL. HUNTER (by AL. MONRO.) Edinburgh. 8.

IO. BAPT. MORGAGNI de ſedibus et cauſſis morborum per anatomen indigitatis Libri quinque. Diſſectiones et animaduerſiones nunc primum editas complectuntur propemodum innumeras, medicis, chirurgis, anatomicis profuturas. Multiplex praefixus eſt index rerum et nominum accuratiſſimus. Tomus primus duos priores continens libros. Tomus ſecundus tres reliquos libros. Venetiis. fol. Voll. 2.

Ejusd. Aduerſaria anatomica omnia archetypis aereis tabulis Cominianis ab Auctore ipſo communicatis et vniuerſali accuratiſſimo indice ornata. Opus nunc vere abſolutum, inuentis et innumeris obſeruationibus ac monitis refertum, quibus vniuerſa humani corporis Anatome, et ſubinde etiam, quae ab hac pendent, res medica et chirurgica admodum illuſtrantur. ibid. fol. c. tab. aeneis. (*Editio haec noua, nullis vel emendationibus mutata, vel additamentis aucta, praeter praemonitionem, quam praemiſit typographus in laudem huius editionis, in qua excudenda ſummam diligentiam et correctionem fuiſſe adhibitam, ait.*)

Ejusd. Epiſtolae anatomicae duae, nouas obſeruationes et animaduerſiones complectentes, quibus ana-

anatome augetur, anatomicorum inuentorum historia euoluitur, vtraque ab erroribus vindicatur. Adiunctus est index rerum et nominum accuratissimus. ibid. fol. (*nec haec editio aucta vel mutata est.*)

His omnibus et opusculis miscellaneis, *communis praefixus est titulus:* Operum omnium in vnum corpus collectorum. T. I. - V. ibid. fol. Voll. 5.

WILH. MAUQUEST DE LA MOTTE *Vollständige Abhandlung der Chirurgie, in welcher über alle chirurgische Krankheiten, und die Art sie zu heilen, nützliche Wahrnehmungen und nöthige Anmerkungen enthalten sind. Erster und 2ter Theil; aus dem Französ. übers. von D.* G. L. HUTH. *Nürnberg.* 8. *Voll.* 2.

Introductio in philosophiam naturalem, Auctore PETRO VAN MUSSCHENBROEK. Tomus I et II. Lugd. Bat. 4 mai. c. tab. aen. Voll. 2.

Ejusd. Compendium physicae experimentalis, conscriptum in vsus academicos. ibid. 8. c. fig.

ERN. ANT. NICOLAI, Diss. inaug. de secretione corporis humani in genere. Resp. *Io. Mich Hiecke.* Ienae. 4.

Ejusd. Progr. II. de caussis pelluciditatis partium corporis humani praesentis et sublatae. ibid. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de carie ossium in genere. Resp. *Ioh. Adolph Behrends.* ibid. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de vitiis fluidorum corporis humani in genere. Resp. *Io. Frid. Diteric. Kast.* ib. 4.

IO. GUIL. NIEPER, Diss. inaug. de paralysi scorbutica. Halae. 4.

ADAM NIETZKI, Diss. de callorum circa vlcera ortu, effectu, praeseruatione et curatione. Resp. *Ado. Uven.* Halae. 4.

Oeuvres de M. NIVELLE DE LA CHAUSSÉE. Nouvelle Edition, corrigée et augmentée de plusieurs

ſieurs Pieces, qui n'avoient point encore paru. a Paris. 12. Voll. 5.

OCELLUS LUCANUS, en grec et en françois, avec des Diſſertations ſur les principales queſtions de la Metaphyſique, de la Phyſique et de la Morale des Anciens, qui peuvent ſervir de ſuite *a la Philoſophie de bon Sens*, par M. le Marquis d'ARGENS. a Berlin. 8.

FERDIN. CHPH. OETINGER, Diſſ. ſiſtens problema practicum, an achorum inſitio, imitando variolarum inſitionem, pro curandis pueritiae morbis rebellibus tuto tentari poſſit? Reſp. *Sam. Theod. Gmelin.* Tubingae. 4.

NIC. GEO. OOSTERDYK Diſſ. inaug. de aceto. Traj ad Rhen. 4.

La Conſtituzione corrente brevemente conſiderata di PIETRO ORTESCHI. in Venezia. 4 mai.

NATAL. IOS. PALLUCI A. A. Impp. Chirurgi, cet. Methodus curandae fiſtulae lacrymalis. Vindob. 8.

GEO. FRID. PAPEN. Diſſ. inaug. de adminiculorum in partu vtilitate et neceſſitate. Goett. 4.

L'Art de cultiver les Peupliers d'Italie, avec les obſervations ſur les Choix, la Diſpoſition des Pepinieres, leur Culture, et ſur celle des arbres plantés a demeure, par M. PELEE de S. Maurice, de la Societé Royale d'Agriculture de la Generalité de Paris. a Paris. 8.

IO. NATH. PEZOLD, Diſſ. inaug. de delirio febrili. Lipſiae 4.

Hiſtoria phyſiologica aſcaridum, Auctore M. VAN PHELSUM. Leovardiae. 8 mai. c. fig. aen.

ANT. GUIL. PLAZ Proluſio I. et II. de plantarum virtutibus ex ipſarum charactere haud quaquam addiſcendis. Lipſ. 4.

Eiusd. Progr. de paedantiſmo medico. ibid. 4.

ANT.

ANT. GUIL. PLAZ Diss. inaug. de therapia per iniucunda. Resp. *Sam. Gottl. Silchmüller.* Lips. 4.

MARC. ANT. PLENCITZ opera medico - physica, in quatuor tractatus digesta. Vindob. 8 mai.

ANT. L. B. PONGRAEZ DE SZ. MIKLOS et OVAR, Diss. experimentalis de electricitatis theoria et vsu. Vindobon. 4.

ANT. DE PONSARD Diss. exhibens dubia circa potestates medicamentorum et vsum medendi proposita. Monspelii. 4.

Practical Remarks on the Hydrocele or watry Rupture and other Diseases of the Testicles; by PERCIVALL POTT. London. 8.

Osservazioni sopra le malattie di armata in Campagna, et in Guarnigione, con un' Appendice d' Esperienze communicate alla Societa Reale di Londra. Opera del Dottor GIOVANNI PRINGLE: tradotta della seconda Edizione di Londra del 1753 nella lingua Italiana dal celebre Signor FRANCESCO SERAO, Primario Professor Regio nella Università di Napoli. Edizione nuovissima, arrichita d'un nuovo Trattato del Sign. Bar. GERARDI VAN SWIETEN sopra le malattie delle Armate, et del metodo di curarle. In Venezia. 4.

ER. PROSPERIN, Diss. de emendatione tuborum diopticorum recentissima. Resp. *Car. Westrin.* Vpsal. 4.

Della Preservazions della Salute dé Litterati e della Gente applicata e sedentaria opera postumma di GIUSEPPE ANTONIO PUIATI e data in luce da ANTON GAETANO, suo Figlio. In Venezia. 8.

Flora Espannola ó Historia de las Plantas, que se creaci en Espanna, su Auctor D. IOS. QUER, Cirujano de su Magestad, Consultor de sus Reales

Exer-

Exercitas, Academico del Instituto de Bolonia, de la Real Medica Matritense, y Primer Professor de Botanica del Real Iardin de Plantas de Madrid.. En Madrid. 4. c. tab. aen. Voll. 2.

Das Ankerschmieden vom Hrn. VON REAUMUR, *mit Anmerkungen und Zusätzen vom Hrn.* DU HAMEL, *aus dem Französischen und mit Anmerkungen von* I. H. G. VON IUSTI. *Berlin.* 4 *mai. c. f.*

Opere del Signor FRANCESCO REDI, Gentilhomo Aretino, e Accademico della Crusca, con somma diligenza insieme raccolte, accrescuite e migliorate. Edizione novissima arricchita della vita dell' Autore scritta dal Sign. Abb. SALVINO SALVINI. Fiorentino, ed in piu luoghi corretta ed emendata. Tomo I. II. III. IV. V. VI. VII. in Venezia. 4. c. tab. aen. Voll. 7.

HENR. IOS. REGAE tractatus medicus de sympathia, seu consensu corporis humani, ac potissimum ventriculi in statu morboso. Franco[f]. et Lipsiae. 8.

Allgemeine Betrachtungen über die Triebe der Thiere, hauptsächlich über ihre Kunsttriebe zur Erkenntniß des Zusammenhanges der Welt, des Schöpfers und unser selbst, vorgestellet von HERRMANN SAMUEL REIMARUS. *2te Auflage, welche mit einem Anhange vermehrt worden. Hamburg.* 8.

CHRIST. TOB. EPHR. REINHARDS *Abhandlung von dem Lungenblutflusse oder Blutspeyen, nebst dessen Gedanken von den epidemischen und unächten Wechselfiebern. Glogau.* 8.

Ejusd. *Gedanken vom weissen Frieselfieber.* ibid. 8.

Ejusd. medicus poeta; Pars I. exhibens de leucorrhoea a fluore albo mulierum benigno, pallore faciei, et lethalitate vulnerum iecinoris, carmina tria. Praefatur de Poetis medicis commentatiuncula. ibid. 4.

REINHARD Progr. de Mineruа medica ad Curt. Lib. III. cap. 7. Erlangae. 4.

ADOLPH GOTTL. RICHTER de corruptelis medicamentorum cognoſcendis tractatus medico chymicus, pharmacopoliis accommodatus et triplici indice inſtructus. Colon. Allobrog. 8.

ANT. RIDIGER Progr. de chemiae vniuerſalis vſu in phyſiologia medica generali magno et neceſſario. Lipſ. 4.

IO. GEO. ROEDERER Diſſ. inaug. de porrigine. Reſp. *Io. Ant. Frid. Oldenbourg.* Goett. 4.

Ejusd. Progr. continens obſeruationes de phthiſi infantum neruoſa. ibid. 4.

Ejusd. Progr. de cerebri ſcirrho obſeruatio. ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de rhachitide Reſp. *Geo. Ludv. Hanſen.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de pulmonum ſcirrho. Reſp. *Chriſt. Gottl. Hirſchfeld.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. exhibens tentaminum et obſeruationum de morbo varioloſo ſatura. Reſp. *Phil. Gabr. Hensler.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de cauſſis frequentiae morborum et mortium inter ciues in ſedibus bellorum. Reſp. *Io. Phil. Clave.* ibid. 4.

Ejusd. Progr. de hydrope ouarii. ibid. 4.

De morbo mucoſo liber ſingularis, quem nuper ſpeciminis inauguralis loco ediderunt IO. GEO. ROEDERER et CAR. GOTTL. WAGLER. ibid. 4. c. fig. aen.

EB. ROSEN. Diſp. de aphthis, ſigillatim febrium continuarum. Reſp. *Io. H. Eckmann.* Londini Scan.

Ejusd. Diſſ. de calculis hepaticis et cyſticis. Reſp. *Guil. Keventer.* ibid. 4.

Ejusd. Diſſ. de hydrope. Reſp. *Pet. Unge.* ibid. 4.

De

De nonnullis plantis, quae pro venenatis habentur, obſeruationes et experimenta, a PETRO ROSSI Florentiae inſtituta. Piſis. 8 mai.

Nouvelles Obſervations, ou Methode certaine ſur le traitement des corps, dans la quelle ſe trouvent detaillées leurs differentes cauſes et les moyens d'une prompte et radicale gueriſon, d'apres les experiences faites par M. ROUSSELOT, Chirurgien. a Paris et a la Haye. 12.

Memoire ſur une eſpece de Chenilles, qui produiſent de la Soie, par M. DE LA ROUVIERE. a Beziers. 8.

Iournal de Medecine, Chirurgie, Pharmacie, etc. par AUG. ROUX. Iuil - Decembre 1762. a Paris 8.

Ejusd. Quaeſt. med. vtrum omnes humores corporis, non excrementitii, tum recrementitii, ex fermentatione producantur? *aff.* Reſp. IO. D'ARCET. D. Med. Burdigal. Paris. 4.

CAR. LE ROY de aquarum mineralium natura et vſu propoſitiones praelectionibus academicis accommodatae. Ed. altera. Monſpelii. 8.

IOH. FRID. RÜBELS *mediciniſch und chirurgiſches Lehrgebäude oder Auszug aller mediciniſch und chirurgiſchen Wiſſenſchaften. Augſpurg.* 8.

Ejusd. *mediciniſche Abhandlung, wie man in den Krankheiten aus dem Urine, Schweiſſe und aus dem Stuhlgange ein richtiges Urtheil fällen ſoll.* ibid. 8.

Eiusd. *Merkwürdigkeiten aus dem Reiche der Natur, oder phyſicaliſch-mediciniſch-chymiſch-und chirurgiſche Unterſuchungen und Anmerkungen, die allen Medicis und Chirurgis zu wiſſen nöthig und nützlich ſeyn. Frankfurt und Leipzig.* 8.

AARON DEL VALLE SALDANA Diſſ. inaug. de exoſtoſi. Trai. ad Rhen. 4.

CAR. SALLIN Quaeſt. med. an praecipuum reſpirationis organum diaphragma? *aff.* Reſp. *Ioſ. Philip.* Doct. Med. Rem. Paris. 4.

SAN-

SANCTORII SANCTORII aphorismi de medicina statica cum scholiis ANDREAE RIDIGERI. Lipsiae. 8.

Dictionnaire universel de Commerce, d'Histoire naturelle et des Arts et Metiers, contenant tout ce, qui concerne le Commerce, qui se fait dans les quatre parties du Monde, par IACQUES SAVARY DES BRUSLONS: Nouvelle Edition, exactement revue, corrigée et considerablement augmentée. a Coppenhague. Tome IV. fol.

FRANC. DE SAUVAGES Diss. de catharticis. Resp. *Io. Petr. Laporte.* Monspel. 4.

AUG. SCHAARSCHMIDTS *splanchnologische Tabellen. Neue Auflage. Berlin.* 8.

Ejusd. *Neurologische Tabellen; neue Auflage. ibid.* 8.

SAM. SCHAARSCHMIDTS *Abhandlung von der Geburtshülfe. 2te Auflage. ibid.* 8.

IACOBI CHRISTIANI SCHAEFFER fungorum, qui in Bauaria et Palatinatu circa Ratisbonam nascuntur, icones natiuis coloribus expressae. Tomus I. Ratisbonae 4 mai. (*latine et teutonice.*)

Ejusd. Botanica expeditior, genera plantarum in tabulis sexualibus et vniuersalibus aeri incisis exhibens. ibid. 4.

Ejusd. *Die Egelschnecken in den Lebern der Schaafe, und die von diesen Würmern entstehende Schaafkrankheit, 2te Aufl. nebst einer Kupfertafel mit Figuren in Farben. ibid.* 4.

Ejusd. *Der fischförmige Kiefenfuß in stehenden Wassern um Regensburg. 2te Aufl. nebst einer Kupfertafel in Farben. ibid.* 4.

Ejusd. *Die Sattelfliege. 2te Aufl. nebst 1 Kupfert. in Farben. ibid.* 4.

Diss. physico medica, qua auri cum salibus mixti summam in corpus humanum vim atque virtutem viscidum in febribus resoluendi demon-

ſtrare annititur. IO. THEOPH. SCHEINHARDT. Carlsruh. 4.

Ejusd. Diſſ. inaug. de vitiis lactis lactantium. Argentor. 4.

Deſcrizione di varie Produzione Naturali della Sicilia indirizzata in vna Lettera all Illuſtr. Sign. GIAN. FRANC. SEQUIER dal S. Dottore DOMINICO SCHIAVO, Palermitano Socio Colombario di Firenze. in Palermo.

CASIM. CHPH. SCHMIDEL, Diſſ. inaug. de hydrophobia ex vſu fructuum fagi oriunda. Reſp. *C. F. Selig.* Erlang. 4.

SIGISM. SCHMIEDERI ſchediaſma pathologico medicum de polypo oeſophagi vermiformi rariſſimo, a quotidiano pulueris ſternutatorii Hiſpanici vulgo Spaniol abuſu progenito. Lipſ. 4. c. fig.

Memoires ſur les Oolithes par M. SCHMIDT. a Basle. 4.

Chirurgiſche Geſchichte mit theoretiſchen und practiſchen Anmerkungen, entworfen von LEBRECHT EHREGOTT SCHNEIDER, Chirurgo *in Mitweyda. Chemnitz.* 8.

FRANC. SCHOENMEZEL Diſſ. inaug. de haemorrhagiis. Reſp. *Iacob Canſtatt.* Heidelberg. 4.

DAN. GOTTF. SCHREBERS *neue Sammlung verſchiedener in die oekonomiſchen und damit verwandten Wiſſenſchaften einſchlagender Schriften, Nachrichten und Urkunden,* 1 *und* 2*tes Stück. Bützow und Wiſmar.* 8.

Ejusd. *Sammlung verſchiedener Schriften, welche in die oeconomiſche - Policey - und Cameral - Wiſſenſchaften einſchlagen. 9ter Theil. Halle.* 8.

Tal om Glasmakariet, ſamt om Kongsholms Glasbruck af SAM. SCHULZE. Stockholm.

IUL. ERNST VON SCHÜTZ *oeconomiſche Bedenken über allerhand in die Hauswirthſchaft einſchlagende Sachen. 7 und 8tes Stück. Chemnitz.* 8.

FRANC.

FRANC. GUIL. DE LA SERVE Diff. de analogia neruorum cum fluido electrico. Monfpelii. 4.

GEO. FRID. SIGWART. Diff. inaug. de aere et alimentis militum, praecipuis hygienes militaris momentis. Refp. *Car. Phil. Diez.* Tubing. 4.

Ejusd. epift. gratul. in qua homo in fingulari dualis, nec diffylabum tantum et bipes animal, vt vulgaris fert fama, fed fupra vulgi captum totus anceps et duplex, neque vel ibi fimplex, vbi videtur fimplex et fimpliciffimus: nouo dichotomiae anatomicae fpecimine dualiftico confpectior factus. ibid. 4.

A Treatife on the Theory and Practice of Midwifery, by W. SMELLIE M. D. Vol. I. The fourth Edition. London. 8.

IAC. REINBOLD SPIELMANN Diff. fiftens hiftoriam et analyfin fontis Rippolfauienfis. Refp. *Ioan Boecler.* Argentorati. 4.

Ejusd. Diff. fiftens cardamomi hiftoriam et vindicias. Refp. *Ioh. Herrmann.* ibid. 4.

Specimen phyfico-geometricum de terrae motu ad architecturae vtilitatem concinnatum ab EUSEBIO SQUARIO. Venetiis.

GEO. FRID. STEINMEYER Diff. inaug. de rubia tinctorum. Argentor. 4.

ANT. STOERCK tractatus medicus cum diuerfis experimentis de cicuta. Laufannae. 8. c. f.

Ejusd. annus medicus fecundus. Edit. alt. Vienn. 8.

Ejusd. Libellus, quo demonftratur: ftramonium, hyofciamum, aconitum, non folum tuto poffe exhiberi vfu interno hominibus, verum et ea effe remedia in multis morbis maxime falutifera. Iunguntur fimul harum plantarum imagines aere excufae. Vindobonae. 8.

Ejusd. *Beobachtungen von dem Gebrauch und Nutzen des Schierlinges, fowohl in innerlichen als äußerli-*

chen Krankheiten. Aus dem Lateinischen übersetzt, und mit einer Vorrede und einigen Erfahrungen vermehrt von GEORG LUDW. RUMPELT. 3 *Theile. Dresden und Warschau.* 8.

Observations nouvelles sur l' usage de la Cigue, dans les quelles il est demontré, que non seulement on peut usér interieurement de cette plante avec la plus perfaite securité; mais encore, qu'elle est un excellent remede dans beaucoup de maladies, quel'on a jusqués a ce jour assurées incurables; ou seconde Partie et Supplement necessaire; Ouvrages traduits du Latin de M. ANT. STOERK, auxquels on a joint l' histoire de l' usage interne de la Cigue, la figure de cette plante, et les cures operées et publiées en France jusqu' a ce jour. a Vienne et a Paris. 12. (*Obseruationes de hac planta in Gallia factas huic edition' adiecit* LE BEGUE DE PRESLE. *Med. Facult. Paris. et Censor Regius.*)

HANS STROM Physick og Oeconomisk Beskrivelse over Fogderiet Sond mor beliggende i Bergens Stift i Norge. I. D. Soroe. 4. c. tab. aen.

GERARDI L. B. VAN SWIETEN commentariorum in HERMANNI BOERHAAVE aphorismos compendium studio et opera R. SCHOMBERG. Francof. et Lipsiae. 8. (*Epitome haec in anglicam translata linguam Londini eodem edita fuit anno.*)

Description abregée des maladies, qui regnent le plus communement dans les armees avec la methode de les traitér par M. VAN SWIETEN. a Amst. et a Leipzig. 8.

THOMAE SYDENHAM opera medica; in hac nouissima editione variis variorum praestantissimorum medicorum obseruationibus, et plurium constitutionum epidemicarum recentiorum descriptione quam maxime illustrata; immo et me-

chanica

echanica tum morborum tum medicamentorum a IO. BAPT. MAZINO: nec non CAELEST. COCCHII et BARTHOL. BOSCHETTI tractatibus rursus aucta; etc. Venetiis. fol.

HERM. FRID. TEICHMEYERI institutiones medicinae legalis vel forensis. Edit. 5ta reuisa, emendata, et multis additamentis aucta a IO. FRID. FASELIO. Ienae. 4.

IO. NIC. TETENS de vi cohaesionis explicandis phaenomenis, quae vulgo vi attrahenti tribuuntur, haud sufficiente. Buezov. 4.

Histoire d'un Insecte, qui devore les grains de l'Angoumois, avec les moyens, que l' on peut employér pour le detruire, par Mssrs. DU HAMEL DU MONCEAU et TILLET. a Paris. 12.

Dissertation sur les Bains des Orientaux par Mr. ANTOINE TIMONY. a Vienne. 4.

Dissertation sur l' Inoculation de la petite verole par *le meme.* ibid. 4.

Lettre a Monf. HIRZEL sur quelques critiques de M. DE HAEN par M. TISSOT. a Lausanne. 12.

Avis au Peuple sur sa Santé: ou Traité des Maladies les plus frequentes; par M. TISSOT. Nouvelle Edition, augmentée de la Description et de la cure de plusieurs maladies et principalement de celles, qui demandent de prompts secours. Ouvrage composé en faveur des habitans de la Campagne, du Peuple de Villes, et de ceux, qui ne peuvent point avoir aisement les Conseils des medecins. a Paris. 8.

Hrn. S. A. D. TISSOT *Anleitung für das Landvolk in Absicht auf seine Gesundheit, mit neuen Zusätzen vermehrt, aus dem Französ. übersetzt, durch Hrn.* C. HIRZEL. *Zürch.* 8.

Vsus opii salubris et noxius in morborum medela solidis et certis principiis superstructus a D.

BALTH. LUDOV. TRALLES. Sectio IV et vltima. Vratislav. 4.

DAN. WILH. TRILLER Diss. inaug. de morte subita ex nimio violarum odore oborta. Resp. *Petr. Rensch.* Witemberg. 4.

HEINR. GOTTL. NEPOMUK TROSCHEL, *der Ch. u. Med. D. erforderliche Nachrichten von dem Biliner Sauerbrunnen, nach der neuesten Aufsuchung der wahren reinen Quelle Wassers. Pirna.* 8.

Memoires sur les defrichemens, par M. TURBILLY. Amsterd. 8.

Des Herrn Marquis VON TURBILLY *practischer Unterricht zum Aufreißen oder Brechen der angebaueten Felder, eine mit einigen von dem Herrn Verfasser selbst mitgetheilten Zusätzen erweiterte deutsche Uebersetzung mit einer Vorrede* GOTTFR. SCHÜTZENS *Altona.* 8 *mai.*

FRANC. GUIL. LE VACHER de fractura cranii, quae dicitur contra fissura, theses anatomico chirurgicae. Resp. *Franc. Sauthereau.* Paris. 4.

SIM. VACHER, Quaest. med. an refusa in sanguinis alueum pinguedo cedat in corporis nutrimentum? *neg.* Resp. *Franc. Portier.* Doct. Med. Andegav. Paris. 4.

Mineralogie, ou Nouvelle Exposition du Regne Mineral; Ouvrage dans lequel on a taché de rangér dans l'ordre le plus naturel les Individus de ce Regne, et ou l'on expose leurs proprietés et usages mechaniques; avec un Dictionnaire Nomenclateur et des Tables Synoptiques; par M. VALMONT DE BOMARE. Tome II. a Paris. 8.

Iournal de Medecine, Chirurgie, Pharmacie, etc. par M. VANDERMONDE. Ianvier - Iuin. 1762. Tome. XVI. a Paris. 8. (*Reliquae partes quaerendae sunt sub nomine* A. ROUX, *qui post mortem* Cl. VANDERMONDE *hoc diarium curauit imprimendum.*)

IAG.

IAC. VERDELHAN DES MOLES, Quaest. med. an in pulsu inaequali aut intermittente purgantia? aff. Resp. *Hugo Gauthier*. Paris. 4.

NIC. VENETTE *von Erzeugung der Menschen. Neue Auflage. Königsberg.* 8.

EL. COL. VILARS *Einleitung in die Chirurgie, nebst einem medicinisch chirurgischen Wörterbuche, 5 Theile. Altona und Lübeck.* 8. Voll. 5.

Practisches Mineralsystem, entworfen von D. RUD. AUGUSTIN VOGEL. *Leipzig.* 8.

Ejusd. *neue medicinische Bibliotheck 4ten Bandes 6tes Stück, und 5ten Bandes 1stes Stück.* Goetting. 8.

Ejusd. Institutiones chemiae ad lectiones academicas accommodatae, editio noua et locupletata. Francofurti et Lipsiae. 8. (*Alia editio Bambergae eodem anno prodiit.*)

Ejusd. Diss. inaug. de gemino coli vulnere non lethali. Resp. *Io. Herm. Vogel.* Goetting. 4.

Ejusd. Diss. inaug. terrarum atque lapidum partitio. Resp. *Aug. Frid. Chr. Hempel.* ibid. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de nitro flammante. Resp. *Christ. Frid. Keller.* ibid. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de vomica pulmonum sine cystide. Resp. *Sim. Henr. Adolph Keiser.* ibid. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de rarioribus quibusdam morbis et adfectionibus obseruationes. Resp. *Io. Christ. Bündell.* ibid. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de insigni venenorum quorundam virtute medica, inprimisque cantharidum ad morsum animalium rabidorum praestantia. Resp. *Io. Ernst Wichmann.* ibid. 4.

IO. CAR. VOIGT Diss. de abscessu lapillos quosdam continente. Resp. *Io. Fr. Wilh. Lützend.* Gissae. 4.

Ejusd. Diss. inaug. de iis, quae in membrorum amputatione obseruanda sunt. Resp. *Io. Chr. Liebknecht.* ibid. 4.

IAC. VAN DER VORM. Diss. inaug. de anorexia. Lugd. Bat. 4.

ADO UVEN Diss. inaug. de mali hysterici symptomatum diuersitate ob regionum et vitae regiminis diuersitatem, habita praesertim ratione ad hystericas in Frisia orientali. Halae. 4.

Der wohlerfahrne Landwirth, oder vorläufige Anleitung, wie die Landwirthschaftsoekonomie, nemlich der Feldbau, der Wiesewachs, die Hutweyden, die Waldungen, die Teiche, die Meyerhöfe und die Schäfereyen in einen viel verbesserten Stand gebracht, die Einkünfte hoher Herrschaften um ein groses vermehret, und der gemeine Landmann merklich vermögender werden könte; in einer Unterredung zwischen einem Wirthschaftsamtmann, und sogenannten Burggrafen oder Landwirthschafter, vorgetragen von I. W. *Leipzig.* 8.

De morbo mucoso liber singularis, quem nuper speciminis inauguralis loco ediderunt IO. GEO. ROEDERER et CAR. GOTTLIEB WAGLER. Goett. 4. c. fig. aen.

I. ERNST IMM. WALCHS *Steinreich, systematisch entworfen. m. K. Halle.* 8.

M. I. WALLENIUS, Diss. de communicatione caloris inter fluida commixta. Resp. *Ionath. Hoekert.* Abo. 4.

IO. GOTTSCH. WALLERIUS *Mineralogie. 2te Aufl. mit den Verbesserungen der französ. Uebersetzung, vermehrt von* I. DOM. DENSO. *Berlin.* 8. *m. K.*

Ejusd. Om de vid Stora Köppar-Berget i Smält Processen fäfängt förfökte förbätringar. Resp. *Isaac Moraeus.* Vpsal. 4.

Ejusd. Diss. de circulatione aquarum duplici. Resp. *Petr. Adolph Ahlbom.* ibid. 4.

Ejusd. Diss. de pluuia sulphurea. Resp. *Haquin Ekenborg.* ibid. 4.

IO.

IO. GOTTSCH. WALLERIUS Diss. de cinnabaris in corpus humanum effectu. Resp. *Nic. Stragge.* Holm. 4.

Ejusd. Diss. de Mose, mineralogo, et chemico summo. Resp. *Gerh. Reinh. Hoyer.* Vpsal. 4.

Der große Gott im Kleinen, auf eine seiner Majestät anständige Weise an dem edlen Geschöpfe der Bienen, nebst einer Präliminarabhandlung von dem Ungeziefer überhaupt, schrift und vernunftmäßig vorgestellet von IOH. GOTTL. WALPURGER. *Nebst einer Vorrede Hrn.* CHRIST. HEINR. EILENBURG. *Chemnitz.* 8.

FRID. WENDT Diss. inaug. sistens obseruationes de pleuritide et peripneumonia. Goett. 4.

An Account of the Topical application of the Spunge in the Stoppage of Haemorrhages. Read before the Royal Society, by CH. WHITE, One of the corporation of Surgeons in London and Surgeon to the Manchester infirmity. London. 8.

I. B. VON WICHMANNSHAUSEN *oeconomisches Allerley. Leipzig.* 8.

CHRIST. LUD. WILLICH de plantis quibusdam obseruationes. Goetting. 8.

Die Naturgeschichte und Bergwerksverfassung des Oberharzes beschrieben von IOH. FR. ZÜCKERT. *Berlin.* 8.

Contenta in hac parte.

INDEX.

INDEX.

Angi-

Arti-

Chimar-

Extra-

M.

T.

Emendanda.

p. 16. l. 16. phalaenaram l. phalaenarum. p. 25. l. 26. arceat l. arceant. p. 29. l. 28. appidus l. vappidus. p. 32. l. 23. spatio l. spatium. p. 49. l. 31. sapius l. saepius. p. 51. l. 2. laxata l. luxata. l. 4. Waitreian l. Maitreian. p. 61. l. 17. singulus l. singulum. l. 24. casum l. casuum. p. 63. l. 5. pecuriari l. peculiari. p. 70. l. 3. arenae l. arena. p. 71. l. 18. Hollandia l. Hallandia. p. 72. l. 24. terra l. terrae. l. vlt. cercopitheri l. cercopitheci. p. 73. l. 32. 6 ille l. 6 mille. p. 74. l. 20. Maior almo l. maior salmo. p. 78. l. 13. Fantior l. Fortior. p. 88. l. 20. taimdemque l. tandemque. p. 90. l. 34. tunque l. tuncque. p. 102. l. 5. itearum l. iterum. p. 107. l. 22. suspicatur putat l. suspicatur. p. 109. l. 25. integamenta l. integumenta. p. 116. l. 24. a nudii l. a nudis. p. 134. l. 22. balsomoque l. balsamoque. p. 142. l. vlt. eosdemque l. eademque. p. 154. l. 27. axilium l. auxilium. p. 158. l. 28. Ab amico, nuper, l. Ab amico, qui nuper. p. 168. l. 25. Academia l. Academiae. p. 179. l. vlt. inuida l. inuita p. 183. l. 8. Edward F. S. S. l. Edwards F. R. S. p. 224. l. 29. refrectarii l. refractarii. p. 229. l. 25. silamenta l. filamenta. p. 250. l. 5. Nachricten von dem Sauerbrunnen l. Nachrichten von dem Biliner Sauerbrunnen. l. 23. Biliensses l. Bilinenses. p. 251. l. 22. Blinenses l. Bilinenses. l. 34. ad sinem l. ad finem. p. 264. l. 8. Opium vsum l. Opii vsum. p. 267. l. 33. obnexia l. obnoxia. p. 270. l. 3. peritanaeo l. peritonaeo. l. vlt. Pipos l. Pipas. p. 271. l. 1. duo, altrum ouula, altrum sobolem l. duos, alterum ouula, alterum sobolem. l. 7. duobus l. duabus. p. 274. l. 20. diffrangantu l. diffrangantur. p. 275. l. 16. grassantium l. grassantes. p. 277. l. 5. fine l. sine. l. 9. sequentis l. sequentes. l. 33. fluida l. fluidum. p. 279. l. 14. prosus l. prorsus. p. 281. l. 20. eoruw l. eorum. p. 283. l. 30. latere l. lateri. p. 284. l. 12. finitae l. finite. p. 291. l. vlt. pisceter l. pisce ter. p. 294. l. 20. vilosam l. villosam. p. 296. l. 4. duritia l. duritie. p. 309 l. 25. supensa l. suspensa. p. 316. l. 17. materiae l. materie. p. 325. l. 10. mouctur l. mouetur. p. 329. l. 26. astralagos l. astragalos. p. 335. l. 30. 6) l. 5. l. 32. materie elastica l. materiei elasticae p. 338. l. 27. educendae l. educendae. p. 364. l. 16. inserendis l. inserendi. p. 367. l. 26. oratione, add. de methodo artem medicam rite edificendi. p. 389. l. 25. Lappponia l. Lapponia. p. 390. l. 14. vetut l. velut. p. 393. l. 5. perdricibus l. perdicibus. p. 401. l. 8. a nimalibus l. animalibus. p. 403. l. 22. ciugulis l. cingulis. p. 420. l. vlt. colligendum l. colligendam. p. 477. l. 28. saporem l. saponem. p. 508. l. 7. qui l. quae. p. 562. l. vlt. Vol. X. l. Vol. XI. p. 602. l. 19. nonnulla. l. nonnullae. p. 632. l. 21. veteribus iam e. gr. l. veteribus, e. gr. p. 718. l. 26. inuentis l. inuenta.